

Δε 616 816

**ΑΝΩΤΑΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ**

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
"ΛΑΚΩΝΙΑ"
ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΚΟΥ ΕΛΕΝΗ
Α.Μ: 8351**

**ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΡ. ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΤΟ ΠΡΩΤΟΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ –Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Πριν αρχίσω να τοποθετούμε και αναπτύξω περιληπτικά το θέμα, έκρινα σκόπιμο και αναγκαίο να αναφερθώ περιληπτικά στους πρωτεργάτες και θεμελιωτές του συνεταιριστικού θεσμού στη χώρα μας.

Δύο λέξεις στενά δεμένες μεταξύ τους, που κάνουν στο άκουσμα τους τις καρδιές των συνεταιριστών να πάλλουν γοργότερα, να σκιρτούν από συγκίνηση.

Στον Αλμυρό της Θεσσαλίας έστησε το λίκνο του Συνεργατισμού ένας άσημος δημοδιδάσκαλος, ο παλιός φίλος και συνεργάτης, πρωτοπόρος συνεταιριστής, ο άνθρωπος, ο Νικόλαος Μιχόπουλος. Εκεί δοκιμάστηκε στην πράξη ο Συνεταιριστικός θεσμός και βρέθηκε να διαδοθεί στα χωριά μας. Απ' εκεί, σαν φωτεινό μετέωρο, ξεκίνησε το συνεταιρικό κίνημα και απλώθηκε σ' ολόκληρο τον τόπο, έτσι που να μπορούν σήμερα οι εκατοντάδες χιλιάδες αγρότες μας να ζουν μία ζωή, καλύτερη, ευγνωμονώντας το άγιο αυτό όνομα και τον τόπο που αυτός τον πόνησε.

Δεν είναι δυνατόν και δεν είναι το θέμα μας, να εξάρουμε εμείς τις μεγάλες ψυχικές τους ιδιότητες ή τους αγώνες, τις προσπάθειες που έκανε για να εφαρμόσει πρωτοποριακά και να στερεώσει το συνεταιριστικό θεσμό. Ενδεικτικά θα αναφερθώ σε δυο πτυχές από τη δράση του που συνέβαλλαν στη θεμελίωση και την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος. Η μία είναι η θεσμοθέτηση και καθιέρωση της εποπτείας και του ελέγχου των Συνεταιρισμών βάσει του Νόμου 602/1915 <<περί συνεταιρισμών>>. Η άλλη είναι ο καθολικότερος χαρακτήρας που έδινε ο Μιχόπουλος στη συνεταιριστική κίνηση και η αντίληψη του για τους σκοπούς που πρέπει να επιδιώκει ο Συνεταιρισμός. Για την πραγμάτωση των πιο πάνω δύο στόχων και για την εδραίωση του Συνεταιριστικού θεσμού κάλεσε δίπλα του τους κορυφαίους συνεταιριστές της τότε εποχής, τον Ιασεμίδη και τον το μέγα συνεταιριστή του Γυθείου, Τζωρζάκη. Με τη διορατικότητα που τον χαρακτήριζε, ο Μιχόπουλος, εκτός από τους πιο πάνω Συνεταιριστές, έκρινε σαν πιο κατάλληλους να αναλάβουν το έργο αυτό τους συναδέλφους του από τον εκπαιδευτικό κλάδο, γιατί και αυτοί, όπως ο Μιχόπουλος, <<γέννημα και θρέμμα>>, της αγροτιάς, κατάγονται από την ύπαιθρο, ζουν μέσα στο αγροτικό περιβάλλον, ξέρουν με κάθε λεπτομέρεια την ψυχοσύνθεση του αγρότη, πονούν γι'αυτόν και είναι πρόθυμοι να δώσουν όλη τους την ψυχική ακμή για να καλυτερέψουν τη θέση του.

Ένας από αυτούς ήταν και ο δημοδιδάσκαλος της Πευκίνας Λακωνίας Στυλιανός Κούτουπης. Ο δημοδιδάσκαλος αυτός υπήρξε ο πρωτεργάτης και ιδρυτής (μαζί με τους συγχωριανούς του) του πρώτου στη Λακωνία Συνεταιρισμού της 7.10.1915(ΦΕΚ 868) με την επωνυμία <<Ελαιουργικός-Πιστωτικός Συνεταιρισμός Πετρίνας>>. Ο συνεταιρισμός αυτός στο ξεκίνημα του ασχολήθηκε με τη διεξαγωγή πιστωτικών και προμηθευτικών εργασιών. Στη συνέχεια ίδρυσε το Συνεταιρικό ελαιουργείο. Εφάρμοσε το σύστημά του από κοινού εκ θλίψεως του ελαιοκάρπου των μελών και απέτυχε έτσι να παραγάγει άριστης ποιότητας ελαιόλαδο. Βραβεύτηκε δύο φορές στην <<Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης>>. Για τις ανάγκες των μελών του απέκτησε και πλήρες αλωνιστικό συγκρότημα.

Στη δεκαετία του 30 , στις πλέον παραγωγικές περιοχές, της Λακωνίας <<Σπάρτης-Σκάλας-Μολάων-Γυθείου>>ιδρύθηκαν και άλλοι πιστωτικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι ασχολήθηκαν με την αναχωρήγηση στα μέλη τους, καλλιεργητικών δανείων σε μετρητά και γεωργικά εφόδια. Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος συντέλεσε στην πλήρη αδρανοποίηση του Συνεταιριστικού κινήματος της Λακωνίας και γενικότερα όλης της Ελλάδας. Μετά τη λήξη του πολέμου άρχισε η επαναλειτουργία των ιδρυθέντων συνεταιρισμών στη δεκαετία του 30 και η ίδρυση νέων πιστωτικών-παραγωγικών Συνεταιρισμών σε όλη σχεδόν τις κοινότητες της Λακωνίας. Η περίοδος 1963 μέχρι το 1982 ήταν η περίοδος άνθισης του Συνεταιριστικού κινήματος.

Στη δεκαετία του 30 ήταν 27 πιστωτικοί Συνεταιρισμοί και ένας παραγωγικός. Το έτος 1982 στο Νομό Λακωνίας λειτουργούσαν οι ακόλουθοι κατηγορίες Συνεταιρισμοί :

1. Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί	39	με 5474	φυσικά μέλη
2. Παραγωγικοί	49	με 14011	φυσικά μέλη
α) ελαιουργικοί	44	με 10734	
β) πωλήσεως σπειροειδών	5	με 3277	
3. Κτηνοτροφικοί	1	με 78	φυσικά μέλη
4. Βιοκαλλιεργητών	1	με 99	φυσικά μέλη
Γενικό Σύνολο	90	με 19662	φυσικά μέλη

Τον Ιούλιο του 2004 ήταν σε ενεργεία οι πιο κάτω Συνεταιρισμοί:

1. Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί	19	με 1946	φυσικά μέλη
2. Παραγωγικοί	49	με 14343	φυσικά μέλη
α) ελαιουργικοί	43	με 10083	

β) πωλήσεως σπειροειδών	6	μέ	4260	
3. Κτηνοτροφικοί	1	με	52	φυσικά μέλη
4. Βιοκαλλιεργητών	1	με	72	φυσικά μέλη
Γενικό Σύνολο	70	με	16526	φυσικά μέλη

Η αλματώδης εξέλιξη-πρόοδος του συνεταιριστικού κινήματος στη Λακωνία και γενικότερα στην Ελλάδα οφείλεται σε δύο κυρίως βασικούς λόγους:

Οι αγρότες Λάκωνες νωρίς αντιλήφθηκαν ότι έπρεπε να απαλλαγούν από την ιδιωτική εκμετάλλευση, να βρουν φθινό δάνειο, φτηνά μέσα αξιοποίησεως της παραγωγής τους. Να αποκτήσουν δικά τους μηχανικά μέσα καλλιέργειας και εγκαταστάσεις (ελαιουργία, αλωνιστικά συγκροτήματα, αποθήκες κ.λ.π.).

Στην προσπάθεια αυτή συνετέλεσε τα μέγιστα και η εποπτική Υπηρεσία της Α.Τ.Ε., της οποίας τα όργανα συνεχώς προπαγάνδιζαν τη συνεταιρική ιδέα, δίδασκε, διαφώτιζε τους Λάκωνες αγρότες να αφυπνιστούν και να κατανοήσουν τους σκοπούς του Συνεταιρισμού.

Το συνεταιρικό κίνημα βοήθησε τα μέγιστα τους Λάκωνες Συνεταιριστές αγρότες στη βελτίωση της οικονομίας τους, << βελτίωση ποιότητας ελαιόλαδου, από κοινού διάθεση αυτού σε πολύ ικανοποιητικές τιμές. Από κοινού διάθεση βρωσίμων ελαίων και εσπεριδοειδών κ.λ.π.>>.

Δεν υπάρχει καμία σύγκριση του συνεταιρικού κινήματος της περιόδου 1950-1980 με το σημερινό. Το συνεταιρικό κίνημα του 1950-1980 έγραψε λαμπρές σελίδες για το αγροτικό στοιχείο σε αντίθεση με το σημερινό που βαίνει συνεχώς σε μαρασμό αν μη σε διάλυση, εκτός βέβαια ορισμένων εξαιρέσεων. Αυτό οφείλεται στο κράτος το οποίο κατέργησε την εποπτική υπηρεσία, η οποία υπήρξε ο στυλοβάτης και νομικός σύμβουλος των συνεταιρισμών. Στη συνέχεια κατέργησε το διοικητικό και διαχειριστικό έλεγχο και άφησε τους συνεταιρισμούς στο έλεος του Θεού, στην αμάθεια και ανικανότητα του εκάστοτε διοικούντων.

Ένας άλλος σοβαρός και σπουδαίος λόγος ήταν η ανυπαρξία αρωγής της πολιτείας στη επάνδρωση και στελέχωση των συνεταιρισμών με επαρκή και κατάλληλο προσωπικό. Το κενό αυτό είναι εμφανές εάν συγκρίνουμε την οργανωτική διάρθρωση και επάνδρωση με επιστημονικό προσωπικό του συνεταιρισμού Αμυκλών <<Λακωνίας>> με τους ομοειδούς και λοιπούς παραγωγικούς συνεταιρισμούς του Νομού Λακωνίας.

Σήμερα το συνεταιρικό κίνημα της Λακωνίας συνεχώς υποβαθμίζεται και όλοι σχεδόν οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί μέσα σε μια πενταετία θα έχουν αυτοδιαλυθεί, λόγω έλλειψης

ενδιαφέροντος των μελών τους και μην έχοντας τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στα βασικά τρέχοντα έξοδα και τις υποχρεωτικές εισφορές προς την Ε.Γ.Σ.Α. και την Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ..

Σαν παράδειγμα ενδεικτικά αναφέρω τους συνεταιρισμούς:

Γ.Π.Σ. Νεαπόλεως με 400 μέλη, Γ.Π.Σ. Σπάρτης <<Σ.Π.Ε.Σ.>>, Ηλιοφρούτ κ.λ.π.. Την τελευταία διετία διαλύθηκαν δύο ελαιουργικοί συνεταιρισμοί εξαιτίας της αδυναμίας να ανταποκριθούν στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους προς την Α.Τ.Ε και τρίτους.

Τα οφέλη για τον συνεταιρισμένο Λάκωνα αγρότη μπορούμε να τα κατατάξουμε σε δύο κατηγορίες:

Οικονομικά οφέλη: φτηνό δάνειο, μειωμένο εκθλιπτικό δικαίωμα, αυξημένες τιμές από κοινού διαθέσεως γεωργικών προϊόντων, φτηνά μέσα για την παραγωγή και την κατανάλωση κ.λ.π..

Ηθικά οφέλη: κάποιος αξιόλογος Λάκωνας συνεταιριστής της μεταπολίτευσης λέει σε κάποιο από τα μνημειώδη άρθρα που έγραψε, γεμάτα από την πείρα της ζωής του κοντά στους δυστυχισμένους Λάκωνες αγρότες << ότι οι συνεταιρισμοί κάθε είδους δεν έχουν σκοπό μόνο να προφυλάξουν τους συνεταιίρους από τους διάφορους λύκους εκμεταλλευτές, αλλά και να τους συμμορφώνουν, να τους κάνουν καλούς χριστιανούς και να τους παρουσιάσουν στην κοινωνία, στο χωριό που ζουν, συμμορφωμένους, σωστούς ανθρώπους και όχι αγρίμια>>. Από την μέχρι τώρα έρευνα που έχω κάνει τολμώ να πω και να συμφωνήσω με τον Λάκωνα συνεταιριστή ότι στους Λάκωνες αγρότες είναι χριστιανό ηθικά στοιχεία.

Στη συνέχεια παρατίθενται όλοι οι παραγωγικοί συνεταιρισμοί με τις δραστηριότητες τους.

1. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγγελούνας: παράγει χρόνια με χρόνια 150 τόνους, πωλεί 100 τόνους
2. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίων Αναργύρων: παράγει χρόνια με χρόνια 200 τόνους, πωλεί 150 τόνους. Επίσης παράγει βρώσιμες ελιές Καλαμών περί 350 τόνων.
3. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίων Αποστόλων: παράγει περί 300 τόνους λάδι ετησίως και πωλεί από κοινού τους 200 τόνους. Θεωρείται από πλευράς ποιότητας και γεύσεως το καλλίτερο της Λακωνίας.
4. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίου Νικολάου Βοιών: παράγει κατά μέσο όρο 200 τόνους ελαιόλαδου, πωλεί από κοινού τους 150 τόνους περίπου.
5. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίου Νικολάου Ταλάντων Μονεμβασιάς: παράγει κατά μέσο όρο 200 τόνους και πωλεί από κοινού τους 150 τόνους.
6. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίου Ιωάννου Μονεμβασιάς: παράγει 250 τόνους κατά μέσο όρο και πωλεί από κοινού τους 150 τόνους.

7. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αγίου Δημητρίου Ζάρακος: παράγει κατά μέσω όρο ετησίως 250 τόνους λάδι και πωλεί από κοινού τους 150 τόνους.
8. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αιγών: παράγει κατά μέσω όρο ετησίως 250 τόνους λάδι.
9. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ανωγείων: εφαρμόζοντας το σύστημα της από κοινού εκθάψευς ελαιοκάρπου παράγει κατά μέσω όρο περί τους 300 τόνους λάδι.
10. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Καλυβιών Σοχάς:ομοίως ως άνω 300 τόνους λάδι
11. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Κροκεών: ομοίως ως άνω με παραγωγή 400 τόνους.
12. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Παλαιοπαναγιάς: ομοίως ως άνω με παραγωγή 300 τόνους.
13. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Πετρίνας: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους.
14. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Γερακίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 700 τόνους.
15. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Νυμίων: ομοίως ως άνω με παραγωγή 300 τόνους.
16. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Συκέως: ομοίως ως άνω με παραγωγή 600 τόνους.

17. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Παπαδιάνικου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 600 τόνους.
18. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Γκοριτσιάς: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους.
19. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ασωπού: ομοίως ως άνω με παραγωγή 350 τόνους
20. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Βλαχιώτη: ομοίως ως άνω με παραγωγή 600 τόνους
21. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Βοφυνίας: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
22. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Βρονταμάς: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
23. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Γοράνων : ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
24. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Γουβών: ομοίως ως άνω με παραγωγή 300 τόνους
25. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Αμπελοχωρίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους
26. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Δαφνιού : ομοίως ως άνω με παραγωγή 300 τόνους
27. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Λιβαδιού Κυθήρων: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους
28. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Λογκάστρας: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
29. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Μεταμορφώσεως: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
30. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Μολάους-Λακίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 800 τόνους
31. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ξηροκαμπίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 500 τόνους
32. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ποταμού Κυθήρων: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους
33. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ποταμιάς: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους

- 34. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Σελλασίας: ομοίως ως άνω με παραγωγή 250 τόνους
 - 35. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Σελεγουδίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 100 τόνους
 - 36. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Στεφανιάς: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους
 - 37. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Φοινικίου: ομοίως ως άνω με παραγωγή 150 τόνους
 - 38. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Νιάτων: ομοίως ως άνω με παραγωγή 200 τόνους
 - 39. Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Παντάναςσας: ομοίως ως άνω με παραγωγή 100 τόνους
Γενικού Συνόλου	11.500

Αν λάβουμε υπόψη μας ότι το σύνολο παραγωγής λαδιού του Νομού Λακωνίας ανέρχεται κατά μέσω όρο 25.000 τόνους οι Συνεταιρισμοί ελέγχουν περίπου το 50% της παραγωγής του νομού μας.

Όλοι οι πιο πάνω Συνεταιρισμοί κάνουν από κοινού εναποθήκευση λαδιού σε ιδιόκτητες ελαιοδεξαμενές. Τα 2/3 της παραγωγής τους πωλείται από κοινού με δημοπρασίες και απευθείας διαπραγματεύσεων σε ικανοποιητικές τιμές σε σύγκριση εκείνων των μεμονωμένων παραγωγών. Από τους 6 Συνεταιρισμούς εσπεριδοειδών μόνο ο Συνεταιρισμός Σκάλας και Αμυκλών παρουσιάζουν αξιόλογη δράση. Ειδικά ο Συνεταιρισμός Αμυκλών διαθέτει πλήρη γεωργική βιομηχανία η οποία θεωρείται η πιο σύγχρονη των Βαλκανίων στην Ευρώπη. Ο Συνεταιρισμός αυτός πρωτολειτούργησε το έτος 1967 πέρασε οικονομική κρίση αλλά με συνεχείς επιδοτήσεις και διαγραφή χρεών από το κράτος μπόρεσε να ορθοποδήσει. Ένα μεγάλο μέρος των επιτυχιών του το οφείλει στο άριστο προσωπικό που διαθέτει και κυρίως στο μεγάλο Συνεταιριστή Νικόλαο Ζαραφονίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ

1 Η ΣΥΣΤΑΣΗ

Η επιχείρηση έχει την επωνυμία: **ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΑΜΥΚΛΩΝ – "ΛΑΚΩΝΙΑ "**.

Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1967 από 31 ιδρυτικά μέλη και το καταστατικό του εγκρίθηκε νόμιμα με την υπ' αριθμόν 56621/2015/9-3-1967 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας. Στη συνέχεια το αρχικό καταστατικό τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμόν 209040/12523/1967 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας και τις υπ' αριθ. 67/1981 και 43/1982 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Σπάρτης.

Με βάση το νόμο 1541/85 για τις "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις" το καταστατικό αφού αναπροσαρμόστηκε και ενοποιήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του παραπάνω νόμου σε εφαρμογή της διάταξης της παρ. 7 του άρθρου 63 του νόμου αυτού και τροποποιήθηκε σε ορισμένες διατάξεις του, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν 90/3/11/85 απόφαση της γενικής συνέλευσης των συνεταίρων που συγκλήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό. Το καταστατικό του Συνεταιρισμού εγκρίθηκε σύμφωνα με ο νόμο 1541/85 με την υπ' αριθμόν 95/85 απόφαση του Ειρηνοδικείου Σπάρτης.

Την 15^η/6 1997 προσαρμόστηκε το Καταστατικό του Συνεταιρισμού στον Κανονισμό ΕΚ 2200/96 (Πράξη ΓΣ 130/ θέμα 6).

Το καταστατικό του Συνεταιρισμού προσαρμόστηκε στις διατάξεις του νόμου 2810/2000 και εγκρίθηκε στις 24/1/2002 από το Ειρηνοδικείο Σπάρτης.

Ο Συνεταιρισμός έχει περιφέρεια τη γεωγραφική περιφέρεια του Νομού Λακωνίας μέσα στην οποία βρίσκονται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις των μελών του.

Με την απόφαση ΑΠ 7883/10-9-98 της αρμόδιας επιτροπής της Διεύθυνσης Γεωργίας και αλιείας Νομού Λακωνίας αναγνωρίστηκε ως ομάδα παραγωγών με βάση το άρθρο 11 του ΚΑΝ ΕΚ 2200/96 στην κατηγορία V "ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ".

Έδρα του Συνεταιρισμού είναι η κοινότητα των Αμυκλών του νυν Δήμου Σπάρτης της Επαρχίας Λακεδαίμονος του Νομού Λακωνίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καταστατικού του Συνεταιρισμού η χρονική διάρκεια του Συνεταιρισμού είναι απεριόριστη.

Ο Συνεταιρισμός κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του κατόρθωσε να αναπτυχθεί με γρήγορους ρυθμούς και να προσφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη στα μέλη του αγρότες , αλλά και σε αγρότες μη μέλη του Συνεταιρισμού.

Ειδικότερα οι κύριοι σταθμοί της ανάπτυξης του Συνεταιρισμού είναι οι ακόλουθοι:

1. Ο Συνεταιρισμός αμέσως μετά την ίδρυσή του κατασκεύασε το έτος 1968 μία μικρή μονάδα χυμοποίησης κοινών πορτοκαλιών (Εκχυωτήριο). Σκοπός της μονάδας ήταν η από κοινού χυμοποίηση κοινών πορτοκαλιών των μελών του Συνεταιρισμού και η από κοινού διάθεση του παραγόμενου συμπυκνωμένου χυμού. Στη συνέχεια με νέα επένδυση η δυναμικότητα του εκχυωτηρίου αυξήθηκε στους 25 τόνους το 24/ώρο σε πρώτη ύλη. Η μονάδα εξοπλίστηκε και με τον αναγκαίο εξοπλισμό και κυρίως τους αναγκαίους αποθηκευτικούς χώρους (ψυγεία και χώρους κατάψυξης).
2. Το 1977 ο Συνεταιρισμός κατασκεύασε μονάδα τυποποίησης και συσκευασίας νωπών πορτοκαλιών δυναμικότητας 30 τόνων πρώτης ύλης την ώρα. Η μονάδα αυτή συνοδεύτηκε από ψυγεία νωπών , θαλάμους αποπρασινισμού , αποθηκευτικούς χώρους μέσω συσκευασίας , πρώτων υλών και τελικών προϊόντων , κλπ
3. Το έτος 1981 κατασκευάστηκε μία μονάδα επεξεργασίας στερεών υποπροϊόντων εκχύμωσης εσπεριδοειδών (Ξηραντήριο) με σκοπό τον περιορισμό των ρύπων για προστασία του περιβάλλοντος και την ορθολογικότερη εκμετάλλευση της πρώτης ύλης για παραγωγή ξηράς ζωοτροφής. Η επένδυση αυτή υλοποιήθηκε με επιχορήγηση 70% από τον Καν ΕΟΚ 355/77.
4. Το έτος 1986 δημιουργήθηκε μία μονάδα ασηπτικής επεξεργασίας και συσκευασίας χυμών ΤΕΤΡΑ ΒΡΙΚ με την οποία παράγει χυμούς διαφόρων ειδών ασηπτικά συσκευασμένους έτοιμους για κατανάλωση. Με την ίδια επένδυση που έγινε στα πλαίσια των Καν 2511/69 και 1204/82 αγοράστηκαν εκχυμωτικές μηχανές για αντικατάσταση αυτών που είχαν φθαρεί , κατασκευάστηκε SILOS χωρητικότητας 3.600 τόνων για την αποθήκευση της ζωοτροφής , αγοράστηκαν δύο ηλεκτρονικές πλάστιγγες , κατασκευάστηκαν ανοξείδωτες δεξαμενές αποθήκευσης χυμών εντός των ψυγείων. Παράλληλα έγινε η μηχανοργάνωση του Συνεταιρισμού με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το αναγκαίο λογισμικό. Η παραπάνω επένδυση επιχορηγήθηκε με ποσοστό 80%.

5. Το έτος 1993 κατασκεύασε τη μονάδα του βιολογικού καθαρισμού όπου αποδομούνται όλα τα σε αιώρηση οργανικά στοιχεία που βρίσκονται στα υπολείμματα της εκχύμωσης εσπεριδοειδών και του ξηραντηρίου. Ο βιολογικός καθαρισμός πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Νόμου 1892/92 (επιχορήγηση 40% και επιχορήγηση επιτοκίου δανεισμού). Στη μονάδα βιολογικού καθαρισμού γίνεται αποδόμηση των υγρών αποβλήτων.
6. Με την απόφαση ΑΠ 7883/10-9-98 της αρμόδιας επιτροπής της Διεύθυνσης Γεωργίας και αλιείας Νομού Λακωνίας αναγνωρίστηκε ως ομάδα παραγωγών με βάση το άρθρο 11 του ΚΑΝ ΕΚ 2200/96 στην κατηγορία V "ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ ". Η ομάδα Παραγωγών υπέβαλλε Επιχειρησιακό πρόγραμμα 18μηνιαίας διάρκειας (1/7/97 – 31/12/98) το οποίο ενεκρίθη με την ΑΠ 346790/14-11-97 απόφαση του Κ. Υπουργού Γεωργίας. Επίσης καταρτίζει μέχρι σήμερα αντίστοιχα Επιχειρησιακά προγράμματα μέχρι σήμερα. Τα προγράμματα αυτά υλοποιήθηκαν όλα.

2. Ο ΣΚΟΠΟΣ

Ο Συνεταιρισμός με βάση το Καταστατικό του αποσκοπεί με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των συνεταίρων στην οικονομική , κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του μέσα σε μία κοινή επιχείρηση. Για την επίτευξη των σκοπών του ο Συνεταιρισμός αναπτύσσει οποιεσδήποτε νόμιμες δραστηριότητες με τις οποίες καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής , μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων , της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων , της κατασκευής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων , καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής. Οι δραστηριότητες αυτές είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

- Α) Η επεξεργασία , μεταποίηση και εμπορία εσπεριδοειδών προϊόντων μέσω της ομάδας παραγωγών.
- Β) Η άσκηση της αγροτικής πίστης.
- Γ) Η πρακτόρευση στην περιφέρεια του , ασφαλιστικών εταιριών των οποίων η πλειονότητα των μετοχών ανήκει στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή και στην ΑΤΕ
- δ) Η πρακτόρευση στην περιφέρεια του οργανισμού ασφάλισης της αγροτικής παραγωγής ή του κεφαλαίου.
- ε) Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.

Στ) Η δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων για την προμήθεια στα μέλη κατανάλωτικών αγαθών.

Ζ) Η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας.

Η) Η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του και τρίτων.

Θ) Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Ι) Η ίδρυση και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων και καταλυμάτων , η ανάπτυξη του οικοτουρισμού , του κοινωνικού τουρισμού και αγροτουριστικών εργασιών.

Ια) η συγκέντρωση και επεξεργασία των υπό των μελών παραγόμενων εσπεριδοειδών και η πώληση τους για λογαριασμό των μελών συνεταιίρων είτε αυτούσιων , είτε μεταποιημένων σε χυμούς ή άλλα προϊόντα και υποπροϊόντα.

Ιβ) Η συγκέντρωση επεξεργασία και πώληση για λογαριασμό των μελών του των παραγόμενων από αυτούς λοιπών ανευπροσωπευτικών προϊόντων.

Για να επιτύχει τους σκοπούς του ο Συνεταιρισμός:

Α) Ενοικιάζει , αγοράζει ή κατασκευάζει και συντηρεί εγκαταστάσεις για επεξεργασία και αποθήκευση των προϊόντων των συνεταιίρων και ιδρύει πρατήρια για την πώληση των προϊόντων αυτών.

Β) Φροντίζει για την εξεύρεση αγορών καταναλώσεως των προϊόντων και υποπροϊόντων που παράγει στο εσωτερικό και εξωτερικό.

Στις εργασίες του συνεταιρισμού επιτρέπεται η συμμετοχή και μη συνεταιίρων με την προϋπόθεση ότι η παραγωγή των μελών δεν καλύπτει τη δυναμικότητα των εγκαταστάσεων της οργάνωσης.

Ο συνεταιρισμός αναλαμβάνει την εφαρμογή όλων των απαραίτητων κανόνων για την από κοινού προσφορά και εμπορία γεωργικών προϊόντων που απαιτούνται για την αναγνώρισή του ως ομάδα παραγωγών σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 614/1981.

Ο Συνεταιρισμός μπορεί να εκμισθώνει τις εγκαταστάσεις του και τις υπηρεσίες του σε τρίτους , εφ' όσον τούτο δεν αποβαίνει σε βάρος της εξυπηρέτησης των μελών του.

3 ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Προϋποθέσεις και κωλύματα εγγραφής

Μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν φυσικά πρόσωπα , εφόσον πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις και δεν συντρέχει από τον νόμο περίπτωση αποκλεισμού τους από το Συνεταιρισμό.

Για να γίνει ένα φυσικό πρόσωπο μέλος του Συνεταιρισμού απαιτείται: Να έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία. Να ασχολείται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας , που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του Συνεταιρισμού και ιδίως να ασχολείται με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών και να αποδέχεται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του Συνεταιρισμού.

Δεν μπορεί να γίνει μέλος του Συνεταιρισμού όποιος: Αντιστρατεύεται με οποιονδήποτε τρόπο τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού και τελεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη ή έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα εκ δόλου ή πλημμέλημα , σε βάρος της παρουσίας Αγροτικού Συνεταιρισμού. Επίσης μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν νομικά πρόσωπα , που ασκούν επιχείρηση αγροτικής παραγωγής , η οποία εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του Συνεταιρισμού και η οποία δεν είναι ανταγωνιστική προς εκείνη του Συνεταιρισμού.

Για να γίνει ένα νομικό πρόσωπο μέλος του Συνεταιρισμού απαιτείται να μη τελεί υπό εκκαθάριση ή σε κατάσταση πτώχευσης.

Όροι εισδοχής

Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα , που συγκεντρώνουν τις παραπάνω προϋποθέσεις για να εγγραφούν στο Συνεταιρισμό πρέπει να υποβάλλουν έγγραφη αίτηση στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο , ή την επωνυμία (εφόσον είναι νομικό πρόσωπο) , το πατρώνυμο , το επάγγελμα ή τη δραστηριότητα και την κατοικία , ή την έδρα καθώς και δήλωση του υποψήφιου μέλους ότι αποδέχεται ανεπιφύλακτα τους όρους του καταστατικού , ότι έχει τις προϋποθέσεις του καταστατικού να γίνει μέλος του Συνεταιρισμού και ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του κωλύματα , από αυτά που προβλέπονται από το νόμο και τα οποία αποκλείουν την εγγραφή του στο Συνεταιρισμό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού αποφασίζει για την αποδοχή ή όχι της αίτησης μέσα σε χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός από την υποβολή της. Αποδοχή της αίτησης μετά από τη λήψη απόφασης για σύγκληση Γενικής Συνέλευσης και μέχρι την έναρξη και το τέλος των

εργασιών της δεν επιτρέπεται. Σε περίπτωση που το Διοικητικό Συμβούλιο απορρίψει την αίτηση ή παραλείψει να πάρει απόφαση, το υποψήφιο μέλος μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση, η οποία επιλαμβάνεται του αιτήματος και αποφασίζει οριστικά.

Απόκτηση της ιδιότητας του μέλους

Η συνεταιριστική ιδιότητα αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης, που δέχεται την αίτηση, που διατάσσει την εγγραφή, εφόσον το ενδιαφερόμενο μέλος έχει καταβάλει τη συνεταιριστική του μερίδα. Τα ιδρυτικά μέλη αποτελούν την ιδιότητα του μέλους από την καταχώρηση του καταστατικού στο Βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, που τηρείται στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο και την καταβολή της συνεταιριστικής τους μερίδας, ενώ με την απόκτηση της συνεταιριστικής ιδιότητας το μέλος εγγράφεται στο Βιβλίο Μητρώου των Μελών.

Δικαιώματα Μελών

Τα μέλη του Συνεταιρισμού δικαιούνται:

Να συμμετέχουν και να ψηφίζουν στις Γενικές Συνελεύσεις του, να εκλέγονται στο Διοικητικό Συμβούλιο και αντιπρόσωποι σε ανωτέρου βαθμού Α.Σ.Ο καθώς και να συνιστούν και να συμμετέχουν στις Ομάδες Παραγωγών του Αγροτικού Συνεταιρισμού (άρθρο 3 . 6) και λοιπές μορφές συλλογικής δράσης του Συνεταιρισμού. Να συμμετέχουν επίσης στις συγκαλούμενες συσκέψεις, για θέματα του Συνεταιρισμού ή των μελών του και σε συσκέψεις, σεμινάρια και συνέδρια στο εσωτερικό και εξωτερικό, που υιοθετεί ο Συνεταιρισμός. Μπορούν να ζητούν με αίτησή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων του Συνεταιρισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην πρώτη μετά την υποβολή της αίτησης Γενική Συνέλευση των μελών, να ζητούν με αίτησή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και να παίρνουν αντίγραφα των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης, του ισολογισμού και του Λογαριασμού κερδών και ζημιών. Τα αντίγραφα αυτά χορηγούνται στο μέλος μέσα σε προθεσμία εντός εύλογου χρονικού διαστήματος που δεν θα παρακωλύει τις εργασίες της Οργάνωσης και εφόσον ο ενδιαφερόμενος καταβάλει την σχετική δαπάνη και να

λαμβάνουν , με αίτηση τους στο Διοικητικό Συμβούλιο , γνώση του περιεχομένου των ατομικών τους λογαριασμών και των αποφάσεων του Συνεταιρισμού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να αρνηθεί τη γνωστοποίηση του περιεχομένου των αποφάσεων , για τις εμπορικές δραστηριότητες του Συνεταιρισμού , αν από τη γνωστοποίησή τους πιθανολογείται βλάβη των συμφερόντων του Συνεταιρισμού.

Στην περίπτωση αυτή το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να φέρει το θέμα για την λήψη οριστικής απόφασης στην πρώτη Γενική Συνέλευση των μελών. Τέλος μπορούν να συμμετέχουν στη διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης , σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του Συνεταιρισμού , να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και τις εγκαταστάσεις του.

Υποχρεώσεις Μελών

Οι συντάιροι υποχρεούνται να παραμείνουν μέλη του Συνεταιρισμού τουλάχιστον για τρία (3) χρόνια και αναλαμβάνουν την υποχρέωση εγγραφής στην Ομάδα Παραγωγών του Συνεταιρισμού για την ελάχιστη χρονική περίοδο , που απαιτούν οι κοινοτικοί κανονισμοί. Κάθε μέλος του Συνεταιρισμού κοινοποιεί την τυχόν αποχώρησή του γραπτώς έξι (6) μήνες πριν την αποχώρησή του. Αποχώρηση είναι δυνατή πριν τη λήξη της τριετίας μόνο ένεκα σπουδαίου λόγου κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μέλη του Συνεταιρισμού οφείλουν και δεσμεύονται:

A) Να συμμορφώνονται πιστά με τις διατάξεις του καταστατικού , του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Συνεταιρισμού – της Ομάδας Παραγωγών , τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνεταιρισμού.

B) Να συμμετέχουν ενεργά και να συνεργάζονται στη λειτουργία και στις δραστηριότητες του Συνεταιρισμού , να υπερασπίζονται και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού και να μη προβαίνουν σε πράξεις που μπορούν να βλάψουν τα συμφέροντα του ή τα συμφέροντα των συνεταίρων , ως μελών του Συνεταιρισμού.

Γ) Να εκπληρώνουν όλες τις υποχρεώσεις που ορίζονται από το νόμο , τις διατάξεις του καταστατικού αυτού και τους κανονισμούς του Συνεταιρισμού – Ομάδας Παραγωγών.

Δ) Να μη ανταγωνίζονται το Συνεταιρισμό , στον οποίο είναι μέλη.

Ε) Να παραδίδουν στο Συνεταιρισμό , σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας , την παραγωγή τους , που προορίζεται για το εμπόριο , των προϊόντων , για τα οποία η γενική Συνέλευση αποφάσισε την κοινή εμπορία ύστερα από μεταποίηση ή όχι.

Στ) Να δηλώνουν στο Συνεταιρισμό μέσα σε προθεσμίες , που καθορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο με απόφασή του , την παραγωγή που προορίζεται για πώληση των προϊόντων , της οποίας τη συγκέντρωση έχει αποφασίσει η Γενική Συνέλευση.

Ζ) Να εφαρμόζουν τους κανόνες παραγωγής και ποιότητας , που θεσπίζονται για κάθε προϊόν , με απόφαση της γενικής Συνέλευσης.

Η) Να δέχονται και να διευκολύνουν τα Όργανα του συνεταιρισμού , που είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων παραγωγής και ποιότητας.

Θ) Να τηρούν όλες τις υποχρεώσεις , που επιβάλλονται από το Συνεταιρισμό – Ομάδα Παραγωγών (π.χ Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Συνεταιρισμού – Ομάδας Παραγωγών) .

Ι) Να εμπορεύονται την παραγωγή τους μέσω του Συνεταιρισμού.

Ο Συνεταίρος , που αδικαιολόγητα δεν δηλώνει την παραγωγή του έγκαιρα στο Συνεταιρισμό με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του εδαφίου στ' του παρόντος ή κάνει ανακριβή δήλωση και δεν προσκομίζει την παραγωγή του στις εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού ή στο χώρο , που ο Συνεταιρισμός ορίζει ή διαθέτει την παραγωγή του μερικά ή ολικά σε άλλους φορείς χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση του Συνεταιρισμού: Υπόκειται στην πληρωμή ποινικής ρήτρας μέχρι ποσοστού 25% επί της αξίας κάθε κιλού προϊόντος , που δεν παραδίδεται. Το ακριβές ποσό της ποινικής ρήτρας προσδιορίζεται από τη Γενική Συνέλευση κατά τη λήψη της σχετικής απόφασης για την κοινή εμπορία του σχετικού προϊόντος , και μπορεί να διαγράφει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης , η οποία επιβάλλει ταυτόχρονα και ποινική ρήτρα.

Αποχώρηση Μελών

Τα μέλη του Συνεταιρισμού δεν μπορούν να αποχωρήσουν από αυτόν πριν περάσει το ορισμένο χρονικό διάστημα εκτός εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος , κατά τα ανωτέρω. Για την αποχώρησή τους απαιτείται έγγραφη αίτηση του μέλους προς το Συνεταιρισμό πριν από έξι (6) τουλάχιστον μήνες. Μέχρι τη χρονολογία της αποχώρησης εξακολουθεί το μέλος , που ζήτησε να αποχωρήσει , να έχει τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των άλλων μελών και να μετέχει στις

Γενικές Συνελεύσεις. Όμως , από την ημέρα υποβολής της αίτησης θεωρείται ότι παραιτήθηκε από τυχόν αξιώματα , που κατείχε σε όργανα του Συνεταιρισμού ή σε ανώτερου βαθμού Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση , στην οποία μετέχει ο Συνεταιρισμός. Το μέλος που ζήτησε την αποχώρηση από το Συνεταιρισμό μπορεί να την ανακαλέσει με έγγραφη δήλωσή του προς το Συνεταιρισμό μέχρι τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας , που η αποχώρησή του γίνεται οριστική , ενώ η Επανάκτηση των αξιωμάτων που κατείχε αποκλείεται και ο σύνεταίρος υποχρεούται να επανορθώσει κάθε ζημιά του Συνεταιρισμού από την πρόωγη λύση της συνεταιριστικής σχέσης χωρίς σπουδαίο λόγο.

Διαγραφή Μέλους

Με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου διαγράφεται μέλος του Συνεταιρισμού , όταν: Δεν έχει πλέον τις προϋποθέσεις εγγραφής , τεθεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη , αρνείται χωρίς λόγο την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του απέναντι στο Συνεταιρισμό και δεν εφαρμόζει τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού , του νόμου , του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης , ανταγωνίζεται το Συνεταιρισμό , στον οποίο είναι μέλος και βλάπτει από πρόθεση τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού και ιδίως με την άσκηση κάθε δραστηριότητας , η οποία στρέφεται εναντίον των οικονομικών ή ηθικών συμφερόντων του Συνεταιρισμού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο πριν από την απόφασή του περί διαγραφής συνεταίρου , τάσσει σ'αυτόν δεκαήμερη προθεσμία για παροχή εξηγήσεων και άρση του λόγου διαγραφής , αν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Κατά την απόφαση διαγραφής επιτρέπεται προσφυγή του διαγραφέντος στη Γενική Συνέλευση. Τη διαγραφή στη Γενική Συνέλευση εισηγείται το Διοικητικό Συμβούλιο , που υποχρεούται όπως και η Γενική Συνέλευση να ακούσει προηγουμένως το υπό διαγραφή μέλος.

Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους που διαγράφεται , επέρχεται με την κοινοποίηση της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης , εάν ασκηθεί σ'αυτή.

Σε περίπτωση θανάτου μέλους του Συνεταιρισμού , ο κληρονόμος ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι , αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία του , εφόσον έχει τις προϋποθέσεις του νόμου και του καταστατικού να γίνει μέλος , υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε.

Η δήλωση – αίτηση του κληρονόμου για τη συνέχιση στο πρόσωπό του της συνεταιριστικής ιδιότητας του μέλους που πέθανε , υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία του θανάτου του μέλους. Αν δεν υποδειχθεί , η ονομαστική αξία της μερίδας , όπως τυχόν έχει προσαυξηθεί ή μειωθεί ανάλογα όταν υπάρχει ζημιά , αποδίδεται στους κληρονόμους στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης στη διάρκεια της οποίας επήλθε ο θάνατος του μέλους.

Δικαιώματα εξερχόμενων Μελών

Ο συνεταίρος , που εξέρχεται από το Συνεταιρισμό , δεν μπορεί να ζητήσει την εκκαθάρισή του , ούτε έχει καμία απαίτηση ή αξίωση πάνω στην περιουσία του. Δικαιούται μόνο στην επιστροφή της υποχρεωτικής συνεταιρικής του μερίδας ή μερίδων , που καταβλήθηκαν απ' αυτόν , όπως έχουν διαμορφωθεί , καθώς και το μέρος από το καθαρό πλεόνασμα της ετήσιας διαχείρισης , αν υπάρχει , που δικαιούται στο τέλος της χρήσης που εξήλθε , αφού αφαιρεθούν και στις δύο περιπτώσεις οι ζημιές των προηγούμενων χρήσεων και οι κρατήσεις για τα αποθεματικά κεφάλαια , που προβλέπονται από το νόμο και το καταστατικό. Η απόδοση της συνεταιριστικής μερίδας και του δικαιώματος από το πλεόνασμα της χρήσης γίνεται μέσα σ' ένα χρόνο από την ημερομηνία που το μέλος , σύμφωνα με το νόμο , έχασε τη συνεταιριστική του ιδιότητα όχι όμως νωρίτερα από έξι μήνες απ' αυτή. Αν μέχρι την οριστική έξοδο του μέλους αποφασιστεί η επιβολή εισφοράς στα μελή , η απόφαση εφαρμόζεται και σε εκείνους , που έχουν ζητήσει να αποχωρήσουν. Το Διοικητικό Συμβούλιο πάντοτε παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση των απαιτήσεων του Συνεταιρισμού έναντι των συνεταίρων , που αποχωρούν ή διαγράφονται καθώς και για την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεών τους απέναντι στο Συνεταιρισμό.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ – ΕΥΘΥΝΗ

Συνεταιρική Μερίδα

Κάθε μέλος συμμετέχει στο Συνεταιρισμό υποχρεωτικά με μια υποχρεωτική συνεταιρική μερίδα και έχει μια ψήφο. Η υποχρεωτική συνεταιρική μερίδα ορίζεται σε 296,40 Ευρώ.(101.000 δρχ). Η συνεταιρική μερίδα καταβάλλεται σε τρεις (3) ισόποσες ετήσιες δόσεις , είναι αδιαίρετη και ίση για όλους τους συνεταίρους. Σε περίπτωση διάλυσης του Συνεταιρισμού τα μέλη του

θεωρούνται πιστωτές για το ποσό των υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων που έχουν καταβάλει. Αυτές αποδίδονται μετά την εξόφληση όλων των άλλων υποχρεώσεων του Συνεταιρισμού. Η αύξηση ή η μείωση του ύψους της συνεταιρικής μερίδας γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Η μεταβίβαση των συνεταιρικών μερίδων δεν είναι δυνατή ενώ απαγορεύεται στο Συνεταιρισμό: Να αγοράζει ή να δέχεται σαν ενέχυρο τις μερίδες των μελών του και να επιστρέφει τη συνεταιρική μερίδα στα μέλη του, αν αυτά δεν έχουν αποχωρήσει.

Ευθύνη του Συνεταίρου για υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού

Η ευθύνη των μελών του Συνεταιρισμού για τις υποχρεώσεις του προς τρίτους είναι επικουρική και ορίζεται περιορισμένα μέχρι του 10πλάσιου του ποσού της υποχρεωτικής μερίδας. Κάθε νέο μέλος ευθύνεται όπως ορίζουν οι προηγούμενες παράγραφοι και για τις υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού, που αναλήφθηκαν πριν από την είσοδο του σ' αυτόν. Η επικουρική ευθύνη των συνεταίρων απέναντι στους δανειστές του Συνεταιρισμού γεννάται μόνο εφόσον οι δανειστές δεν ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά στοιχεία του Συνεταιρισμού ή των εγγυητών. Οι συνεταίροι ευθύνονται με τον ίδιο παραπάνω τρόπο και μετά την έξοδό τους από τον Συνεταιρισμό για υποχρεώσεις, που δημιουργήθηκαν, όταν ήταν μέλη ή για προηγούμενες υποχρεώσεις, τις οποίες αποδέχθηκαν κατά την εγγραφή τους. Οι αξιώσεις τρίτων από την ευθύνη των μελών του Συνεταιρισμού κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος καταστατικού παραγράφονται μετά παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν. Η ευθύνη των συνεταίρων παύει οπωσδήποτε, όταν περάσει ένας χρόνος από το πέρας της πτώχευσης ή της εκκαθάρισης του Συνεταιρισμού, εκτός αν ασκήθηκε εναντίον τους αγωγή μέσα στο έτος. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση κατά των μελών και των μελών των Οργάνων του Συνεταιρισμού για υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού προς τρίτους και προς το Δημόσιο καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και Συνεταιρισμού.

Υποχρεώσεις των Συνεταίρων προς Τρίτους

Οι δανειστές μέλους του Συνεταιρισμού δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί της περιουσίας του Συνεταιρισμού ή των πλεονασμάτων χρήσεων ή των συνεταιριστικών μερίδων υποχρεωτικών ή

προαιρετικών για οφειλές του μέλους προς αυτούς και δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή στη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για οφειλές των συνεταίρων προς τρίτους:

- Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων , που έχουν παραχωρηθεί στο Συνεταιρισμό.
- Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών , που παραδόθηκαν στο Συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία και
- Το τίμημα των παραπάνω προϊόντων.

Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του Συνεταιρισμού ως τρίτου:

Χρημάτων , που έχουν ληφθεί από πιστωτικά Ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του ή προορίζονται για δάνειο προς αυτό , έστω και αν τα χρήματα αυτά τηρούνται στους λογαριασμούς του Συνεταιρισμού έπ' ονόματι του μέλους και απαιτήσεων για παροχές σε είδος του Συνεταιρισμού προς τα μέλη του

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται η ηλικιακή κατανομή των μελών του Συνεταιρισμού ο οποίος έχει 1029 μέλη ,μέσω ενός δείγματος 115 μελών με βάση την αναγωγική μονάδα.

Ηλικία	Άτομα	Άντρες	Γυναίκες
89-79	125,26	80,53	44,73
78-68	259,48	205,8	53,86
67-57	232,64	161,06	71,58
56-46	143,16	116,32	26,84
45-35	205,8	98,42	107,37
34-24	62,63	44,73	17,89

4. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Ο Συνεταιρισμός σήμερα έχει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Παραγωγικές δραστηριότητες

Ο Συνεταιρισμός διαθέτει τις ακόλουθες γραμμές παραγωγής:

- 1) Μία γραμμή τυποποίησης και συσκευασίας πορτοκαλιών δυναμικότητας 30 τόνων/ ώρα
- 2) Μία γραμμή παραγωγής συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού με 10 εκχυμωτικές μηχανές συνολικής δυναμικότητας 26,2 τόνων την ώρα σε πρώτη ύλη.
- 3) Μία γραμμή αποξήρασης υπολειμμάτων πορτοκαλιών δυναμικότητας 14 τόνων /ώρα σε πρώτη ύλη που είναι η φλούδα πορτοκαλιών.
- 4) Τέσσερις γραμμές συσκευασίας Tetra Pak εκ των οποίων οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 250 cc και οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 1.000 cc. Οι δύο γραμμές των 250 cc έχουν δυναμικότητα συσκευασίας 220 κιβωτίων των 27 συσκευασιών την ώρα (δηλαδή σύνολο 440 κιβώτια την ώρα) . Η κάθε γραμμή συσκευασίας των 1.000 cc έχουν δυναμικότητα συσκευασίας 500 κιβωτίων των 12 τεμαχίων (δηλαδή 1000 κιβωτίων την ώρα).

Παραγόμενα Προϊόντα

Τα κύρια προϊόντα που παράγει ο Συνεταιρισμός ΛΑΚΩΝΙΑ είναι τα ακόλουθα:

- 1) Τυποποιημένα και συσκευασμένα εσπεριδοειδή και ειδικότερα πορτοκάλια ποικιλίας ομφαλοφόρων.
- 2) Συμπυκνωμένος χυμός πορτοκαλιού πυκνότητας 60 BRIX (μπορεί να παράγει και συμπυκνωμένο χυμό λεμονιού 40 BRIX και Γκρέιπ φρούτ 58 BRIX)
- 3) Αιθέρια έλαια πορτοκαλιού (μπορεί να παράγει και αιθέρια έλαια λεμονιού)
- 4) Ξηρή πούλπα εσπεριδοειδών (ζωοτροφή)
- 5) Φυσικό χυμό 100% πορτοκάλι σε συσκευασία 1000 και 250 CC(από συμπυκνωμένο χυμό)
- 6) Νέκταρ πορτοκάλι 50% σε συσκευασία 1000 και 250 CC
- 7) Μίγμα φρούτων 100% σε συσκευασία 250 και 1000 CC

- 8) Νέκταρ τριών χυμών 50% σε συσκευασία 250 και 1000 CC
- 9) Νέκταρ ροδάκινο 45% σε συσκευασία 250 και 1000 CC
- 10) Φρουτοποτό λεμόνι σε συσκευασία 1000 CC
- 11) Φυσικό χυμό ανανά σε συσκευασία 1000 CC

Εμπορικές δραστηριότητες

Οι εμπορικές δραστηριότητες αφορούν αποκλειστικά στη διάθεση των προϊόντων της χονδρικής.

Λοιπές δραστηριότητες

Ο Συνεταιρισμός συσκευάζει σε ασηπτική συσκευασία TETRA BRIK τους χυμούς που πουλάει στην PEPSICO – HBH.

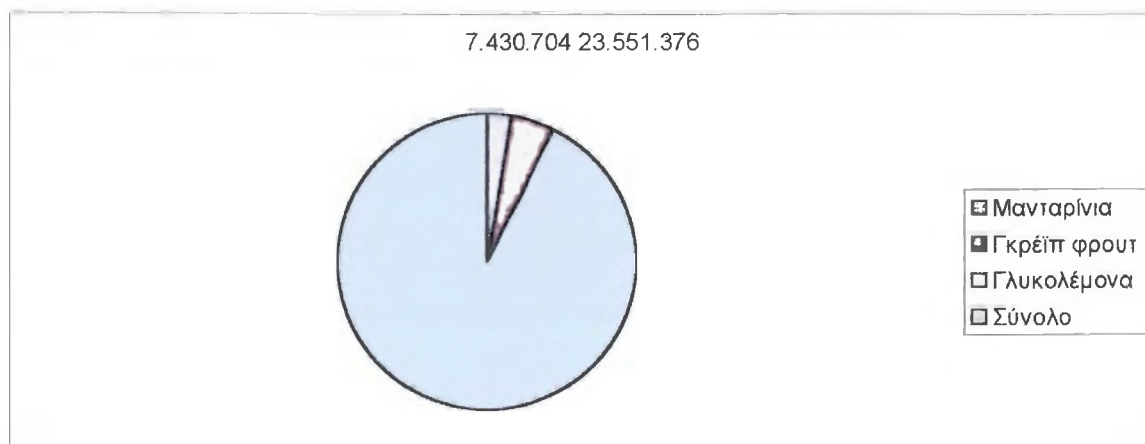
Επίσης ως ομάδα παραγωγών αποσύρει τα πλεονάσματα των πορτοκαλιών τα οποία δεν είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν διαφορετικά. Η δραστηριότητα αυτή τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί σημαντικά.

Οι καιρικές συνθήκες μπορεί να συμβάλλουν στην αυξομείωση του όγκου των εξαγωγών ανά έτος, όπως όμως φαίνεται οι εξαγόμενες ποσότητες εσπεριδοειδών κινούνται σταθερά σε επίπεδα άνω των 300.000 τόνων. Τα πορτοκάλια είναι το κύριο προϊόν, ενώ τα μανταρίνια και τα λεμόνια, όπως φαίνεται και από το αναλυτικό ισοζύγιο ακολουθούν πιστωτική πορεία. Όσον αφορά τα Γρέϊτφρουτ, φαίνεται ότι διατηρούν σταθερό όγκο εξαγωγών χωρίς ιδιαίτερες αυξομειώσεις. Όσον αφορά τις εισαγωγές εσπεριδοειδών, αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι παρουσιάζουν κάθε χρόνο σταθερή άνοδο, ενώ το 2003 κατέλαβαν την τρίτη θέση στο συνολικό όγκο των εισαγόμενων προϊόντων.

ΙΣΟΖΥΓΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ, ΤΕΥΧΟΣ 67, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2004)

Συμμετοχή προϊόντος εσπεριδοειδών στο συνολικό όγκο των εισαγωγών εσπεριδοειδών (έτος 2003)		
Πορτοκάλια	7.430.704	22,03%%
Λεμόνια	23.551.376	69,83%%
Μανταρίνια	977.444	2,89%
Γκρέϊτ φρουτ	1.727.194	5,12%
Γλυκολέμονα	37.405	0,13%
Σύνολο	33.724.123	100%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΟΓΚΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΩΝ

ΕΤΟΣ	Μ/Μ	2001	2002	2003
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΚΙΛΑ	11.914.368	4.134.385	7.415.115
	ΑΞΙΑ	5.163.279	1.926.807	4.458.882
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΚΙΛΑ	418.740.152	274.714.704	290.034.372
	ΑΞΙΑ	136.453.890	140.130.755	116.828.765

ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ: ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ 2003-2004 ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΔΙΑΘΕΣΗ 2004-2005 ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΙΣΠΑΝΙΑ		ΙΤΑΛΙΑ		ΚΥΠΡΟΣ		ΕΛΛΑΔΑ	
	2003 - 2004	2004 - 2005	2003 - 2004	2004 - 2005	2003 - 2004	2004 - 2005	2003 - 2004	2004 - 2005	2003 - 2004	2004 - 2005
αγωγή	9747	9616,6	3109,7	2843,3	1733,7	1994	84,7	85	949	819,8
όρ. Κατανάλ.	4604,5	4512,4	925	786	829,9	956	31,4	33,9	178	194,8
μηχανία	1865,1	1992,1	499	478	816,2	939	21	18	258	270,3
φρές Αποσυρ.	390,1	230,5	102,6	112,3	0,7	1			251,5	92,2
αγωγή	2887,3	2881,6	1583,1	1467	86,9	98	32,3	33,1	261,5	262,5

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΠΩΝ NAVEL ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΙΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓ.		ΚΙΛΑ
NAVEL	2003/2004	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	15993196
NAVEL	2002/2003	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	22875929
NAVEL	2001/2002	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	22450856

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΠΩΝ B. COMUNE ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΙΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓ.		ΚΙΛΑ
B.COMUNE	2003/2004	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	7300982
B.COMUNE	2002/2003	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	10889094
B.COMUNE	2001/2002	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	12283060

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΠΩΝ SANGUIGNO ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΙΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓ.		ΚΙΛΑ
SANGUIGNO	2003/2004	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	381820
SANGUIGNO	2002/2003	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	672525
SANGUIGNO	2001/2002	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	828475

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΠΩΝ VALENCIA ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΙΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓ.		ΚΙΛΑ
VALENCIA	2003/2004	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	564285
VALENCIA	2002/2003	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	146210
VALENCIA	2001/2002	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	362295

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΩΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΠΩΝ GR-FRUIT ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΙΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ	ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓ.		ΚΙΛΑ
GR-FRUIT	2002/2003	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	35800
GR-FRUIT	2001/2002	ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗ	37540

<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ</p>

1. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

Πέραν του άψυχου υλικού η επιχείρηση διαθέτει και το προσωπικό της το οποίο αναφέρεται παρακάτω.

- 1/ Τη γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού
 - 2/ Το διοικητικό συμβούλιο του Συνεταιρισμού
 - 3/ Το Εποπτικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού
 - 4/ Τον Πρόεδρο του Συνεταιρισμού
 - 5/ τη Γενική Διεύθυνση η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες Διευθύνσεις:
 - 5.1 Τη Διεύθυνση Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών
 - 5.2 Τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας
- Όλες οι μικρότερες οργανωτικές μονάδες της επιχείρησης αναφέρονται παρακάτω.

Η Γενική Συνέλευση των Μελών του Συνεταιρισμού

Η Γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού είναι το Ανώτατο όργανο του Συνεταιρισμού και στην αρμοδιότητα της ανήκουν αυτές που καθορίζονται ρητά στο καταστατικό του Συνεταιρισμού, αλλά και κάθε θέμα το οποίο δεν αναφέρεται ρητά ή ανήκει στην αρμοδιότητα κατωτέρου οργάνου.

Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού

Ο Συνεταιρισμός διοικείται από 5/μελές διοικητικό συμβούλιο με τριετή θητεία. Το διοικητικό Συμβούλιο έχει ως αρμοδιότητες να εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα και αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση, τη διαχείριση και

γενικά τη λειτουργία του Συνεταιρισμού για την επίτευξη των σκοπών του μέσα στα πλαίσια του κανονισμού του Συνεταιρισμού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει με ειδική, απόφασή του την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του ή να αναθέτει τη διεξαγωγή ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων και εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλο του Συνεταιρισμού ή σε οιονδήποτε τρίτο. Της ευχέρειας αυτής το διοικητικό Συμβούλιο κάνει ευρεία χρήση και αυτό προσδίδει μεγάλη ευελιξία στη λήψη των αποφάσεων του Συνεταιρισμού.

Η ιδιότητα του μέλους του ΔΣ είναι άμισθη και τιμητική. Στα μέλη του ΔΣ είναι δυνατόν να χορηγείται αποζημίωσή για τις υπηρεσίες που προσφέρουν στο Συνεταιρισμό. Τα μέλη του ΔΣ αναφέρονται παρακάτω:

Εποπτικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού

Ο Συνεταιρισμός διαθέτει και 5/μελές Εποπτικό Συμβούλιο με 3/ετή θητεία. Το Εποπτικό Συμβούλιο παρακολουθεί και εποπτεύει την κανονική και μέσα στα όρια του Νόμου, του καταστατικού, των κανονισμών του Συνεταιρισμού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης εκτέλεση των καθηκόντων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο πρόεδρος του ΔΣ φροντίζει για την καλή λειτουργία των υπηρεσιών του Συνεταιρισμού και επιβλέπει την εκτέλεσή τους, ενώ εκτελεί και τις αναγκαίες ενέργειες για την υλοποίηση των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων του Συνεταιρισμού και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Γενική Διεύθυνση

Αναλυτική παρουσίαση της γενικής διοίκησης.

Τη θέση του γενικού διευθυντή κατέχει ο Γεωπόνος εκ των ιδρυτών του Συνεταιρισμού και ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες στο Συνεταιρισμό από την ίδρυσή της, δηλαδή περισσότερα από 33έτη.

Το γενικό διευθυντή συνεπικούρεί η γραμματέας διοίκησης η οποία παρέχει τη γραμματειακή υποστήριξη, εκτελεί τις διοικητικές εργασίες του Συνεταιρισμού, συντάσσει τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου κ.λ.π.

Στο Γενικό Διευθυντή υπάγονται οι Σύμβουλοι του Συνεταιρισμού (Νομικοί, Οικονομικοί, τεχνικοί κ.λ.π. οι εξωτερικοί συνεργάτες, το Ύπηρεσιακό συμβούλιο και το Γραφείο Μελετών, το οποίο δεν έχει αυτή τη στιγμή στελεχωθεί).

Στη Γενική Διεύθυνση υπάγονται οι παρακάτω δύο διευθύνσεις:

- 1/ Η Διεύθυνση Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών και
- 2/ Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας

Η Διεύθυνση Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών

Στη Διεύθυνση αυτή προϊστάται ο Γεωπόνος, ο οποίος εργάζεται στο Συνεταιρισμό από το 1979.

Στη Διεύθυνση αυτή ανήκουν τα ακόλουθα τρία τμήματα:

- 1/ Το Τμήμα παραγωγής χυμών
- 2/ Το Τεχνικό Τμήμα και το τμήμα Παραγωγής Νοπών και
- 3/ Το Τμήμα Εργατοτεχνικού Προσωπικού

Το Τμήμα Παραγωγής χυμών

Του τμήματος αυτού προϊστάται Γεωπόνος.

Το Τμήμα αυτό περιλαμβάνει δύο τομείς:

- 1.1 Τον Τομέα Συμπυκνωμένων Χυμών και Βιολογικού Καθαρισμού και
- 1.2 Τον Τομέα Παραγωγής Χυμών Ασηπτικής Συσκευασίας

Τομέας Συμπυκνωμένων Χυμών και Βιολογικού Καθαρισμού

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι Χημικός Μηχανικός του ΕΜΠ. Στην αρμοδιότητα του τομέα αυτού ανήκει το εκχυμωτήριο και ο βιολογικός καθαρισμός. Στον Τομέα αυτό γίνεται η παραγωγή των συμπυκνωμένων χυμών και η βιολογική αποδόμηση των αποβλήτων.

Στον Τομέα αυτό εργάζονταν το 2000 οκτώ (8) εργαζόμενοι εκ των οποίων οι τέσσερις μόνιμοι και οι υπόλοιποι τέσσερις έκτακτοι, οι οποίοι όμως εργάζονται και τους 12 μήνες το χρόνο. Από τους μόνιμους εργαζόμενους ο ένας είναι απόφοιτος Λυκείου και οι υπόλοιποι τρεις απόφοιτοι Δημοτικού. Όλοι οι έκτακτοι είναι απόφοιτοι Δημοτικού.

Τομέας παραγωγής χυμών ασηπτικής συσκευασίας

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι επίσης χημικός Μηχανικός . Ο τομέας αυτός ασχολείται με την παραγωγή ασηπτικών συσκευασιών καταναλωτή (TETRA BRICK).

Στον τομέα αυτό εργάζονταν το 2000 32 εργαζόμενοι εκ των οποίων οι δεκαέξι μόνιμοι και οι υπόλοιποι δεκαέξι έκτακτοι οι οποίοι, όμως, πλην τριών εργάστηκαν τους 12 μήνες το χρόνο. Από τους μόνιμους εργαζόμενους οι εννέα είναι απόφοιτοι Λυκείου, οι δυο απόφοιτοι Μέσης Τεχνικής Σχολής, ο ένας απόφοιτος Γυμνασίου και οι τέσσερις απόφοιτοι Δημοτικού. Από τους έκτακτους εργαζόμενους οι οκτώ ήταν απόφοιτοι Λυκείου, οι τέσσερις απόφοιτοι Γυμνασίου και οι υπόλοιποι τέσσερις απόφοιτοι Δημοτικού.

Το Τμήμα Τεχνικό και Παραγωγής Χυμών και

Υπεύθυνος του Τομέα αυτού είναι Γεωπόνος.

Το Τμήμα αυτό περιλαμβάνει τρεις τομείς:

2.1 Τον Τομέα παραγωγής Συσκευασμένων Προϊόντων και Ζωοτροφών

2.2 Τον Τεχνικό Τομέα

2.3 Τον Τομέα Ποιοτικού Ελέγχου

Τομέας παραγωγής συσκευασμένων προϊόντων και ζωοτροφών

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι απόφοιτος Λυκείου.

Στην αρμοδιότητα του τμήματός αυτού ανήκει το Συσκευαστήριο Νωπών και το Ξηραντήριο. Στον τομέα αυτό γίνεται η συσκευασία των νωπών προϊόντων και η παραγωγή της ξηράς πούλπας.

Στον τομέα αυτόν απασχολούνται μόνο έκτακτοι εργαζόμενοι.

Τεχνικός Τομέας

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι απόφοιτος Λυκείου.

Στον τομέα αυτόν ανήκει το μηχανουργείο, το ηλεκτρολογείο, τα ψυγεία και το λεβητοστάσιο. Ο τομέας αυτός ασχολείται με όλες τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις της μονάδας, με όλες τις επισκευές και συντηρήσεις, τις μελέτες και την εφαρμογή των μελετών.

Στον τομέα αυτό απασχολούνται 13 εργαζόμενοι εκ των οποίων οι δώδεκα μόνιμοι και ο ένας έκτακτος. Από τους μόνιμους εργαζομένους του τομέα αυτού οι οκτώ είναι απόφοιτοι Λυκείου, ο ένας απόφοιτος Μέσης Τεχνικής σχολής, ο ένας απόφοιτος Γυμνασίου και οι δύο απόφοιτοι Δημοτικού. Ο έκτακτος είναι απόφοιτος Δημοτικού.

Τομέας διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικού ελέγχου, HACCP και ISO 9002

Στην αρμοδιότητα του τομέα αυτού ανήκει ο ποιοτικός έλεγχος της πρωτογενούς παραγωγής, ο ποιοτικός έλεγχος των προϊόντων και των παραγωγικών διαδικασιών και η έρευνα.

Υπεύθυνος ποιοτικού ελέγχου της πρωτογενούς παραγωγής είναι ο Γεωπόνος του Συνεταιρισμού

Υπεύθυνος του ποιοτικού ελέγχου των παραγόμενων προϊόντων είναι χημικός μηχανικός. Στον τομέα αυτό εργάζεται και χημικός.

Η επιχείρηση για το εκχυμωτήριο διαθέτει ISO 9002 (TUV) στο εκχυμωτήριο και τη συσκευασία νωπών εσπεριδοειδών.

Στα άμεσα σχέδιά της επιχείρησης που θα εφαρμόσει με το παρόν επενδυτικό σχέδιο είναι να εφαρμόσει το HACCP και το ISO 9002 σε ολόκληρη την επιχείρηση. Σημειώνουμε ότι η επιχείρηση διαθέτει ήδη τον περισσότερο εξοπλισμό που απαιτείται για την Εφαρμογή του HACCP και του ISO 9002.

Το Τμήμα Εργατοτεχνικού Προσωπικού

Υπεύθυνος του τμήματος αυτού είναι απόφοιτος Λυκείου.

Στην αρμοδιότητά του τμήματος αυτού ανήκει το εργατοτεχνικό και εργατικό προσωπικό του Συνεταιρισμού μόνιμο και έκτακτο.

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας

Στη Διεύθυνση αυτή προϊστάται οικονομολόγος.

Στη διεύθυνση αυτή ανήκουν τα ακόλουθα τρία τμήματα:

- 1/ Το Τμήμα Εμπορίας
- 2/ Το Τμήμα Μηχανογράφησης και
- 3/ Το Οικονομικό Τμήμα

Τμήμα Εμπορίας

Στο τμήμα αυτό προϊστάμενος είναι Οικονομολόγος ΑΕΙ.

Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει τους παρακάτω δύο τομείς:

- 1.1 Τον τομέα αγορών και πωλήσεων και
- 1.2 Τον τομέα εμπορικής και τιμολογιακής πολιτικής.

Τομέας Αγορών και Πωλήσεων

Στο τμήμα αυτό υπεύθυνος αγορών είναι Γεωπόνος. Στην αρμοδιότητα του τμήματος αυτού ανήκουν οι προμήθειες της επιχείρησης με πρώτες γεωργικές ύλες.

Υπεύθυνος πωλήσεων είναι Οικονομολόγος ΑΕΙ.

Η επιχείρησή διαθέτει τα προϊόντα του TETRA PAK στο Νομό Λακωνίας μέσω 4 αντιπροσώπων, ενώ παράλληλα εφοδιάζει απ' ευθείας και 20 περίπου καταστήματα του ίδιου νομού. Για τη διάθεση των προϊόντων TETRA PAK στην περιοχή των Αθηνών και σε άλλους νομούς έχει αποκλειστικό αντιπρόσωπο την ΚΟΡΕ ΑΕ η οποία και εφοδιάζει εκτός των άλλων και

τις αλυσίδες Σούπερ Μάρκετ Μαρινόπουλος (CARE FOUR), ΑΒ Βασιλόπουλος, Βερόπουλος Σκλαβενίτης Ελληνική Δύναμη, MARKET IN, ΜΑΣΟΥΤΗΣ ΓΑΛΛΕΙΑΣ ΑΛΙΜΕΝΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ, ΚΑΝΑΚΗΣ, ΔΟΥΚΑΣ και άλλα 100 περίπου καταστήματα, κ.λ.π. από την περιοχή της Καλαμάτας έρχεται πελάτης ο οποίος παραλαμβάνει το προϊόν από τις αποθήκες της επιχείρησης. Την περιοχή της Αρκαδίας εφοδιάζει η ΚΟΡΕ ΑΕ. Περισσότερα για το θέμα αυτό θα αναφέρουμε στο τρίτο κεφάλαιο.

Τομέας εμπορικής και τιμολογιακής πολιτικής

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι ο μόνιμος υπάλληλος Οικονομολόγος ΑΕΙ.

2.ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

Απασχόληση

Η επιχείρηση το έτος 2001 όπως προκύπτει και από τον απασχόλησε 77 εργαζομένους (σε ισοδύναμα 12/μηνιαίας απασχόλησης) εκ των οποίων τα τρία δωδεκάμηνα στο συσκευαστήριο με εποχικό προσωπικό. Τα 74 δωδεκάμηνα πρόσφεραν στην υπόλοιπη επιχείρηση 78 εργαζόμενοι. Από τα 74 δωδεκάμηνα τα 44,1 πρόσφεραν μόνιμοι άντρες, τα 7,8 μόνιμοι θήλεις, τα 15 έκτακτοι άντρες και τα 7,1 έκτακτοι θήλεις. Επίσης τα 51,9 δωδεκάμηνα πρόσφεραν μόνιμοι και τα 25,1 έκτακτοι. Το συσκευαστήριο νωπών είναι το τμήμα το οποίο απασχολεί σχεδόν αποκλειστικά έκτακτο προσωπικό. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το συσκευαστήριο εργάζεται μόνο 15 – 20 ημέρες το χρόνο. Πλην των εκτάκτων του συσκευαστηρίου στη επιχείρηση εργάστηκαν 78 άτομα εκ των οποίων οι 61 ήταν άντρες και οι υπόλοιποι 27 θήλεις. Από το προσωπικό της επιχείρησης οι 8 ήταν πτυχιούχοι ΑΕΙ και μία πτυχιούχος ΤΕΙ.

Επίσης από το μόνιμο προσωπικό της επιχείρησης οι δώδεκα (12) ανήκουν στο διοικητικό προσωπικό, οι σαράντα ένας (41) στο τεχνικό προσωπικό και οι δύο (2) στο βοηθητικό προσωπικό.

Από τους 23 έκτακτους ο ένας (1) ανήκε στο διοικητικό προσωπικό και οι είκοσι δύο (22) στο τεχνικό προσωπικό.

Η εξειδίκευση του προσωπικού της επιχείρησης και το εκπαιδευτικό επίπεδο του καθενός αναφέρθηκαν σε προηγούμενη παράγραφο η οποία αναφέρεται στην οργανωτική δομή της επιχείρησης.

Όλο το προσωπικό της επιχείρησης είναι υψηλής επαγγελματικής κατάρτισης και μεγάλης εμπειρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΒΑΣΗ

1. ΚΑΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΩΝ ΤΙΣ ΚΑΛ.ΕΚΤΑΣΕΙΣ, ΤΟΝ ΑΡ.ΔΕΝΔΡΩΝ, ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΣΗ ΣΤΡ. ΑΠΟΔΟΣΗ ΑΝΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΡΠΟΥ (NAVEL, B.COMUNE, SANGUIGNO, VALENCIA, NAVELINES)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ	ΔΗΛΩΘ.ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡΕΜ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΤΡΩΝ	ΠΡΟΒΛ. ΠΑΡΑΓ. (ΚΙΛΑ)	ΠΡΟΒΛΕΠ.ΜΕΣΗ ΣΤΡ.ΑΠΟΔΟΣΗ (ΚΙΛΑ/ΕΚΤ)
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ NAVEL	6.637,0	369.714	20.388.000	30.716
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ B.COMUNE	3.102,1	170.346	11.006.000	35.480
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ SANGUIGNO	213,5	10.642	670.500	31.332
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ VALENCIA	308,0	16.497	1.150.000	37.338
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ NAVELINES	641,6	32.177	1.295.500	20.179
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ Ο.Π	10.902,2	599.376	34.510.000	31.655

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΚΟΠΗ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΟΥ

Είναι γνωστό ότι αναγκαία προϋπόθεση για μια σωστή επεξεργασία – συσκευασία πορτοκαλιών και άρα για την επιτυχία καλύτερου ποιοτικά και οικονομικά αποτελέσματος είναι

ανάμφισβήτητά ή καλή ποιότητα της πρώτης ύλης που εισκομίζετε στη Βιομηχανία. Το κόστος για τον Συν/σμό της μέχρι σήμερα κακής ποιότητας της πρώτης ύλης είναι πολύ μεγάλο. Έχει αποδειχθεί ότι κατά το μεγαλύτερο μέρος οφείλεται στην απαράδεκτη κοπή και μεταφορά του προϊόντος στη Βιομηχανία. Το ποσοστό του σκάρτου που αναλογεί στην αιτία αυτή είναι σίγουρα πάνω από το 50% του συνολικού σκάρτου. Είναι ανάγκη λοιπόν να ληφθούν δραστικά μέτρα βελτίωσης της υπάρχουσας κατάστασης.

Τρεις είναι οι παράμετροι που επηρεάζονται στην ποιότητα της εισκομιζόμενης πρώτης ύλης των NAVELS πορτοκαλιών.

- ❖ Η ποιότητα των καρπών στα δέντρα.
- ❖ Ο τρόπος συλλογής.
- ❖ Ο τρόπος μεταφοράς.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΑΡΠΩΝ ΣΤΑ ΔΕΝΤΡΑ

Η ποιότητα των καρπών στα δέντρα έχει άμεση σχέση με τις καλλιεργητικές φροντίδες που εφάρμοζούν οι παραγωγοί όπως η λίπανση , η άρδευση , το κλάδεμα , η ζιζανιοκτονία , κλπ , καθώς και με την ορθολογική αντιμετώπιση των ασθενειών και εχθρών με ψεκασμούς ή άλλα μέσα και βέβαια με τις συνθήκες του περιβάλλοντος , (βροχοπτώσεις , θερμοκρασίες κ.α).

Τα μέλη του Συν/σμού οφείλουν να συμμορφώνονται στις οδηγίες της γεωτεχνικής υπηρεσίας , οι οποίες είτε αποστέλλονται με εγκυκλίους κατά διαστήματα ή δίνονται προφορικά από τι γεωπόνο του Συν/σμού και να ψεκάζουν τα δέντρα το φθινόπωρο με χαλκούχα σκευάσματα ή άλλο κατάλληλο μυκητοκτόνο με σκοπό την αντιμετώπιση της φυτοφθώρας των καρπών.

ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Οι παραγωγοί είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα που παραδίδουν , γεγονός που αναφέρεται στη Δήλωση Υποχρεωτικού την οποία έχουν υπογράψει κατά την εγγραφή τους στο Συν/σμό. Η πληρωμή της πρώτης των NAVELS πορτοκαλιών με απόφαση της Γ.Σ. γίνεται κατ' έτος με βάση την ποιότητα του προϊόντος. Έτσι λοιπόν πρέπει να ευρίσκονται είτε αυτοπροσώπως είτε με αντιπρόσωπο στα κτήματα τους καθ' όλη τη διάρκεια της κοπής και να καταγγέλλουν στον Συν/σμό τυχόν προβλήματα κατά την πραγματοποίηση της.

Εάν δεν υπάρχει αυτοπρόσωπη ή δι' αντιπροσώπου παρουσία τα συνεργεία αποχωρούν από τα κτήματα αυτά. Το κακό ποιότητα προϊόν δεν παράλαμβάνεται ενώ καθορίζεται ότι η επιλογή

τών συνεργειών θα γίνεται με αυστηρά κριτήρια από το Συν/σμό με δείκτη την συμπεριφορά τους στην κοπή τα προηγούμενα χρόνια. Αν υπάρχουν προβλήματα στην πειθάρχηση τους στις οδηγίες που τους δίνονται ή σε αντιπαράθεση τους με τους παραγωγούς αποπέμπονται από το Συν/σμό. Κατά την συλλογή το προϊόν κόβεται με τα χέρια ή με ψαλίδι και οι καρποί αποτίθενται απευθείας στα πλαστικά κιβώτια με προσοχή ή συλλέγονται με την βοήθεια ειδικών σάκων ή άλλων πρόσφορων εξαρτημάτων κοπής.

Απαγορεύεται να τα ρίχνουν στο έδαφος και αν αυτό συμβεί τιμωρούνται με αποπομπή του συνεργείου ενώ το γέμισμα των παλετοκιβωτίων είναι προσεκτικό, ιδιαίτερα κατά το αδειάσμα των 2-3 πρώτων πλαστικών κιβωτίων και όχι υπερβολικό. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην ληστρική αντιμετώπιση και κακοποίηση των καρπών κατά την εργασία αυτή από ασυνείδητους φορτωτές που άλλοτε πατούν μέσα στα παλαιτοκιβώτια ή πετούν πλαστικά κιβώτια κατά την διαδικασία του αδειάσματος τους πάνω στο προϊόν ενώ απαγορεύεται να εναποτίθενται οι καρποί για οποιοδήποτε λόγο στο έδαφος, γιατί εγκυμονούν κινδύνους μόλυνσης αυτών με φυτοφθορά.

ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Προκειμένου να βελτιωθεί ο τρόπος μεταφοράς οι μεταφορείς επιλέγονται από το Συν/σμό με αυστηρά κριτήρια και με δείκτη την συμπεριφορά τους τα προηγούμενα χρόνια. Κάθε μεταφορέας χρησιμοποεί ένα μόνο τρακτέρ και μία πλατφόρμα μεταφοράς καρπών και είναι υποχρεωμένος να είναι παρόν κατά την φόρτωση και είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για τον σωστό τρόπο εκτέλεσης της, ενώ δεν παραλαμβάνονται από την Οργάνωση φορτία εάν αυτά δεν συνοδεύονται από αντίστοιχη βεβαίωση του παραγωγού ή του αντιπροσώπου του ότι ο μεταφορέας παρίστατο αυτοπροσώπως στην φόρτωση.

Οι μεταφορείς είναι υπεύθυνοι και για την σωστή μεταφορά και εκφόρτωση του προϊόντος και επιβαρύνονται με οποιαδήποτε ποσοτική απώλεια η ποιοτική υποβάθμιση του, που γίνεται κατά την διάρκεια αυτών ενώ οποιαδήποτε προβλήματα προκύπτουν κατά την συνεργασία των μεταφορέων με το Συν/σμό επιλύονται από το Δ.Σ ή τα αρμόδια όργανά του και οι τυχόν πράξεις του μεταφορέα που αντιβαίνουν στον κανονισμό είναι δυνατόν να επιφέρουν μέχρι και τη λύση της συνεργασίας του με τον Συν/σμό.

του μεταφορέα που αντιβαίνουν στον κανονισμό είναι δυνατόν να επιφέρουν μέχρι και τη λύση της συνεργασίας του με τον Συν/σμό.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΟΠΗΣ

Σε κάθε μια από τις 5 περιοχές στις οποίες έχει χωριστεί η περιφέρεια του Συν/σμού ορίζεται ένας ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΟΠΗΣ . Τα συνεργεία του Συν/σμού και των υπευθύνων κοπής κατανέμονται στις παραπάνω περιοχές ανάλογα με την παραγωγή κάθε μιας από αυτές.

Οι υπεύθυνοι κοπής είναι υπεύθυνοι για την μεταφορά των συνεργείων κάθε πρωί στα κτήματα που έχουν οριστεί από την υπηρεσία προγραμματισμού από την προηγούμενη και γενικά είναι υπεύθυνοι για κάθε μετακίνηση των συνεργείων , από κτήμα σε κτήμα , πάντοτε σύμφωνα με το πρόγραμμα του Συν/σμού. Φροντίζουν ώστε μετά από κάθε μετακίνηση να συγκεντρώνονται τα κενά κιβώτια και τα εργαλεία κοπής και να μεταφέρονται στο νέο κτήμα. Είναι υπεύθυνοι για τον καλύτερο δυνατό τρόπο κοπής από τα συνεργεία που εποπτεύει καθένας , αλλά και από τους παραγωγούς της περιοχής τους καθώς και για τον έλεγχο της σωστής φόρτωσης και μεταφοράς , ενώ τα κιβώτια που διατίθενται για κάθε συνεργείο μεταφέρονται υποχρεωτικά σε αυτό από τους μεταφορείς που το εξυπηρετούν.

Έχουν υποχρέωση να φροντίζουν ώστε καθημερινώς να εισκομίζονται όλα τα πορτοκάλια που θα κόψουν τα συνεργεία τους αλλά και οι παραγωγοί της περιοχής τους και να βρίσκονται σε συνεχή επαφή με το Συν/σμό ώστε να ενημερώνονται αμέσως για κάθε αλλαγή προγράμματος κοπής και κυρίως να είναι απόλυτα υπεύθυνοι για την άμεση διακοπή της κοπής όταν αυτό είναι αναγκαίο , να καταγράφουν τις ποσότητες είναι κομμένες τη συγκεκριμένη στιγμή διακοπής , τόσο από τα συνεργεία όσο και από τους παραγωγούς , φροντίζοντας για την εισαγωγή του κομμένου προϊόντος στο συσκευαστήριο αυθημερόν.

Τέλος είναι υπεύθυνοι για την ποιοτική καταλληλότητα των κτημάτων , ενημερώνοντας τα αρμόδια όργανα του Συν/σμού για τυχόν κτήματα που κατά την γνώμη τους είναι ακατάλληλα , χωρίς να έχουν το δικαίωμα να συζητήσουν το θέμα με τον παραγωγό.

ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΙΣ

Οι μεταφορείς υπακούν πιστά στις εντολές των αρμόδιων οργάνων του Συν/σμού και των Υπευθύνων Κοπής , χρησιμοποιούν ένα μόνο τρακτέρ και μία μόνο πλατφόρμα ενώ η φόρτωση γίνεται υποχρεωτικά παρουσία των μεταφορέων , οι οποίοι είναι και υπεύθυνοι για το σωστό

κιβώτια , τις σκάλες και τα εργαλεία κοπής από κτήμα σε κτήμα , να μη φορτώνουν πάνω από 6 κιβώτια καθ' ύψος όταν η μεταφορά γίνεται με κοινά κιβώτια και γενικά να είναι προσεκτικοί στην όλη μεταχείριση του προϊόντος , είναι επίσης αποκλειστικά υπεύθυνοι για τη σωστή και άνευ καθυστερήσεων μεταφορά των πορτοκαλιών και επιβαρύνονται για οποιαδήποτε ποσοτική απώλεια ή ποιοτική υποβάθμισή τους , η οποία γίνεται κατά τη διάρκεια των εργασιών αυτών.

Τέλος απαγορεύεται να έρχονται σε ειδικές συμφωνίες με τους παραγωγούς ή να αντιδικούν με αυτούς και αμείβονται μόνο με τα ορισθέντα 'μεταφορικά ' από τον Συν/σμό ενώ σε περίπτωση που καταστρατηγηθούν οι ανωτέρω υποχρεώσεις από κάποιον μεταφορέα αυτό συνεπάγεται την άμεση διακοπή της συνεργασίας του με τον Συν/σμό.

2.ΟΙ ΚΑΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ (BEST PRACTICES)

Μία ομάδα ειδικών γεωτεχνικών παρέχει συστηματική και επιστημονική ενημέρωση στα μέλη του συνεταιρισμού για τις συγκεκριμένες μεθόδους καλλιέργειας που ακολουθούν καθώς και για την αντιμετώπιση των όποιων προβλημάτων δημιουργούνται από τις καιρικές συνθήκες . Η ομάδα αυτή δουλεύοντας επιπολλα έτη τις συγκεκριμένες ποικιλίες και καλλιέργειες έχει καταλήξει στην διαμόρφωση ενός βασικού πλαισίου με τις απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να γίνονται με εστίαση στα σημεία κινδύνου της παραγωγής που διαμορφώνονται από το μικροκλίμα της περιοχής και τις συγκεκριμένες εδαφολογικές συνθήκες που αυτό διαμορφώνει. Μετά τις πρωτόγνωρες για τη Λακωνία χιονοπτώσεις και χαμηλές θερμοκρασίες του Μαρτίου 1987 και αφού πέρασε αρκετός χρόνος ώστε να βγουν σίγουρα συμπεράσματα για το ύψος των ζημιών στις πορτοκαλιές της περιοχής, όπως και για τη πορεία της επαναφοράς των δένδρων στη φυσιολογική – παραγωγική κατάσταση, στάλθηκαν στους συνεταίρους οι πληροφορίες που πρέπει να ξέρουν και να εφαρμόσουν, ώστε να βοηθήσουν τα δένδρα τους στη γρήγορη επανάκαμψη και να πετύχουν καλύτερη ποιότητα παραγωγής.

Οι πληροφορίες αυτές αφορούν τις καλλιεργητικές φροντίδες που πρέπει να γίνουν τέλος χειμώνα – αρχές άνοιξης, την αντιπαγετική προστασία, τους ψεκασμούς τον ίδιο χρόνο (ασθένειες – εχθροί – ζιζάνια), τον ποιοτικό έλεγχο της εσοδείας 1988-89 από το Συν/σμό και τα νεώτερα στοιχεία του προγράμματος της αναδιάρθρωσης των εσπεριδοειδών της περιοχής.

A. ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΑΕΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΛΙΟΛΕΝΔΡΩΝ

α/ Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε τα δένδρα να είναι σε καλή θρεπτική κατάσταση και απαλλαγμένα από αρρώστιες, τροφοπενίες, προσβολές από έντομα, τetránύχους, νημάτωσης κ.λ.π. γιατί έτσι είναι πιο παραγωγικά, έχουν καλύτερη ποιότητα καρπών και είναι ανθεκτικότερα στους παγετούς.

β/ Το κλάδεμα να γίνεται όχι αργότερα από τις αρχές καλοκαιριού για να αποφεύγεται η ανάπτυξη τρυφερής βλάστησης κατά το φθινόπωρο, η οποία ζημιώνεται εύκολα από τους παγετούς.

Στην υπάρχουσα κατάσταση των δένδρων (μετά την ισχυρή παγετοπληξία του Μαρτίου 1987) και εφ' όσον τον υπόλοιπο χειμώνα αποφεύγονται οι πολύ χαμηλές θερμοκρασίες (παγετούς), γίνεται κλάδεμα στις πορτοκαλιές σε χρόνο από αρχές μέχρι τέλος Μαρτίου και αφαιρούνται με προσοχή οι ξηροί βλαστοί, εκείνοι που έχουν πληγεί μερικώς και έχουν πετάξει άνυδρη βλάστηση την άνοιξη και αραιώνονται οι πυκνοί βλαστοί που ενδεχόμενα έχουν βγει από τη βάση των βραχιόνων των δένδρων.

γ/ Να μη γίνεται καλλιέργεια του εδάφους κατά το τέλος φθινοπώρου ή το χειμώνα, αλλά να καταστρέφονται τα αγριόχορτα με κόψιμο ή με ζιζανιοκτόνα φάρμακα. Το άριστο είναι το χειμώνα το έδαφος στα κτήματα να μην έχει βλάστηση, ποτέ όμως να μην είναι καλλιεργημένο, γιατί έτσι αυξάνει η δράση του παγετού στα δένδρα.

B. ΑΝΤΙΠΑΓΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α/ Κατά την διάρκεια των παγετών γίνονται ψεκασμοί με χαλκούχα σκευάσματα (KOSIDE κ.λ.π.), γιατί έχουν ισχυρή αντιβακτηριακή και άρα αντιπαγετική δράση. Το ίδιο γίνεται και μετά ισχυρό παγετό με σκοπό να αποφευχθούν περαιτέρω ζημιές των βλαστών από τη δράση διαφόρων βακτηρίων και μυκήτων.

β/ Εφ' όσον υπάρχει δυνατότητα άντλησης νερού από γεώτρηση ή πηγάδι, γίνεται άρδευση SPRAYERS καθ' όλη τη διάρκεια του παγετού με τη βοήθεια αυτοματισμού (θερμοστάτη) και με παροχή 30-90 LT/δένδρο. Προσοχή δίνεται στη ποσότητα του νερού, γιατί κάθε υπερβολή είναι άχρηστη για τη προστασία και βλαπτική για το έδαφος (έκπλυση, σηψιριζίες κ.λ.π.). Αυτός είναι ο καλύτερος και ίσως ο μοναδικός μέχρι σήμερα γνωστός τρόπος αντιπαγετικής προστασίας για τους παγετούς εξ ακτινοβολίας (ασπρόπαγους) και για τους παγετούς ψυχρών ρευμάτων (μαυρόπαγους).

Γ. ΛΙΠΑΝΣΗ

Η χρησιμοποίηση οποιουδήποτε λιπάσματος γίνεται με πολύ προσοχή, αφού τα δένδρα από άποψη φυσιολογίας μετά το περυσινό παγετό ευρίσκονται σε ιδιαίτερα λεπτό σημείο. Οι Συνεταίροι να είναι πολύ συντηρητικοί στις ποσότητες που ρίχνουν γιατί τα θρεπτικά στοιχεία (κυρίως P και K) και τα ιχνοστοιχεία, υπάρχουν στο έδαφος από το προηγούμενο χρόνο λόγω ελάχιστης βλάστησης και καρποφορίας δεν έχουν απορροφηθεί από τα δένδρα. Ως εκτούτου υπάρχει πολύ μικρή ανάγκη να λιπαίνονται με αυτά, εκτός εάν

υπάρχουν τροφοπενίες, ή υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι (μικρή ζημιά στο κτήμα κ.λ.π.), οπότε και ενσωματώνονται στο έδαφος. Όσο αφορά το άζωτο (αμμωνία) ρίχνεται σε μία δόση, επιφανειακά, 3-4 εβδομάδες πριν την άνθηση (τέλος Μαρτίου), σε περιορισμένη όμως εδω και ποσότητα (2-4 κιλά/δένδρο ανάλογα με το έδαφος, το μέγεθος του δένδρου και το ύψος της ζημιάς). Είναι δυνατόν να λιπαίνουν με αυτό και σε δύο δόσεις, η δεύτερη αμέσως μετά τη πτώση των πετάλων των ανθέων.

Δεν λιπαίνουν με άζωτο μετά την καρπόδεση, γιατί καθυστερεί την ωρίμανση, υποβαθμίζει τη ποιότητα των καρπών (φούσκωμα κ.λ.π.) και παρατείνει τη βλάστηση το φθινόπωρο αυξάνοντας την ευαισθησία των δένδρων στο ψύχος του επόμενου χειμώνα. Εάν στα δένδρα υπάρχουν τροφοπενίες (κιτρινίλες ή μεταχρωματισμοί στα φύλλα), ζητούν τη βοήθειά του Γεωπόνου του Συνεταιρισμού (πριν την έναρξη της ανοιξιάτικης βλάστησης).

Δ. ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α/ Συνιστάται με την έναρξη της βλάστησης (2-3 εκατοστά) ψεκάσμος με ένα πολυδύναμο εντόμοκτόνο – ακαρεοκτόνο με τους εξής σκοπούς:

- Καταπολέμηση της Καλόκορις, εντόμου που κόβει τους βλαστούς και ρίχνει τα άνθη.
- Καταπολέμηση των αφίδων (μελίγκρων) στο αρχικό της στάδιο.
- Καταπολέμηση εν μέρει του λεκανίου, ψευδόκοκου κ.α. κακοειδών, έτσι ώστε τα δένδρα απαλλαγμένα από τα παράσιτα και τη κάπνια, να φωτοσυνθέσει, βλαστήσει, ανθήσει και καρποδέσει καλύτερα.
- Καταπολέμηση του ανθοτρήτη.
- Καταπολέμηση των τετρανύχων (εν μέρει).

Κατάλληλα εντόμοκτόνα είναι τα: Ολτρασίντ, Μορφοτόξ, Γκουζαθείο, Φιλιντόλ, Φολιμάτ κ.α.

Ο ψεκάσμος αυτός για την περιοχή κρίνεται απαραίτητος.

Είναι δυνατό να συνδυαστεί και με διαφυλλικά λιπάσματα προς διόρθωση υπαρχουσών τροφοπενιών.

β/ Μετά ενδεχόμενο παγετό (υπόλοιπο Φεβρουαρίου – Μαρτίου) να γίνει αμέσως ψεκάσμος με ένα χαλκούχο σκεύασμα, για αποφυγή ζημιών από βακτηριώσεις και τη κρυφοξήρα.

γ/ Εάν τα δένδρα έχουν λειχήνες (απαντάται συχνά μετά από ισχυρό παγετό όταν τα δένδρα είναι αδύνατα), γίνεται ψεκάσμος ή επάλειψη των κορμών και των βραχιόνων όταν είναι στεγνοί με βορδιγάλειο πολτό 3-5% ή οξυχλωριούχο χαλκό 3-5%, σε χρόνο μεταξύ μέσα Μαρτίου – μέχρι μέσα Απριλίου.

Ε. ΖΙΖΑΝΙΟΚΤΟΝΙΑ

Όπως είναι γνωστό μέσα στο κτήμα δίπλα στα δένδρα υπάρχουν ζιζάνια (αγριόχορτα), αυτά έχουν άμεσα ανταγωνιστική δράση στη διεκδίκηση του νερού και των θρεπτικών στοιχείων από τα πορτοκαλεόδενδρα και έμμεση υποβοηθητική ή προστατευτική των παρασίτων ανθέων. Με άλλα λόγια πάνω σε αυτά φιλοξενούνται, ζουν, τρέφονται και τα χρησιμοποιούν σαν σκάλα για να ανέβουν στο φυτό. Επίσης δημιουργούν συνθήκες υγρασίας, κακού αερισμού και γενικά περιβάλλοντα ανθυγιεινά για τα δένδρα και ιδιαίτερα αυξάνουν την δράση των παγετών σε αυτά.

Ἡ κατάστρωφή τῶν ζιζανίων μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν μηχανικῶν σκαπτικῶν μέσων (καλλιέργεια), εἶναι εντελῶς προσωρινή καὶ ἔχει τις ἐξῆς ανεπιθύμητες συνέπειες γιὰ τὸ ἴδιον τὸ ἔδαφος:

Μειώνει τὴν διαθέσιμότητά του σὲ νερό (υδατοχωρητικότητά του), μειώνει τὴν διαθέσιμότητά του σὲ στοιχεῖα καὶ ἰχνοστοιχεῖα (ψευδάργυρος κ.λ.π.), καταστρέφει τὴν ὀργανικὴν του οὐσία, μειώνει τὸ πορῶδες του, μειώνει τὴν ποσότητα του ὀξυγόνου στὸ χῶμα, μειώνει τὴν ὠφέλιμη μικροβιοχλωρίδα καὶ μικροβιοπανίδα, κ.λ.π. ἢ ἔχει συνέπειες στὸ ἴδιον τὸ φυτό: ἀνοίγει πληγές στὶς ρίζες καὶ στὸ κορμό καὶ διανοίγει ὁδούς εἰσχώρησης παρὰσίτων (σηψηριζίδες κ.λ.π.), καταστρέφει ὠφέλιμες ρίζες, ἰδιαιτέρως τὰ τόσο χρήσιμα ριζικά τριχίδια κ.λ.π. Ἐπίσης εἶναι μέθοδος δαπανηρὴ καὶ λιγότερο αποτελεσματικὴ ἀφοῦ ἰδιαιτέρως στὰ πολυετῆ ζιζάνια (καλαμάγρα, αγριάδα κ.λ.π.) γίνεται αἰτία νὰ εξαπλωθῶν περισσότερο καὶ ταχύτερα στὸ κτήμα. Προτιμότερον λοιπὸν εἶναι ἡ πλήρης ἀκαλλιέργεια, μετὰ τὴν χρῆσιν χημικῶν μέσων (ζιζανιοκτόνων) γιὰ τὴν καταστροφή τῶν ζιζανίων.

Ἐπίσης γίνεται ἡ κοπή με χορτοκοπτικό, αὐτὸ ὅμως ἔχει ἐφαρμογὴ σὲ υψηλόκορμα ζιζάνια καὶ προϋποθέτει πολλὰς ἐπεμβάσεις. Ἐὰν ζιζάνια διακρίνονται σὲ ετήσια καὶ πολυετῆ.

Ἐτήσια πῶς συνήθως ἀπαντῶνται σὲ πορτοκαλοπερίβολα εἶναι: ἡ μουχρίτσα, ἡ κολλητσιδα, ἡ λαψάνα, τὰ βλήτα, ἡ λουβουδιά, ἡ ἀντράκλα (γλιστριδα, χλιμίτζα), ἡ νεραγριάδα, τὰ πολὺγῶνα κ.α.

Πολυετῆ συνήθως ἀπαντῶνται: ἡ αγριάδα, ἡ καλαμάγρα (βελιούρα), ἡ περικοκλάδα, ἡ κύτερη (ἀγριο βούρλο), ἡ ξυνήθρα (ἀγριοτρίφυλλο) καὶ ἄλλα.

Ἐὰν ζιζανιοκτόνα τα διακρίνουμε σὲ ομάδες ἀνάλογα μετὰ τὸν τρόπο δράσης καὶ τὰ ἀξιολογοῦμε καθ' ὁμάδα ὁπῶς πῶς κάτω:

α/ Ζιζανιοκτόνα ἐπαφῆς, ὁπῶς γκραμοξόν, ἀμινοτριαζόλη (ΑΤΑ), MSMA κ.α.

Ἡ χρῆσιν τούτων περὶορίζεται σὲ ὅλον τὸν κόσμον (ἀπαράδεκτα διὰ μέσης σύστασης καὶ βαρῖα ἐδάφη), ἔχουν πρόσκαιρη δράσιν ἐπὶ τοῦ φυλλώματος τῶν ἀγριοχόρτων καὶ εἶναι δυνατόν μετὰ πολλὰς βροχές ἢ πῶτισμάτα νὰ συγκεντρωθῶν στὸ βάθος τῶν ριζικῶν τριχιδίων μετὰ ἀποτέλεσμα τοξικότητα γιὰ φυτά.

β/ Ζιζανιοκτόνα ἐφαρμοζόμενα ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὁπῶς σιμαζίνη, ντιουρόν, ντικλοπενίλ, μπρομασίλ, ἀτραζίνη, λινουρόν κ.α. Καταστρέφουν τὰ επιπολαιόριζα φυτά, τὰ δένδρα ἔχουν μεγαλύτερη ἀνθεκτικότητα σὲ αὐτὰ (περισσότερο ἀκίνδυνα γιὰ τις πορτοκαλιές) καὶ ἔχουν μεγαλύτερης διάρκειας δράσιν γιὰ ζιζάνια.

γ/ Ζιζανιοκτόνα διὰ συστηματικὰ – μεταφερόμενα, ὁπῶς τὰ ὁρμονικά ζιζανιοκτόνα (τύπου ἀμίνης 2,4 D), τὸ νταλαπόν, ἢ ἀμινοτριαζόλη, τὸ M.S.M.A. (Ντακονέϊτ), καὶ τὸ γκλυφοζέϊτ (Ράουντ-α π).

Ἐὰν τύπου ἀμίνης 2,4 D ἀπαγορεύονται νὰ χρησιμοποιούνται στὴν πορτοκαλιά. Ἐὰν ὑπόλοιπα ἔχουν πᾶρα πῶλον καλήν δράσιν ἰδιαιτέρως στὰ πολυετῆ ἀγροστώδη ζιζάνια (ἀγριάδα, καλαμάγρα κ.λ.π.).

Ἐὰν Ράουντ – α π, εἶναι τὸ «κάτι ἄλλο» γιὰ ζιζανιοκτόνον, ἰδιαιτέρως γιὰ ἀγριάδα, κύτερη, βέλιουρα κ.λ.π., σχετικὰ ἀκίνδυνον γιὰ ἀπορρόφηση ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου, μετὰ ευρύτερον φάσμα δράσης σὲ πολυετῆ καὶ ετήσια, πλατύφυλλα καὶ ἀγροστώδη ζιζάνια.

Πῶς κάτω δίνεται ἕνας πίνακας στὸν ὁποῖον φαίνεται ἡ εὐαισθησία τῶν κυριότερων ζιζανίων στὰ ζιζανιοκτόνα τῆς πορτοκαλιάς.

Α = Ἀνθεκτικὸ, Ε = Εὐαίσθητο, Μ = Ἐνδιάμεση δράσιν

Είδη Ζιζανίων	Σιμαζίνη	Ντιουρόν	Καταζάρ	MSMA	Α.Τ.Α (αμινοτρεζόλ)
Αγριάδα	Α	Α	Μ	Α	Μ
Βλήτο	Ε	Ε	Ε		Ε
Μουχρίτσα	Ε	Ε	Ε		Ε
Κόπερη	Α	Α	Α	Ε	Α
Καλαμάγρα	Α	Α	Α	Ε	Μ
Λαψάνα	Ε	Ε	Ε		Ε
Περικοκλάδα	Α	Α	Ε	Α	Α
Κολητσίδα	Ε	Ε	Ε		Ε
Αντράκλα	Ε	Ε	Ε		Ε
Αγριοτρίφυλλο	Α	Α	Ε		Ε
Τσουκνίδα	Ε	Ε	Ε		Ε

Γενικά αναφέρω ότι οι πορτοκαλιές δέχονται εφαρμογές και των πιο «σκληρών» υπόλειμματικών ζιζανιοκτόνων και διαθέτουν τα ψηλότερα όρια ασφαλείας, διπλά ή και τριπλά πολλές φορές από εκείνα που συστήνει ο κατασκευαστής του ζιζανιοκτόνου.

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΩΝ NAVELS ΕΞΟΔΕΙΑΣ 1988-

89

Το Δ.Σ. του Συν/σμού έχει πολλές φορές διαπιστώσει ότι η ποιότητα των πορτοκαλιών NAVELS του Συν/σμού είναι μέτρια έως κακή, αν και βάση του Καταστατικού του Συν/σμού τα μέλη του υποχρεούνται να πρόσκομιζουν στη Βιομηχανία παραγωγή ποιοτικά κατάλληλη για εξαγωγή. Για το λόγο αυτό ανακοινώνει στους Συν/ρους, ότι ουδείς παραγωγός θα κόψει πορτοκάλια NAVELS εάν προηγουμένως δεν ελεγχθεί το κτήμα του από Επιτροπή που θα ορίσει το Δ.Σ. με επικεφαλής το Γεωπόνο του Συν/σμού. Ο έλεγχος θα είναι αυστηρός και όταν η παραγωγή κριθεί ακατάλληλη θα απαγορεύεται ρητά η κοπή της για εξαγωγή. Οι Συν/σμοι λοιπόν καταβάλλουν κάθε προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας της παραγωγής τους, ακολουθώντας τις οδηγίες του Γεωπόνου του Συν/σμού, που κατά καιρούς τους δίνονται.

Ζ. ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΕΙΩΝ

Το Υπουργείο Γεωργίας κατάρτισε ένα ειδικό πρόγραμμα που αποβλέπει στην αναδιάρθρωση των καλλιεργούμενων ποικιλιών εσπ/δών με σκοπό να αντικατασταθούν μερικές από τις καλλιεργούμενες ποικιλίες που θεωρούνται ανεπιθύμητες (NAVELS), με

άλλες πιο σύγχρονες, πιο παραγωγικές, που και οι καρποί τους επιζητούνται στις Ευρωπαϊκές αγορές (NAVELIA, N.NEW HALL Σαλουτσιάνα).

Με το πρόγραμμα αυτό αποβλέπουν:

α/ Βελτίωση της παραγωγής των εσπ/δών με την εισαγωγή και διάδοση νέων βελτιωμένων ποικιλιών σε αντικατάσταση παλαιών ανεπιθύμητων.

β/ Βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων με έργα αρδευτικά, στραγγιστικά κ.λπ.

γ/ Βελτίωση της εμπορίας με έργα τυποποίησης, συσκευασίας και χυμοποίησης. Με βάση το πρόγραμμα αυτό κατάσκευάσε ο Σύν/σμός μας τη νέα μονάδα TETRAPAK.

δ/ Παραγωγή πιστοποιημένου πολ/κού υλικού (εμβόλια και δενδρύλια) από Κρατικά Ιδρύματα και ιδιωτικά φυτώρια.

ε/ Παρέχεται συμπληρωματική οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη του εισοδήματός που θα χάσουν οι παραγωγοί ή ξεριζώνοντας τα δένδρα τους για να τα εμβολιάσουν ή αντικαταστήσουν με προωθούμενες ποικιλίες.

ΠΡΟΩΘΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΑ

α/ Νάβελ Νιούχολ (NAVEL NEW HALL).

Είναι μία υπερπρώιμη ομφαλοφόρα πορτοκαλιά, με έντονο χρωματισμό και άριστη εμφάνιση. Ωριμάζει τους καρπούς της το τελευταίο 10ήμερο του Οκτωβρίου, σαν δένδρο δε έχει ανθεκτικότητα στους παγετούς παραπλήσια της NAVEL (Μέρλιν).

β/ Έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τη προηγούμενη, μόνο που ωριμάζει λίγο αργότερα (περίπου 10 Νοεμβρίου). Υπάρχουν τρεις κλώνοι της Ναβελίνας από τους οποίους ο ένας έχει το πλεονέκτημα της γρήγορης ωρίμανσης.

Και οι δύο ποικιλίες έχουν άριστη ποιότητα καρπών, εξωτερική εμφάνιση και η πρωιμότητα γίνεται ακόμα μεγαλύτερη εάν διαλέξουμε κατάλληλα χωράφια (στραγγερά).

γ/ Σαλουτσιάνα (SALUSTIANA)

Είναι Ισπανική παραγωγική ποικιλία, σχεδόν άσπερμη, κατάλληλη και για χυμοποίηση και για νωπή κατανάλωση. Ωριμάζει τους καρπούς της λίγο πρωϊμότερα από τη δική μας κοινή ποικιλία (ξυνή) και είναι σαν δένδρο αρκετά ανθεκτικό στους παγετούς.

ΤΡΟΠΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ

α/ Με κόπή και εμβολιασμό (σκελετοεμβολιασμό) των ανεπτυγμένων δένδρων ανεπιθύμητων ποικιλιών.

β/ Με ξερίζωμα και απομάκρυνση των παλιών δένδρων και επαναφύτευση του χωραφιού με καινούργια δενδρύλλια νέων ποικιλιών που προωθούνται στην περιοχή.

γ/ Εγκατάσταση νέων φυτειών με τις προωθούμενες ποικιλίες σε καινούργιες εκτάσεις.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

Στον πιο κάτω πίνακά φαίνονται συνοπτικά οι οικονομικές ενισχύσεις σε όλες τις περιπτώσεις εφαρμογής του προγράμματος αναδιάρθρωσης εσπεριδοειδών το έτος 1988.

Ι Ε Ξ Υ = 136 δρχ.

Οικονομική Ενίσχυση δρχ/στρ.

Δραστηριότητα αναδιάρθρωσης	Αλλαγή φυτειών με επανεμβολιασμό	Αλλαγή με ξερίζωμα και επαναφύτευση	Νέα φυτεία σε καινούργια έκταση
Κοπή δένδρων και επανεμβολιασμός	71.500	-	-
Εκκρίζωση παλαιών δένδρων	-	31.250	-
Φύτευση νέων δένδρων	-	84.270	84.270
Συμπληρωματική οικονομική ενίσχυση	140.000	167.200	-
ΣΥΝΟΛΟ	211.500	282.720	84.270

Η συμπληρωματική οικονομική ενίσχυση δίνεται ΜΟΝΟ στους αποκλειστικούς αγρότες, κλιμακούμενη 5 χρόνια για τους επανεμβολιάζοντες και σε 7 χρόνια για αυτούς που ξερίζωνουν και επαναφυτεύουν.

«ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ – ΕΧΘΡΟΙ – ΖΙΖΑΝΙΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ»

Οι ζημιές τις οποίες διάφοροι εχθροί και ασθένειες προξενούν στα εσπεριδοειδή είναι πολύ σοβαρές και καθιστούν τους καρπούς της ποικιλίας Μέρλιν ακατάλληλους για εξαγωγή. Γι' αυτό η πρόληψη και η καταπολέμηση τους, καθώς και η καταστροφή των ζιζανίων αποτελεί σοβαρό και αναγκαίο μέρος των καλλιεργητικών φροντίδων τις οποίες κάθε καλλιεργητής πρέπει να εφαρμόζει για να εξασφαλίσει μια καλή ποσοτικά και ποιοτικά παραγωγή.

Είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια η ποιότητα της παραγωγής των Συν/ρων στα πορτοκάλια Μέρλιν σημείωσε κατακόρυφη πτώση. Ένας από τους βασικούς λόγους της πολύ κακής ποιότητας είναι η μη καταπολέμηση εγκαίρως και επικαιρώς των εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων. Άλλοι λόγοι είναι ο κάκιστος τρόπος συλλογής των καρπών και η μη ορθολογική χρήση των λιπασμάτων. Κατά την εξαγωγική περίοδο 1981-1982 το ποσοστό των Β' και Γ' ποιότητων έφθασε το 30% του συνόλου της παραγωγής. Από αυτά περίπου το 10-12% οφείλεται στις ασθένειες και τους εχθρούς το υπόλοιπο δε στα κτυπήματα που έχουν οι καρποί κατά την κοπή (ρίψη στο έδαφος – παραγέμισα κιβωτίων – άσχημο φόρτωμα) και στη κακή χρήση των λιπασμάτων (φούσκωμα καρπών – πολύ μικροί καρποί – υπερμέγεθεις καρποί).

Είναι ζωτική σημασία για το Συν/σμό όλοι οι Συνεταίροι να μελετούν τις οδηγίες αυτές που αναφέρονται για την ορθή καταπολέμηση των εχθρών, των ασθενειών και των ζιζανίων της πορτοκαλιάς και να τις εφαρμόζουν στις καλλιέργειες τους.

Στα εσπεριδοειδή υπάρχουν πάρα πολλές ασθένειες, εχθροί και ζιζάνια.

A. ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

1/ Φυτόφθορα των καρπών

Η ασθένεια οφείλεται στους μύκητες του γένους φυτόφθορα, που διατηρούνται στο έδαφος και προκαλούν σάπισμα των καρπών. Η μόλυνση των καρπών γίνεται από τα σπασμογόνια της βροχής που εκτινάσσονται από το έδαφος κατά τη διάρκεια ραγδαίας βροχής ή από το χώμα με το οποίο λερώνονται οι καρποί κατά τη διάρκεια των καλλιεργητικών εργασιών (σκάλισμα).

Για την αντιμετώπιση της ασθένειας συνίσταται:

α) Σε περιοχές όπου υπάρχει ασθένεια ένας ψεκάσμος με χαλκούχο παρασκεύασμα πριν αρχίσουν οι φθινοπωρινές βροχές. Εάν ο ψεκάσμος γίνει μετά τα μέσα φθινοπώρου απαγορεύεται η χρήση βορδιγαλείου πολτού (γαλαζόπετρας) που παρασκευάζεται από τους παραγωγούς, γιατί καθυστερεί την ωρίμανση των καρπών και δεν καθαρίζει κατά την επεξεργασία από το σύσκειυστήριο (ποιότητα Β). Δυνατόν να χρησιμοποιηθούν όλα τα έτοιμα χαλκούχα του εμπορίου, καθώς και οργανικά μυκητοκτόνα Αντρακόλ, Μ-45 κ.λ.π. κατά τον ψεκάσμό λούζονται καλά οι χαμηλοί κλάδοι και οπωσδήποτε το έδαφος που είναι κάτω από το δένδρο. Επανάληψη του ψεκάσμου όταν ο καιρός είναι βροχερός.

β) Σύλλογή και καταστροφή των καρπών που πέφτουν στο έδαφος και αποφυγή να μένει επί του εδάφους το προϊόν κατά τη συγκομοιδή.

2/ Κομμίωση του λαιμού

Προσβάλλει το λαιμό των δένδρων (σημείο επαφής επιφανείας εδάφους με το κορμό), όταν δε η ένταση προσβολής είναι μεγάλη μπορεί να τα ξεράνει. Οφείλεται σε μύκητες, αλλά τα αίτια της ασθένειας είναι ευρύτερα δηλ. εκδηλώνεται όταν υπάρχουν φυσιολογικές διαταραχές από ασφυξία (κατάκλυση εδάφους με νερό, τραυματισμός των ριζών, ύπαρξη υψηλής υγρασίας πλησίον του φλοιού κ.λ.π.). Η νερατζιά δεν προσβάλλεται γι' αυτό, το λόγο χρησιμοποιείται, σαν υποκείμενο των εσπεριδοειδών. Πρακτικά άνοσο είναι και το Τρόγερ.

Συνιστάται:

α) Εμβολιασμός τουλάχιστον 50 εκ. από το έδαφος πάνω σε νερατζιά ή Τρόγερ.

β) Να μην έρχεται σε επαφή το νερό αρδεύσεως με το κορμό. Γι' αυτό κατασκευάζεται γύρω από το κορμό ανάχωμα σε σχήμα δακτυλίου.

γ) Καθάρισμα της περιοχής λαιμού που έχει προσβληθεί μέχρι σημείου να μην υπάρχει καστάνοφαίη απόχρωση και ύστερα επανάληψη αυτής με βορδιγάλειο πολτό (γαλαζόπετρα εξουδετερωμένη με ασβέστη), περιεκτικότητας 10% σε θειικό χαλκό.

δ) Κατά το τελευταίο πότισμα αρχές φθινοπώρου προσθέτουμε θειικό χαλκό (γαλαζόπετρα) στο νερό αρδεύσεως.

3/ Κορυφοξήρα

Προσβάλλει κυρίως τις λεμονιές οι οποίες ξηραίνονται από τη κορυφή προς τα κάτω. Το μόλυσμα διατηρείται στα προσβεβλημένα κλαδιά, είτε ευρίσκονται πάνω στο δένδρο, είτε κάτω στο έδαφος. Η μόλυνση γίνεται από το φθινόπωρο μέχρι την άνοιξη και ευνοείται από υγρό και δροσερό καιρό. Η είσοδος του παρασίτου εντός του δένδρου γίνεται κυρίως από τους πόρους των φύλλων, αλλά και από τις πληγές (χαλάζι, παγετός). Για την αντιμετώπιση της ασθένειας συνιστάται:

α) Αφαίρεση και κάψιμο των ξηρών κλάδων 5-10 εκ. κάτω από το σημείο μέχρι του οποίου φαίνεται στη καρδιά του ξύλου προκαλούμενος από την ασθένεια ερυθρός μετάχρωματισμός. Από το μεταχρωματισμό αυτό μπορούμε να ξεχωρίσουμε την κορυφοξήρα από τις άλλες ξηράνσεις των κλαδίσκων που προκαλούνται από παγετούς, ψυχρούς ανέμους κ.λ.π. Η αφαίρεση των ξηρών κλάδων πρέπει να γίνεται κατά το θέρους (Ιούλιος – Αύγουστος).

β) Ένα έως δύο ψεκασμοί κατά το φθινόπωρο και χειμώνα με χαλκούχα παρασκευάσματα (Βορδιγάλειο πολτό 1%, οξυχλωριούχο χαλκό κ.λ.π.). Ο πρώτος γίνεται όταν αρχίζουν οι βροχές το φθινόπωρο.

4/ Βακτηρίωση:

Το βακτήριο ζει επιφυτικά πάνω στα φύλλα των δένδρων και προκαλεί μόλυνση όταν επικρατήσουν κατάλληλες συνθήκες. Ευνοείται από βροχερό καιρό και σχετικά χαμηλές θερμοκρασίες. Η είσοδος του βακτηρίου, γίνεται από τις πληγές που προκαλούνται από τον αέρα, χαλάζι ή παγετό. Προσβάλλει τους τρυφερούς βλαστούς, τα φύλλα, καθώς και τους καρπούς.

Για την αντιμετώπιση της ασθένειας συνιστάται:

α) Αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων κλαδίσκων.

β) Δύο προληπτικοί ψεκασμοί με χαλκούχα παρασκευάσματα. Ο πρώτος το φθινόπωρο πριν αρχίσουν οι βροχές και ο δεύτερος τέλος του χειμώνα ή αρχές ανοίξεως.

γ) Ψεκασμός με χαλκούχο παρασκεύασμα αμέσως μετά τη πτώση παγετού ή χαλάζης.

5/ Δειχίνες

Είναι σύμβιωση μυκήτων με φύκι και η παρουσία τους σε περιβόλια είναι σημάδι καλλιεργητικής αμέλειας. Εμποδίζουν την αναπνοή και διαπνοή των δένδρων, ή φιλοξενούν τετρανύχους και έντομα.

Συνιστάται ψεκασμός του κορμού και των βραχιόνων όταν είναι στεγνοί με οξυγλωριούχο ή βορδιγάλειο πολτό 3-5%.

Β. ΙΩΣΕΙΣ

Οι σπουδαιότερες ιώσεις των εσπεριδοειδών που έχουν παρατηρηθεί στην Ελλάδα είναι: η εξωκόρτη, το πέτρωμα, η λιθίαση των καρπών, η ξυλοπόρωση, η ψώρωση και η ακαμψία.

Υπάρχουν και άλλες ιώσεις όπως η τριστέτσα, η οποία ευτυχώς δεν έχει εμφανισθεί στην Ελλάδα γιατί είναι η πιο καταστρεπτική. Φράσσει τα εγγεία του ξύλου στο σημείο ενώσεως εμβολίου – υποκειμένου. Αποτέλεσμα ξήρανση του εμβολίου (πορτοκαλιάς). Όταν το υποκειμένο είναι η νερατζιά η προσβολή είναι σίγουρη και η ξήρανση βέβαιη. Θεραπεία δεν υπάρχει. Συνιστάται μόνον η πρόληψη των ζημιών με τη χρησιμοποίηση υποκειμένων ανθεκτικών στη ίωση π.χ. Τρόγερ.

Αποφεύγεται η χρησιμοποίηση της νερατζιάς ως υποκειμένου και να χρησιμοποιείται κατά τον εμβολιασμό υλικό απαλλαγμένο από την ίωση (υγιές πολλαπλασιαστικό υλικό).

Γ. ΕΧΘΟΙ

α) Ψώρες (Κόκκινη ψώρα, μυτιλόμορφη ψώρα, ασπιδίωτος, Ισέρνα).

Έχουν 2-4 γενιές το χρόνο. Προσβάλλουν φύλλα κλάδους, καρπούς, επί των οποίων παραμένουν και προκαλούν κηλίδωση. Ειδικά η κόκκινη ψώρα προκαλεί κιτρίνισμα και πτώση των φύλλων και κακή ανάπτυξη των καρπών. Για τη καταπολέμησή τους συνιστώνται δύο ψεκασμοί με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο (Μορφοσόξ, Ουλτρασίντ, Γκουαζαθειό, Φολιμάτ, Ντούρσμαν, Σεβίν κ.λ.π.). Ο πρώτος ψεκασμός ενεργείται όταν το ποσοστό εκκολάψεως των ωών είναι μεγαλύτερο του 60% δηλ. τέλος Ιουνίου – αρχές Ιουλίου και ο δεύτερος μετά το τέλος της εκκολάψεως δηλ. ένα μήνα μετά

το πρώτο (αρχές Αυγούστου). Όταν χρησιμοποιείται Σεβίν επιβάλλεται η σύγχρονη χρήση ακαρεοκτόνου (π.χ. χλωρομπενζιλίτ).

Αντί των οργανοφωσφορικών δυνατών να χρησιμοποιηθεί θερινός πολτός 1,7% αμιγώς ή με προσθήκη οργανοφωσφορικού.

Για μιά μὴν πρόκλήθουν εγκαύματα στα φύλλα από το θερινό πολτό ο ψεκασμός, γίνεται τις απογευματινές ώρες, αφού προηγουμένως ποτισθούν τα δένδρα. Για να είναι αποτελεσματικός ο ψεκασμός πρέπει να λούζεται καλά όλο το φύλλωμα και ο κόρμος.

β) Λεκάνιο (καπνιά, μαυρίλα)

Έχει μιά γενεά τὸ ἔτος και ἰσὼς τμήμα δευτέρης. Δημιουργεί μελιτώδη εκκερίματα από φύλλα, κλάδους και καρπούς, επί των οποίων αναπτύσσεται ο μύκητας «καπνιά». Προκαλεί εξάντληση του δένδρου που απομυζά και μειώνει τη ικανότητά του να φωτοσυνθέσει αφού η καπνιά καλύπτει τα φύλλα.

Συνιστάται η ἐφάρμογή καλλιεργητικών φροντίδων εις τρόπο ὡστε να γίνεται επαρκής αερισμός και φωτισμός των δένδρων (κλάδεμα, αραίωμα και συμπληρωματικός χημική καταπολέμηση).

Χημική καταπολέμηση:

α) Ψεκασμός κατά τὸ τέλος Αυγούστου όταν περίπου συμπληρωθεί η εκκόλαση των ωών με ένα εντομοκτόνο. Κατάλληλα εντομοκτόνα είναι: Γκουζαθείο (το οποίο έχει διαλυτή ικανό να διαλύσει το περίβλημα του εντόμου), Ουλτρασίντ Μορφοτόξ κ.λ.π. Καλό είναι τα εντομοκτόνα να μη χρησιμοποιούνται το πρώτο δεκαπενθήμερο Σεπτεμβρίου γιατί κυκλοφορούν πολλά αρπακτικά παράσιτα εχθρών της πορτοκαλιάς και ενδεχόμενη μείωση του πληθυσμού των κάνει μεγάλη ζημιά στη μετέπειτα υγιεινή κατάσταση των δένδρων.

β) Αντί των εντομοκτόνων μπορεί να χρησιμοποιηθεί θερινός πολτός 1,7% με όχι όμως τόσο καλά αποτελέσματα. Στη περίπτωση αυτή γίνονται δύο ψεκασμοί ο πρώτος το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου και ο άλλος το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου.

Εφ' ὅσον παρίσταται ἀνάγκη μπορεί να εφαρμοσθεί και άλλος ψεκασμός κατά το χειμώνα με ένα από τα ανωτέρω εντομοκτόνα (Γκουζαθείο κ.λ.π.).

γ) Ψευδόκκοκος

Έχει 3-4 γενεές κατ' ἔτος. Διαχειμάζει σε φυσικά καταφύγια πάνω στο δένδρο (συστάδες φύλλων, εσοχές φλοιού κ.λ.π.). Προσβάλλει φύλλα, κλάδους, καρπούς.

Προκαλεί πτώσεις στα άνθη και στους μικρούς καρπούς. Στις αρχές Ιουλίου εγκαθιστάτε στο ομφαλό στα πορτοκάλια Μέρλιν και υποβαθμίζει την ποιότητα (Γ ποιότητα – μη εξαγωγή προϊόν).

Απαντάται παντού στη περιοχή ιδιαίτερα στις μη ψεκαζόμενες περιοχές π.χ. σε μεγάλη έκτασή σε κτήματά της Κοίν. Μαγούλας.

Για την καταπολέμηση του εντόμου συνίσταται ψεκασμός με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο τέλος Μαΐου – αρχές Ιουνίου όταν το ποσοστό εκκόλαψε ως των ωών είναι μεγαλύτερο του 60% και όταν τα σέπαλα αφίστανται ακόμα από τον καρπό. Κατάλληλα εντομοκτόνα είναι το Ντόρσμπαν, Φολιντόλ, Φολιμάτ, Μορφοτόξ κ.λ.π. Εάν υπάρχει ανάγκη γίνεται δεύτερος ψεκασμός ένα μήνα μετά το πρώτο, αφού περατωθεί η εκκόλαψη και κατά τη διάρκεια της μετακινήσεως των νεαρών εντόμων από τον ποδίσκο στον ομφαλό.

Σημειώνεται ότι πρέπει να αποφεύγεται η χρήση του Ρογκόρ στη νερατζιά και του Λεμπαϊσίντ στη πορτοκαλιά λόγω φυτοτοξικών παρενεργειών που μπορούν να προκαλέσουν.

Οι ψεκασμοί δυνατό να γίνουν και με θερινό πολτό 1,7% αμιγώς ή με προσθήκη οργάνοσφωφορικού, με όχι όμως βέβαια αποτελέσματα.

Δυνατό να χρησιμοποιηθεί και Σεβίν με προσθήκη όμως ενός ακαρεοκτόνου.

2/ Μυίγα της Μεσογείου

Προσβάλλει κυρίως τους καρπούς της πορτοκαλιάς και μανταρινιάς όταν αρχίζουν να ωριμάζουν το φθινόπωρο, ως και τους καρπούς άλλων οπωροφόρων δένδρων π.χ. Βερυκοκιά, Ροδακινιά κ.λ.π. Τα τέλεια έντομα (μυίγες) τρυπούν τους καρπούς και τοποθετούν ένα αυγό κάτω από την επιδερμίδα. Από αυτό βγαίνει προνύμφη (σκουλήκι) που κατατρώγει τη σάρκα, οι καρποί σαπίζουν και πέφτουν. Η προσβολή αρχίζει από το Σεπτέμβριο μήνα και συνεχίζεται μέχρι και πέραν του Δεκεμβρίου εφ' όσον ο καιρός είναι ήπιος.

Η μυίγα είναι από τους πλέον επικίνδυνους εχθρούς της πορτοκαλιάς, ιδιαίτερα στη παραγωγή που προορίζεται για εξαγωγή, διότι δύσκολα η προσβεβλημένοι καρποί αναγνωρίζονται και απομακρύνονται κατά την επεξεργασία στη διαλογή και μόνο από

ειδικευμένο προσωπικό. Απάντάται παντού στη περιοχή ιδιαίτερα όμως στις Κοινότητες Αναγείων, Παλαιοπαναγιάς, Ξηροκαμπίου.

Συνιστάται:

α) Ψεκασμός καλύψεως των δένδρων με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο, οι οποίοι αρχίζουν να εφάρμοζονται με την ωρίμανση των καρπών και επαναλαμβάνονται ανά 20ήμερο, εάν αυτό κριθεί αναγκαίο και εφ' όσον υπάρχει ο απαιτούμενος χρόνος των 15 ημερών μεταξύ της τελευταίας επεμβάσεως και της συλλογής, προς αποφυγή υπολειμμάτων φαρμάκων στους καρπούς. Κατάλληλα εντομοκτόνα Λεμπαϊσίντ, Ντιπτιρέξ, κ.λ.π.

β) Ο καλύτερος τρόπος καταπολεμήσεως της μυίγας είναι ο δολωματικός ψεκασμός σε μία ευρεία περιοχή. Όπου η περιοχή είναι και ελαιοκομική συνιστάται η καταπολέμηση του δάκου της ελιάς με αεροσκάφη από το ελαιοταμείο του Νομού οπότε καταπολεμείται αποτελεσματικά και η μυίγα.

Δυνατόν να γίνει και δολωματικός ψεκασμός σε ένα ορισμένο κτήμα ως εξής: Το δόλωμα περιέχει πρωτεΐνη 2% (μελάσσα), (Ζιάν, Στάλεϋ, εντομοζύλ κ.λ.π.) και ένα οργανοφωσφορικό 0,3%. Εφαρμόζεται 15 ημέρες πριν την ωρίμανση των καρπών στη περίμετρο του κτήματος (φράκτες, θάμνοι κ.λ.π.) όπως και στο εσωτερικό άνω τμήμα του φυλλώματος των δένδρων, κατά προτίμηση σε κλάδους που δεν έχουν πορτοκάλια. Ο ψεκασμός επαναλαμβάνεται ανά 6-7 ημέρες (εφ' όσον υπάρχει μεγάλο πρόβλημα).

3/ Ανθοτρήτης

Είναι μία νυκτόβια λευκόφαιη πεταλούδα με πολλές γενιές το χρόνο. Οι προνύμφες (μικρά σκουλήκια) τρώγουν το εσωτερικό των κλειστών ανθέων (ωοθήκες). Όταν οι προσβεβλημένοι καρποί έχουν μέγεθος φουντουκιού μαυρίζουν και καταστρέφονται.

Συνιστώνται δύο ψεκασμοί με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο. Ο πρώτος όταν τα άνθη είναι κλειστά και ο δεύτερος μετά την εμφάνιση των νεαρών καρπών. Κατάλληλα εντομοκτόνα είναι: Γκουζαθείο, Αζοντρίν, Μορφοτόξ, Φολιντόλ, Ντιπτιρέξ κ.λ.π.

4/ Καλόκορις

Είναι ένα έντομο πράσινο σαν μικρή βρόμουςα, που την άνοιξη κόβει τις κορυφές των βλαστών και απομυζά τον ποδίσκο των ανθέων με συνέπεια να πέφτουν (μεγάλη ανθόπτωση). Το ίδιο έντομο προκαλεί μεγάλη ανθόπτωση και στην ελιά. Μπορεί να προκαλέσει πολύ σοβαρές ζημιές, μέχρι τέλειας καταστροφής της παραγωγής. Έχει παράτηρηθεί σε μεγάλη έκταση στην Αγία Κυριακή του Δήμου Σπάρτης.

Συνίστανται ένα ψεκασμός με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο μόλις αρχίσει να πετά η νέα βλάστηση νωρίς την άνοιξη (τέλος Μαρτίου – αρχές Απριλίου), ο οποίος είναι αρκετός για να προστατευθεί η παραγωγή από αυτή την αιτία δοθέντος ότι το έντομο έχει μία γενιά το χρόνο.

5/ Αφίδες (Μελίγκρες)

Προκαλούν συστροφές των φύλλων και νεκρώνουν την νέα βλάστηση της ανοίξεως (μαύρη μελίγκρα).

Συνιστάται η άμεση εφαρμογή ψεκασμού με τη πρώτη εμφάνιση των αφίδων με διάφορα οργανοφωσφορικά εντομοκτόνα. Επειδή οι αφίδες συνηθίζουν στα οργανοφωσφορικά, καταλληλότερα είναι τα διασυστηματικά όπως τα Καρβαμιδικά π.χ. Πυριμόρ, Ντάρστανς κ.λ.π.

6/ Ακάρεα

α) Ερυθρός τετράνυχος

Προσβάλλει τα φύλλα και τους καρπούς. Πάνω στα φύλλα προκαλεί διογκώσεις οι οποίες στη πάνω επιφάνεια έχουν χρώμα κίτρινο σαν τον κρόκο του αυγού. Στο κάτω τμήμα το χρώμα ποικίλλει μεταξύ του κίτρινου και της σκωρίας. Εάν οι διογκώσεις είναι μεγάλες τα φύλλα δυνατόν να πέσουν.

Το σύμπτωμά της κίτρινης σκωρίασης εμφανίζεται και στους καρπούς, το προσβεβλημένο τμήμα των οποίων νεκρώνεται, φελλοποιείται και έτσι οι καρποί χάνουν την εμπορική τους αξία (B ποιότητα).

Συνιστάται ψεκασμός καλύψεως κατά τον Ιούνιο με αεροκτόνο π.χ. Χλωρομπενζιλίτ, Ντικόφολ, κ.λ.π. Επίσης με εντομοκτόνα που έχουν ακαρεοκτόνο δράση όπως Φολιμάτ, Γκουαζαθειό κ.λ.π. Εάν υπάρχει μεγάλο πρόβλημα γίνεται επανάληψη μετά 20ήμερο.

β) Ακάρι άκουλους

Προσβάλλουν τα φύλλα και τους καρπούς. Στους καρπούς προκαλούν μόνιμο μαύρισμα, μερικό ή ολικό, στην επιφάνεια των, ο φλοιός δερματοποιείται παραμένει ανανάπτυκτος και τέλος γίνεται μαλακός. Παρατηρήθηκε σε μεγάλη έκταση στις περιοχές Πλατάνας, Σκούρας και στα παραποτάμια των οικισμών Αγία Κυριακή, Ριζά, Ριβιώτισσα, Βαφειό.

Συνιστώνται δύο ψεκάσμοι: Ο πρώτος μετά το πέσιμο των πετάλων των ανθέων (όταν ο μικρός καρπός έχει το μέγεθος μπιζελιού), με Ζινέμπ Ξ Μανέμπ και ο δεύτερος μετά ένα μήνα (τέλος Μαΐου) με ακαρεοκτόνο Χλωρομπενζιλίτ, Ντικοφολ (Κελθέϊν) κ.λ.π.

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν και εντομοκτόνα με ακαρεοκτόνο δράση π.χ. Φολμάτ, Γκουζαθείο κ.λ.π. Με το πρώτο καταπολεμούμε και την καλόκορι ενώ με το δεύτερο ψεκάσμο καταπολεμείται συγχρόνως και ο ψευδόκκκος.

7/ Νηματώδεις

Οι νηματώδεις είναι μικρά σκουλήκια τα οποία τρέφονται παρασιτικά από τις ρίζες. Προκαλούν σοβαρές ζημιές γιατί εξασθενίζουν τα δένδρα, σταματούν τη βλάστηση, μειώνουν την παραγωγή, και χειροτερεύουν την ποιότητα των καρπών.

Για τη καταπολέμησή τους συνιστάται:

α) Φύτευση δενδρυλλίων που προέρχονται από φυτώρια στο έδαφος των οποίων έγινε απονημάτωση πριν φυτευθούν.

β) Σε ήδη φυτευμένο κτήμα εφαρμογή στο έδαφος κατά την άνοιξη (Απρίλιος – Μάιος) και το φθινόπωρο (Σεπτέμβριος) ειδικά νηματοκτόνα όπως το διβρωμοχλωροπροπάνθο (Νεμαγκόν – Φουμαγκόν), Φουραντάν, Μοκάπ, Νεμακούρ, Τεμίκ κ.λ.π.

Δ. ΆΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

1. Ελαιοκυτάρωση

Είναι καφετιές ή πρασινωπές συνήθως κηλίδες στους καρπούς των πορτοκαλιών που προέρχονται από τη καυστική επίδραση των αιθέριων ελαίων του φλοιού όταν αυτά απελευθερωθούν από τους αδένες τους από οποιαδήποτε αιτία. Κρύα, ζέστες, τσιμπήματα από έντομα, συλλογή καρπών πρωί και με υγρασία είναι από τις σπουδαιότερες αιτίες για

την εμφάνιση και επέκταση του φαινομένου. Εάν αποδειχθεί ότι οφείλεται σε έντομα γίνεται ψεκασμός με οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο στο τέλος ανοίξεως – αρχές θέρους.

2. Χαλάρωση του φλοιού καρπών (κατσάρωμα)

Το κατσάρωμα του φλοιού στα πορτοκάλια παρουσιάζεται κοντά ή πολύ πριν από την ωρίμανση τους σαν διάχυτη αυλάκωση της επιφανείας του καρπού ενώ τα κύτταρα του λευκού μέρους του φλοιού (μάμα) διαχωρίζονται μεταξύ τους δημιουργώντας ρωγμές στο σπογγώδη ιστό του.

Οι καρποί δεν επιζητούνται από την αγορά ούτε ταξιδεύουν εύκολα (Β' ποιότητα).

Στην εμφάνιση και έκταση της διαταραχής αυτής παίζουν σπουδαίο ρόλο οι κλιματικοί παράγοντες και η θρεπτική κατάσταση του δένδρου.

Ιδιαίτερα απαντάται στα δένδρα που ευρίσκονται σε μικρό κλίμα με υψηλή σχετική υγρασία (κάτω από ελαιόδενδρα, μεγάλη πυκνότητα φυτεύσεως κ.λ.π.).

Απαγορεύεται η λίπανση με φωσφορική αμμωνία (16-20-0, 20-10-0).

Περιορίζονται αρκετά οι ζημιές όταν λιπαίνουμε τα δένδρα μας με κάλι.

E. ZIZANIA

Σε καλλιέργειες εσπεριδοειδών είναι κατάλληλη η χρήση των κατωτέρω ζιζανιοκτόνων:

1/ Σιμαζίνη (Γκεζατόπ – 50% Σιμαζίνη)

Εφαρμόζεται το φθινόπωρο ή το χειμώνα προφυτρωτικά, εκτός ελαν συνδυαστεί με Γκραμοξόν και σε δόσεις ανάλογα της συστάσεως του εδάφους. Κατά τα επόμενα χρόνια οι δόσεις μειώνονται. Συνιστάται σε περιοχές με υψηλές βροχοπτώσεις και σε εδάφη μέσης ή ελαφριάς συστάσεως.

2/ Γκραμοξόν (Παρακουάτ 20%)

Γίνεται ψεκασμός όταν τα ζιζάνια έχουν ύψος 15-30 εκ. Πρέπει να χρησιμοποιείται νερό διαλυγές και ο ψεκασμός να εκτελείται κατά τις απογευματινές ώρες, ή όταν υπάρχει

μειωμένη ηλιοφάνεια. Φέρνει γρήγορη καταστροφή αλλά και ταχύ επαναφύτρωμα των φυτών.

Καταπολεμά αγροστώδη και πλατύφυλλα ζιζάνια.

3/ Ντιουρόν

Η εφαρμογή γίνεται κατά το φθινόπωρο ή το χειμώνα και προτού φυτρώσουν τα ζιζάνια. Μετά την εφαρμογή απαιτείται φυσική ή τεχνηκή βροχή ή πότισμα ή ελαφρά ενσωμάτωση (σκάλισμα 3-4 εκ.). Δεν συνιστάται σε αμμώδη εδάφη. Καταπολεμά όλα τα μονοετή ζιζάνια.

4/ Ραουντάπ

Καταπολεμά άριστα και ριζικά το Βέλιουρα (καλαμάγρα), αγριάδα, κύπερη (αγριόβουρλο), οξαλίδα. Έκτελείται όταν τα φυτά έχουν ύψος 30-40 εκατ. και η θερμοκρασία έχει ανέβει αρκετά, συνήθως από μέσα Μαΐου έως τέλος Οκτωβρίου.

5/ Μρομασίλ (Χύβαρ Χ)

Η εφαρμογή γίνεται την άνοιξη όταν τα ζιζάνια βρίσκονται σε περίοδο ζωηρής αναπτύξεως. Μία εβδομάδα μετά την εφαρμογή εάν δεν βρέξει χρειάζεται ελαφρό πότισμα.

Καταπολεμά αγροστώδη και πλατύφυλλα, μονοετή ζιζάνια και σε διπλάσια δόση πολυετή.

6/ Μείγματα (Αμινοτριαζόλη + Σιμαζίνη, Αμινοτριαζόλη + Ντιουρόν (Αμινουρόν), Αμινοτριαζόλη + Ατραζίνη (Καμπαπρίμ), Ατραζίνη + Αμετρύνη (Γκεζαπρίμ), με διάφορα εμπορικά ονόματα. Η εφαρμογή τους γίνεται όταν τα ζιζάνια έχουν ύψος 5-10 εκ. καταπολεμούν αγροστώδη και πλατύφυλλα ζιζάνια.

7/ Νταλαπόν (Ντάουπον S)

Συνιστάται σε δόση 500 γραμμάρια/100 κιλιά νερό για τη καταπολέμηση αγριάδας, κύπερης και καλαμάγρας. Χρειάζονται τρεις ψεκασμοί που να απέχουν 3-5 ημέρες μεταξύ τους. Απαιτείται καλή διαβροχή των ζιζανίων και δεν πρέπει να κοπούν επί αρκετές ημέρες μετά το ψεκασμό.

8/ Γκαζορόν

Δόση 8-10 χιλιόγραμμα ανά στρέμμα σε υγρό έδαφος και σε χαμηλές θερμοκρασίες από τέλος Δεκεμβρίου έως τέλος Μαρτίου. Εάν δεν προβλέπεται βροχή εντός ολίγων ημερών χρειάζεται ενσωμάτωση (σκάλισμα). Ενσωμάτωση χρειάζεται και όταν οι θερμοκρασίες είναι υψηλές.

Καταπολεμά όλα τα ετήσια ζιζάνια.

9/ Τρεφλάν 48%

Ψεκάζεται επί της επιφανείας του εδάφους και ακολουθεί σκάλισμα σε βάθος 5-10 εκατ. εντός 4 ωρών από της εφαρμογής. Συνίσταται πριν καρποφορήσουν τα δένδρα. Καταπολεμά όλα τα ετήσια ζιζάνια.

10/ MSMA (Βελιουρόν)

Καταπολεμά τα πολυετή αγροστώδη ζιζάνια (καλαμάγρα, μουχρίτσα). Χρησιμοποιείται μόνο σε νεαρά δένδρα και πριν καρποφορήσουν.

ΠΑΓΕΤΟΪ – ΑΝΤΙΠΑΓΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ ΣΕ ΠΑΓΕΤΟΠΑΗΚΤΑ ΔΕΝΔΡΑ

Τα εσπεριδοειδή και ιδιαίτερα η πορτοκαλιά ευνοούνται από κλίμα σχετικά υγρό και θερμό, με χειμώνα ήπιο, η δε θερμοκρασία να μη κατεβαίνει κάτω από 0 °C. Καλλιεργούνται όμως και σε περιοχές ημιτροπικές, όπως και σε περιοχές της Νότιας Εύκρατης ζώνης, όπου πολύ συχνά η θερμοκρασία πέφτει κάτω από 0 °C, δηλαδή εκεί όπου απαντάται το φυσικό φαινόμενο των παγετών.

Ιδιαίτερα στη Λακεδαίμονα του Ν. Λακωνίας η πτώση των παγετών είναι κάτι το σύνηθες, με διακυμάνσεις ως προς την ένταση και την έκταση των ζημιών από έτος σε έτος.

Στις αρχές Μαρτίου του 1987 (7, 8, 10, 11, 13, 15/387) έπληξαν την περιοχή πρωτόγνωρης έκτασης χιονοπτώσεις με πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και φυσικά ιδιαίτερα έντονοι παγετοί, με αποτέλεσμα να μη πληγή βέβαια τόσο η παραγωγή των Συν/ρων σε πορτοκάλια NAVELS, Κοινά και Σαγκουίνια, αφού είχε κατά το μεγαλύτερο μέρος συλλέγει, να πληγούν όμως καταστρεπτικά τα ίδια τα δένδρα, αλλού περισσότερο και αλλού λιγότερο, ανάλογα με το μικροκλίμα της περιοχής. Κατώτερη θερμοκρασία που παρατηρήθηκε ήταν -7°C την 7/3/87 και 8/3/87, πολλές φορές δε σημειώθηκε -6°C και -5°C για μεγάλο χρονικό διάστημα (6 = 8 ώρες).

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΓΕΤΟΥΣ

Α' ΠΑΓΕΤΟΙ

Οι παγετοί μπορεί να είναι μέτριοι, ελαφροί ή ισχυροί.

α) Ελαφροί παγετοί συμβαίνουν όταν η θερμοκρασία κατέβει από 0°C μέχρι -2°C , οπότε στα εσπεριδοειδή ζημιώνονται συνήθως ελαφρά οι καρποί.

β) Μέτριοι παγετοί από -2°C μέχρι -4°C οπότε προκαλούν σοβαρές ζημιές στους καρπούς και αρκετές ζημιές στα φύλλα και βλαστούς των δένδρων.

γ) Οι ισχυροί παγετοί κάτω των -4°C καταστρέφουν πλήρως τους καρπούς, μεγάλο τμήμα των δένδρων (κλώνοι – βραχίονες) ίσως δε και ολόκληρα τα δένδρα.

Τα είδη των εσπεριδοειδών παρουσιάζουν ως προς την αντοχή στους παγετούς την κατωτέρω σειρά από τα λιγότερο προς τα περισσότερο ανθεκτικά:

1/ Κιτριά

2/ Λεμονιά

3/ Γκρέϊπ Φρούτ και φράπα

4/ Μανταρινιά η Κοινή

5/ Πορτοκαλιά Κοινή

6/ Πορτοκαλιά Γιάφας – Σαγκουίνι

7/ Πορτοκαλιά Βαλέντσια

8/ Πορτοκαλιά NAVEL – NAVELINA – ΣΑΛΟΥΤΣΙΑΝΑ

9/ Μανταρινιά Κλιμεντίνη (αντοχή ανεπτυγμένων δένδρων -7°C)

10/ Μανταρινιά Σατσούμα (αντοχή έως -12 °C).

Β' ΖΗΜΙΕΣ

ΕΛΑΦΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ: Ξηραίνονται μόνον μερικοί βλαστοί ή μέρος του φυλλώματος, ζημιώνονται δε εν μέρει και οι καρποί.

ΜΕΤΡΙΕΣ ΖΗΜΙΕΣ: Ξηραίνονται μέρος του φυλλώματος και των κλάδων, πολύ περισσότερο οι καρποί.

ΣΟΒΑΡΕΣ ΖΗΜΙΕΣ: Καταστρέφεται ολόκληρη η κόμη (το υπέργειο μέρος του δένδρου) που ευρίσκεται πάνω από το σημείο εμβολιασμού, ίσως δε και ολόκληρο το δένδρο.

Γ' ΕΙΔΗ ΠΑΓΕΤΩΝ

Υπάρχουν βασικά δύο είδη παγετού:

α) Παγετοί εξ ακτινοβολίας (λευκοί παγετοί ή ασπρόπαγοι). Συμβαίνουν όταν συνυπάρχουν ξαστεριά και νηνεμία, οπότε ακτινοβολεί το έδαφος θερμοκρασία προς την ατμόσφαιρα και φυσικά ταυτόχρονα ψύχεται. Αυτοί μπορεί να αντιμετωπισθούν με διάφορους τρόπους π.χ. με θέρμανση, με μηχανικούς αναμείκτες (ανεμομείκτες) και τελευταία με πότισμα SPRAYERS υπό πίεση κάτω από το φύλλωμα του δένδρου. Οι παγετοί αυτοί είναι οι πλέον συνηθισμένοι και πιο ισχυροί στα χαμηλότερα εδαφικά σημεία μιας περιοχής (πλησίον ποταμών, χειμάρρων, ρεμάτων, κ.λ.π.).

β) Παγετοί που προέρχονται από ψυχρά ρεύματα αέρα. Ο αέρας έχει πού χαμηλή θερμοκρασία και πλήττει περισσότερο τα δένδρα που έχουν έκθεση προς αυτόν (υψηλότερα σημεία μιας περιοχής). Είναι πλέον καταστροφικοί και δύσκολα αντιμετωπίζονται (άρδευση SPRAYERS).

**Δ' ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΙΡΝΟΝΤΑΙ ΠΡΙΝ
ΤΟ ΠΑΓΕΤΟ**

1) Κατά την εγκατάσταση του δενδρώνα να εκλέγονται ποικιλίες ανθεκτικές στους παγετούς π.χ. πορτοκαλιά αντί λεμονιάς, Κλιμεντίνη αντί πορτοκαλιάς.

2) Να διατηρούνται τα δένδρα σε καλή θρεπτική κατάσταση, απαλλαγμένα από αρρώστιες, τροφοπενίες, προσβολές από έντομα ή Τετρανύχους κ.λ.π.

Τα εξασθενημένα δένδρα από οποιαδήποτε αιτία είναι περισσότερο ευαίσθητα στον παγετό.

3) Το κλάδεμα και το καθάρισμα να γίνεται όχι αργότερα από τα μέσα Ιουλίου για να αποφεύγεται η ανάπτυξη τρυφερής βλάστησης κατά το φθινόπωρο η οποία ζημιώνεται εύκολα από τους παγετούς, ποτέ δε κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

4) Απαγορεύεται η ρίψη αζωτούχου λίπανσης μετά τη καρπόδεση.

5) Να μη γίνεται κατεργασία του εδάφους (καλλιέργεια, Υπερδαφοκαλλιέργεια) κατά το τέλος φθινοπώρου ή κατά το χειμώνα, αλλά να αφαιρούνται τα ζιζάνια (αγριόχορτα) με κοπή ή να καταστρέφονται με ζιζανιοκτόνα. Άριστο είναι το έδαφος το χειμώνα να είναι γυμνό βλάστησης, όχι όμως καλλιεργημένο.

6) Να γίνεται άρδευση SPRAYERS (εφ' όσον υπάρχει δυνατότητα) όταν αναμένεται παγετός και καθ' όλη τη διάρκεια που υπάρχει αυτός.

Είναι δυνατόν με την άρδευση να ανέβει η θερμοκρασία του εδάφους λίγους βαθμούς ώστε να μη παγώνει το ριζικό σύστημα, με τον εξαερισμό δε της υψηλότερης θερμοκρασίας νερού άρδευσης, δημιουργείται κάτω από το φύλλωμα του δένδρου μικροκλίμα με τουλάχιστον 2-3°C ανώτερη θερμοκρασία από αυτή του περιβάλλοντος.

Όταν το νερό είναι από βαθιά γεώτρηση τα αποτελέσματα είναι περισσότερο ευνοϊκά. Κατά την άποψή μου είναι ο καλύτερος τρόπος αν όχι ο μοναδικός μέχρι σήμερα γνωστός, αντιπαγετικής προστασίας και για τα δύο είδη παγετών (εξ ακτινοβολίας και ψυχρών ρευμάτων).

7) Η χρησιμοποίηση ανεμομεικτών δυνατόν να ανεβάσει τη θερμοκρασία κατά δύο περίπου 0°C και οι καρποί και τα δένδρα να αποφύγουν τη ζημιά.

Αυτό συμβαίνει μόνον στους παγετούς εξ ακτινοβολίας, απεναντίας όμως ο τρόπος αυτός μεγεθύνει την άσχημη δράση του παγετού ψυχρών ρευμάτων. Οι ανεμοδείκτες προστατεύουν τα φύλλα και τους καρπούς με την έντονη ανάμειξη του ψυχρού αέρα που

βρίσκεται πλησίον της επιφανείας του εδάφους με το θερμόμετρο που ευρίσκεται λίγο υψηλότερα, διώχνουν τον ψυχρό αέρα μακριά από τα φύλλα, μικραίνουν την περίοδο των χαμηλών θερμοκρασιών και γενικά διατηρούν τη θερμοκρασία περίπου 2°C πάνω από την ελάχιστη θερμοκρασία του περιβάλλοντος.

δ) Συνιστάται μετά τους ισχυρούς παγετούς να γίνεται ψεκασμός του δενδρώνα με ένα χαλκούχο σκεύασμα ή άλλο μυκητοκτόνο. Αυτό για να αποφευχθεί η μόλυνση των δένδρων που γίνεται από τις δημιουργηθείσες ρωγμές στους βλαστούς του δένδρου από το βακτήριο PSEUDOMONAS SYRIJAE, από το οποίο ξηραίνονται οι βλαστοί των εσπεριδοειδών.

Ε΄ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΔΕΝΔΡΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΠΑΓΕΤΟ

1) Κλάδεμα: Οποιαδήποτε εποχή του έτους εκτός χειμώνα, κυρίως όμως άνοιξη και θέρος, πρέπει να αφαιρούνται οι ξηροί βλαστοί και κλάδοι. Αυτό ποτέ να μη γίνεται αμέσως μετά το παγετό. Στη περίπτωση ισχυρών παγετών συνιστάται το κλάδεμα να γίνεται το καλοκαίρι, με σκοπό να έχουν εκδηλωθεί πλήρως (κατά το δυνατόν) τα ξηρά τμήματα των δένδρων που πρέπει να κοπούν.

2) Λίπανση: Τα παγετόπληκτα δένδρα πρέπει να λιπαίνονται ανάλογα με τις ζημιές που έχουν υποστεί.

α) Δένδρο με ελαφρές ζημιές. Εφ' όσον δεν έχει διαταραχθεί η φυσιολογική ισορροπία μεταξύ ριζών και κόμης δεν αναπτύσσονται πολλοί λαίμαργοί βλαστοί και η καρποφορία προβλέπεται κανονική. Κατά συνέπεια η λίπανση πρέπει να γίνεται όπως και στα άλλα δένδρα που δεν ζημιώθηκαν. Εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολική αζωτούχος λίπανση (αμμωνίες) και ιδιαίτερα μετά τη καρπόδεση, για να αποφευχθεί η όψιμη φθινοπωρινή βλάστηση και η ανάπτυξη λαίμαργων (βλαστομανία), που εύκολα καταστρέφονται από τον παγετό και είναι πάντα σε βάρος της καρποφορίας.

β) Δένδρα με μέτριες ζημιές: Λιπαίνονται με σαφώς μικρότερες ποσότητες λιπασμάτων και ιδιαίτερα αζωτούχων τοιούτων.

γ) Δένδρα με σοβαρές ζημιές: Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται αζωτούχα λιπάσματα. Η γονιμότητα των εδαφών και οι λιπάνσεις που έγιναν κατά τα προηγούμενα χρόνια

επαρκούν για να εφοδιάσουν τα παγετόπληκτα δένδρα με τα αναγκαία θρεπτικά στοιχεία μέχρις ότου αποκατασταθούν.

δ) Μετά το παγετό παρατηρούνται συνήθως στα πληγέντα δένδρα τροφοπενίες ιχνοστοιχείων ψευδαργύρου, μαγγανίου και μαγνησίου, οι οποίες πρέπει να θεραπευθούν. Οι τροφοπενίες αυτές με την αζωτούχο λίπανση επικαλύπτονται. Δεν θεραπεύονται όμως αλλά υπάρχουν σε λανθάνουσα κατάσταση. Ιδιαίτερα να προσεχθεί η τροφοπενία Μαγνησίου, γιατί η έλλειψη του στοιχείου αυτού έχει μεγάλη σχέση με την ευπάθεια των δένδρων στους παγετούς.

3) Άρδευση: Δεν πρέπει να γίνεται άρδευση αμέσως μετά το παγετό. Ανεξάρτητα με το μέγεθος των ζημιών, πολλές φορές παρατηρείται αφυδάτωση των φύλλων των δένδρων, που όμως δεν πρέπει να μας παρασύρει σε ποτίσματα. Η αφυδάτωση δεν οφείλεται στην έλλειψη νερού, αλλά στο ότι οι ρίζες λόγω χαμηλών θερμοκρασιών δεν μπορούν να απορροφήσουν αρκετό νερό. Και αργότερα τα ποτίσματα πρέπει να είναι περιορισμένα. Όσο μεγαλύτερη ζημιά έχει προξενηθεί στο φύλλωμα τόσο λιγότερο νερό πρέπει να δίνεται με το πότισμα. Όπως είναι γνωστό το περισσότερο νερό που απορροφούν οι ρίζες διαφεύγει από τα φύλλα στην ατμόσφαιρα με το φαινόμενο της διαπνοής. Όσο λοιπόν λιγότερο φύλλωμα τόσο λιγότερο νερό χάνεται με τη διαπνοή και επομένως τόσο λιγότερο το νερό που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί κατά την άρδευση. Γι' αυτό το λόγο τα ποτίσματα πρέπει να είναι περιορισμένα στα παγετόπληκτα δένδρα.

4) Καταπολέμηση ασθενειών: Όπως τα δένδρα που δεν ζημιώθηκαν από τον παγετό, έτσι με την ίδια επιμέλεια πρέπει να καταπολεμούνται οι ασθένειες και τα έντομα στα παγετόπληκτα δένδρα. Ανεξάρτητα αν παράγουν καρπούς ή όχι, πρέπει να έχουν πράσινο και απρόσβλητο φύλλωμα για να συνέλθουν συντομότερα.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

A. Ελάχιστα χαρακτηριστικά για όλες τις κατηγορίες

1. Οι καρποί πρέπει να είναι:
 - Ακέρατοι
 - Υγιείς

- Χωρίς ζημιές ή αλλοιώσεις από παγετό
- Απαλλαγμένοι από ξένες οσμές και γεύσεις
- Καθαροί απαλλαγμένοι από ορατές ξένες ύλες
- Απαλλαγμένοι από μη φυσιολογική εξωτερική υγρασία

2. Η ωριμότητα των καρπών πρέπει να είναι τέτοια που να επιτρέπει αντοχή σε μεταφορά και μεταχείριση και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κατανάλωσης. Ο χρωματισμός πρέπει να είναι τέτοιος που να επιτρέπει σ' αυτούς να αποκτήσουν στο τόπο προορισμού τον κανονικό της ποικιλίας.

3. Χωρίς εσωτερική αφυδάτωση λόγω παγετού και χωρίς επουλωμένα τραύματα σε μεγάλη έκταση.

Β. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό και χρωματισμός για όλες τις ποιοτικές κατηγορίες.

- Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό 33%
- Λοιπές ποικιλίες 35%
- Χρωματισμός τυπικός ποικιλίας. Ανοχή ανοικτού πράσινου μέχρι 1/5 της συνολικής επιφάνειας του καρπού.

Γ. Κατάταξη

1. Ποιοτική κατηγορία 'EXTRA'

Καρποί ανώτερης ποιότητας χωρίς ελαττώματα, δεν θεωρούνται σαν ελαττώματα πολύ ελαφρές επιφανειακές αλλοιώσεις στις επιδερμίδες, πρέπει να παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά και ιδίως τον τυπικό χρωματισμό της ποικιλίας.

2. Ποιοτική κατηγορία I.

Καρποί καλής ποιότητας και να παρουσιάζουν τα τυπικά χαρακτηριστικά της ποικιλίας.

Ελαττώματα που επιτρέπονται χωρίς να βλάπτουν όμως τη γενική όψη και συντήρηση των καρπών:

- Ελαφρό ελάττωμα σχήματος
- Ελαφρό ελάττωμα χρωματισμού
- Ελαφρά ελαττώματα της επιδερμίδας
- Ελαφρά τραύματα επουλωθέντα

3. Ποιοτική κατηγορία II

Καρποί που δεν μπορούν να καταταγούν στις παραπάνω ποιοτικές κατηγορίες αλλά ανταποκρίνονται στα παραπάνω ελάχιστα χαρακτηριστικά. Ελαττώματα ή αλλοιώσεις της όψευς και της επιδερμίδας που επιτρέπονται χωρίς να βλάπτουν σημαντικά την όψη και συντήρηση των καρπών.

- Ελάττωμα σχήματος
- Ελάττωμα χρωματισμού
- Φλοιός τραχύς
- Επιπόλαιες αλλοιώσεις της επιδερμίδας που έχουν επουλωθεί
- Ελαφρά και μερική αποκόλληση του περικαρπίου.

II. ΜΕΓΕΘΟΣ

1. Ελάχιστο μέγεθος 53 χιλιοστά.
2. Κλίμακα μεγέθους

Μεγέθη	Διάμετρος σε χιλιοστά
1	87-100
2	84-96
3	81-92
4	77-88
5	73-84
6	70-80
7	67-76
8	64-73
9	62-70
10	60-68
11	58-66
12	56-63
13	53-60

III. ΑΝΟΧΕΣ

A. Ανοχές ποιότητας

1. Ποιοτική κατηγορία 'EXTRA'

5% σε αριθμό ή κατά βάρος καρπών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας αυτής , αλλά είναι σύμφωνοι με τα χαρακτηριστικά της κατηγορίας I και 5% ανώτερο όριο σε αριθμό καρπών χωρίς κάλυκα.

2. Ποιοτική κατηγορία I

10% σε αριθμό ή κατά βάρος καρπών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας αυτής , αλλά είναι σύμφωνοι με τα χαρακτηριστικά κατηγορίας II και 80% ανώτερο όριο σε αριθμό καρπών χωρίς κάλυκα.

3. Ποιοτική κατηγορία II

10% σε αριθμό ή κατά βάρος καρπών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας αυτής , ούτε στα ελάχιστα χαρακτηριστικά από τους οποίους 5% κατ' ανώτατο όριο καρπών που παρουσιάζουν ελαφρά επιφανειακά τραύματα μη επουλωθέντα και ξηρά καθώς και 35% ανώτερο όριο σε αριθμό καρπών χωρίς κάλυκα.

B. Ανοχές μεγέθους

- 10% σε αριθμό καρπών που ανταποκρίνονται στο αμέσως κατώτερο ή ανώτερο μέγεθος.
- Στα χύμα σε μέσο μεταφοράς , όπου απαιτείται ελάχιστο μέγεθος , η ανοχή αυτή ισχύει εφ'όσον η διάμετρος δεν είναι κατώτερη από 50 χιλιοστά.

3.ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

A. Υφιστάμενα Γήπεδα – Οικόπεδα

Το γήπεδο οικόπεδο στο οποίο είναι εγκαταστημένη η επιχείρηση βρίσκεται στο τέταρτο χιλιόμετρο της επαρχιακής οδού Σπάρτης – Γυθείου. Οι εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού έχουν άμεση επαφή με τον επαρχιακό δρόμο Σπάρτης – Γυθείου και αυτό αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα.

Η επιχείρηση διαθέτει στο χώρο της εγκατάστασή της γήπεδα συνολικής έκτασης 85.000τμ, περίπου, τα οποία έχει αγοράσει σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Το σχήμα του οικοπέδου της παραγωγικής μονάδας φαίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα που περιλαμβάνεται στα δικαιολογητικά.

Ο χώρος του οικοπέδου είναι επίπεδος και συνορεύει με μικρό ποταμάκι με συνεχή ροή νερού κατά τη χειμερινή περίοδο από το οποίο καλύπτεται ένα μέρος των αναγκών του Συνεταιρισμού σε νερό.

Ο Συνεταιρισμός έχει τη δυνατότητα να επεκτείνει το οικόπεδό του με την αγορά όμορων χωραφιών για να καλύψει μελλοντικές του ανάγκες.

Ο Συνεταιρισμός έχει διαμορφώσει ολόκληρο το χώρο του γηπέδου, τον οποίο έχει ασφαλοστρώσει και διακοσμήσει με ανθόκηπο, ενώ έχει διαμορφώσει και ειδικό χώρο για το παρκάρισμα των αυτοκινήτων.

Το οικόπεδο του εργοστασίου είναι περιφραγμένο. Τοπογραφικό διάγραμμα του οικοπέδου στο οποίο είναι εγκατεστημένη παρατίθεται στο παράρτημα της μελέτης. Επίσης στα δικαιολογητικά περιλαμβάνεται και το LAY OUT της μονάδας.

Το υπάρχον οικόπεδο δεν επαρκεί για να καλύψει τις μελλοντικές ανάγκες. Για το λόγο αυτό η επιχείρηση ήδη διαπραγματεύεται την αγορά γειτονικών οικοπέδων (χωραφιών).

Η λογιστική αξία του οικοπέδου ανερχόταν την 31/12/2001 στο ποσό των 318.744 ΕΥΡΩ, ενώ η τρέχουσα αξία εκτιμάται στο ποσό των 400.000 ΕΥΡΩ.

Β. Υφιστάμενα Κτίρια και Κτιριακές εγκαταστάσεις

Η επιχείρηση διαθέτει τα κτίρια του πίνακα 1:

Η χρήση και το εμβαδόν των κτιρίων, το έτος κατασκευής τους και η αρχική αναπροσαρμοσμένη αρχική λογιστική αξία και η αναπόσβεστη λογιστική τους αξία τους την 31/12/2001 φαίνονται στον πίνακα 1.

Όλα τα κτίρια της επιχείρησης είναι κατασκευασμένα με μπετόν και είναι κανονικά κτίρια με εξαίρεση τα βιομηχανοστάσια που είναι το εκχυμωτήριο, το ξηραντήριο και το συσκευαστήριο με τους αποθηκευτικούς τους χώρους που είναι κατασκευασμένα από σιδερένιο σκελετό και έχουν πλευρικά και οροφή επίσης από Πάνελ.

Η χωροταξική τοποθέτηση καθενός κτιρίου φαίνεται στον επισυναπτόμενο LAY OUT της μονάδας.

Τα υπάρχοντα κτίρια ποσοτικά και ποιοτικά καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες της επιχείρησης. Για την κάλυψη των αναγκών που θα προκύψουν από την υλοποίηση του προτεινομένου επενδυτικού σχεδίου είναι αναγκαία η κατασκευή νέων αποθηκευτικών χώρων για την αποθήκευση του φυσικού χυμού πορτοκαλιού.

Με τα κτίρια αυτά θα καλυφθούν οι ανάγκες της επιχείρησης για την επόμενη πενταετία.

Μετά την πάροδο της πενταετίας η επιχείρηση θα πρέπει να κατασκευάσει επιπλέον αποθηκευτικούς χώρους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΤΙΡΙΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

Α/α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ	ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ 31/12/2001
1	ΚΤΙΡΙΟ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	1968	226.27	204.853	65.210
2	ΚΤΙΡΙΟ ΖΥΓΙΣΤΗΡΙΟΥ	1968	22.00	1.221	104
3	ΚΤΙΡΙΟ ΛΕΒΗΤΟΣΤΑΣΙΟΥ ΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΟΥ	1968	177.48 113.47	14.435	8.861
4	ΚΤΙΡΙΟ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟΥ	1968	59.16	4.944	104
5	ΚΤΙΡΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1978	1433.60	96.399	29.308
6	ΚΤΙΡΙΟ ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ	1968	994.95	204.373	03
7	ΚΤΙΡΙΟ ΨΥΓΕΙΟΥ Α ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ	1970	1.010.24	63.991	8.750
8	ΚΤΙΡΙΟ ΨΥΓΕΙΟΥ Β ΣΥΣΚ. ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ	1976	2.241.16 1.032.42	53.333	10.657
9	ΚΤΙΡΙΟΥ Γ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ	1977	6.249.04	147.785	29.623
10	ΚΤΙΡΙΟ ΞΗΡΑΝΤΗΡΙΟΥ	1977	964.80	132.081	21.428
11	ΚΤΙΡΙΟ ΤΕΤΡΑΡΑΚΚ	1987	1.250.00	783.416	29.258
12	ΚΤΙΡΙΟ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ	1975	3.533.20	465.045	26.569
13	ΚΤΙΡΙΟ ΓΕΩΤΡΗΣΗΣ	1989	10.00	12.661	1.519
14	ΚΤΙΡΙΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ	1993	1.500.00	606.512	223.801
15	ΣΥΝΟΛΟ			2.862.900	474.908

4.ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Συνοπτική περιγραφή μηχανημάτων κατά κλάδο

I. ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟ

- Πλήρης γραμμή συσκευασίας εσπερ/δών δυναμικότητας 40 τόνων/Η. SEKKA Ισραήλ (ανατροπέας στην τροφοδοσία με φωτοκύτταρα, ηλεκτρονικά ζυγιστικά για να υπάρχει δυνατότητα επεξεργασίας κατά παραγωγό, μηχανές μικροσυσκευασίας σε δίκτυ PRO PACK κ.λ.π.).
- Βοηθητικός εξοπλισμός (10 Κλάρκ STEINBOCK πετρελαιοκίνητα, παλετοκιβώτια, πλατφόρμες μεταφοράς, καρπού, παλέτες, πλαστικά κιβώτια γεμιστικές μηχανές AID, αυτοκινούμενο σάρωθρο κ.λ.π.).
- Τρία (3) μηχανήματα περιτυλίξεως παλετών με δικτυωτό περιτύλιγμα και τσέρκια.
- Ψυγείο φρούτων 11.000 μ3, που περιλαμβάνει:
Τρεις συμπίεστες SARROE, 24 αεροψυκτικές αμμωνίας, 2 πύργοι ψύξεως 2 διαχωριστήρες αμμωνίας, σύστημα αυτοματισμού, ένα ηλεκτροκίνητο κλάρκ κ.ά.
- Έγκατεστημένη ισχύς Συσκευαστηρίου 607,25 HP.

2. ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟ

Η δυναμικότητα του ανέρχεται σε 25 τον/Η πορτ/λια, 20 τόν/Η λεμόνια, 20 τόν/Η GR.FR και 5 τόν/Η βύσσινια.

- Τμήμα παραλαβής και προώθησης καρπών με ταξινομητή μεγεθών.
- Τμήμα εκχύμωσης – λήψης αιθερίου ελαίου με 10 μηχανές FOMESA, φίλτρο στερεών (Φίνισερ) και 4 διαχωριστήρες ελαίου ALFA – LAVAL.

- Τμήμα διαύγασης χυμού με αντλία, φίλτρου (Φίνισερ) συνεχούς ροής κατακράτησης στερεών και πέντε (5) διαχωριστήρες ALFA – LAVAL, με δυνατότητα διαύγασης συνολικά 14 τον. χυμού /H και απόδοσης χυμού μέχρι 0% πούλπα.
 - Τμήμα απαέρωσης – παστερίωσης με δύο πλακοειδής παστεριωτές ALFA – LAVAL, δυνατότητας 14 τον/H συνολικά.
 - = Τμήμα συμπύκνωσης με ένα συμπυκνωτή FMC 11 τόνων/H και δύο ALFA – LAVAL 2,4 τόνων/H έκαστος.
 - Λεβητοστάσιο με τρεις λέβητες δυναμικότητας παραγωγής 22.000 κιλών ατμού/H σε πίεση 10 ATM.
 - Εμφιαλωτήριο σε υάλινες φιάλες .
 - = Τμήμα εκχύμωσης βυσσίνων (με πιεστήριο WILLMES) φιλτροπιεστήριο MISTRAL, σύστημα δοσιμέτρησης γης διατόμων) και με εκραγιστήριο P.O.S.O.
 - Ψυγεία χυμών, με τρία κομπρεσέρ WARTHICTON, 8 αεροψυκτήρες φρεού, ένα πύργο ψύξεως και ένα ηλεκτροκίνητο κλάρκ STEINBOCK, χωρητικότητας 3.500 μ³.
 - Συγκρότημα αποπικρινισμού και απόξυσης χυμών με ιοντοανταλλακτικές ρητίνες πλήρως ελεγχόμενο από Η/Υ.
 - Ανοξείδωτες δεξαμενές αποθήκευσης χυμών.
- Ο Συνεταιρισμός διαθέτει 31 δεξαμενές ποικίλης χωρητικότητας, δυνατότητας αποθήκευσης 1750 τον. συμ/νου χυμού 60 BRIX, από ανοξείδωτο χάλυβα AISI 316, αυτόματης πλήρωσης, αποπλήρωσης, ανάδευσης και καθαρισμού, δυνατότητας ατμόσφαιρας αζώτου, Ιταλικής τεχνολογίας (ΣΕΡΑΚΟ AZZINI).
- Εγκατεστημένη ισχύς εκχυμωτηρίου 613 HP.

5. ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ

- Αντλιοστάσιο υγρών χυμοποίησης και πρέσσας.
- Αντλιοστάσιο υγρών πλύσεως.
- = Αερισμός (οξυγόνωση) ά βαθμίδας.
- Κόσκινο.
- Φυσητήρες σταθεροποίησης.
- Αερισμός (οξυγ.) β' βαθμίδας.
- = Αντλίες ανακυκλοφορίας
- Αντλίες παχυντού.
- Αντλίες απόρριψης λάμψης.
- Αντλίες στραγγιδίων.
- = Ξέστρο καθίζησης.
- Ξέστρο παχυντού.
- Ταινιοφιλτρώπρεσσα.
- Μεταφορικοί κοχλίες.
- = Φωτισμός χώρου.

Σύνολο ισχύος 252,75 HP.

6. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Υπολογιστές Μηχανοργάνωσης Λογιστηρίου

= Έχουν αγορασθεί και λειτουργούν το IBM σύστημα 36 και πρόσφατα το IBM A.S./400 ADVANCE 36, τα οποία λειτουργούν, το πρώτο με μία κεντρική μονάδα μνήμης 256 KB, δίσκο 200 MB και το δεύτερο μνήμης 32 MB, δίσκος 3 GB, κασέτα BACKUP 2,5 GB δύο είδη δισκέτας 5 1''/4 και 8'' και U.P.S. προστασίας.

= <u>Εκτυπωτές:</u> α) IBM 5224	No 2	ζ) EPSON LX 300	No 1
β) STAR SRI	No 4	η) EPSON FX 1170	No 1
γ) EPSON	No 3	θ) EPSON 800 COLOR	No 1
δ) OKI MICROLINE	No 1	ι) PANASONIC KX-P 3696	No 1

ε) IBM 6400-004 No 1 κ) OKI ML 390 No 1
στ) IBM 6400-008 No 1

- **PC:** α) ITOS No 1 γ) INFO QUEST ELITE No 1
β) IBM PENTIUM G40 No 1 δ) IBM P.C 340

- **Οθόνες:** α) IBM 1300 No 1 γ) IBM 3486-BA0 No 1
β) IBM PS No 1 δ) IBM IS 387 No 4

3. ΞΗΡΑΝΤΗΡΙΟ

- Πλήρες ξηραντήριο VINCENT U.S.A., δυναμικότητας παραγωγής 2,0 τόνους/Η ξηράς πούλπας Εσπεριδοειδών, μορφής PELETIS ή FLAKES.

Η δυναμικότητά του αυξήθηκε σε 2,5 τόνους/Η με την υλοποίηση του Επιχ. Προγράμματος έτους 1997.

- SILOS: Ξηράς πούλπας Εσπερ/δών

Αποτελούν τους αποθηκευτικούς χώρους της ζωοτροφής ξηράς πούλπας Εσπεριδοειδών που παράγει το ξηραντήριο. Είναι Γαλλικής τεχνολογίας (AGROMEX), χωρητικότητας 4500 M³, αυτόματης πλήρωσης και αποπλήρωσης με κοχλίες σαρώσεως και σιλό φόρτωσης 40 M³.

- Εγκατεστημένη ισχύς ξηραντηρίου 433 HP.

4. ΑΣΗΠΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ TETRA BRICK

α) **Τμήμα προετοιμασίας και ανασύστασης του χυμού**

ALFA – LAVAL ελεγχόμενο πλήρως από Η/Υ.

- Πλήρες συγκρότημα δεξ/νών Σ/Δ και προετοιμασίας χυμών.

- Πλήρες συγκρότημα παστερίωσης – απαέρωσης – ομογενοποίησης.
- Δύο πλήρη συγκροτήματα χημικού καθαρισμού (CIP).
- Δύο ασηπτικές δεξαμενές 10 τον. έκαστη.

β) Τμήμα γεμιστικών μηχανών TETRA PACK

- Δύο γεμιστικές μηχανές AB-8 1000 CC, η μία με δυνατότητα εγκυτίωσης σε περιέκτη που κλείνει με ειδικό καπάκι.
- Δύο γεμιστικές μηχανές AB-9 250 CC.
- Δύο μηχανές πακεταρίσματος για κουτιά 1000 CC.
- Δύο μηχανές πακεταρίσματος για κουτιά 250 CC.
- Μία μηχανή περιτυλίγματος των δίσκων με ειδικό πλαστικό φιλμ.
- Δύο μηχανές τοποθέτησης πλαστικών καλαμακίων στα 250 CC.
- Ένα σύστημα κατεργασίας νερού (αφαίρεση αλάτων κ.λ.π.).
- Μία ατμογεννήτρια.

γ) Εγκατεστημένη Ισχύς 476,55 HP.

Αντλιοστάσιο

- Με 5 αντλητικά συγκροτήματα (πομώνες).
- Μία γεώτρηση βάθους 70μ. με υποβρύχια στροβιλαντλία στον Αγ. Ιωάννη με δεξαμενή 400μ.³.
- Εγκατεστημένη ισχύς 284,25 HP.

Ζυγιστήριο

- Μία ηλεκτρονική γεφυροπλάστιγγα MOLEN 18μ. μήκους, ικανότητας ζύγισης 70 τόνων.
- Μία ηλεκτρονική MOLEN δυνατότητας 40 τόνων (μετατροπή από μηχανική).

Υποσταθμός ΔΕΗ

- Τρεις μετασχηματιστές συνολικής ισχύος 2.200 KW.

Χημείο

- Υπάρχει πλήρες χημείο, εξοπλισμό με επιτραπέζιο διαθλασίμετρο ΑΕΒΕ, στήλες απιονισμού νερού, μηχανήμα ανίχνευσης υγρασίας με υπέρυθρη ακτινοβολία, επωαστικό κλίβανο, επιτραπέζιο ΡΗ μέτρο, μηχανήμα φυγοκέντρισης πολλαπλών δειγμάτων, κ.λ.π.

1.3.5.3 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗ ΙΣΧΥΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ο συνεταιρισμός σήμερα διαθέτει τις ακόλουθες γραμμές παραγωγής:

1/ Μία γραμμή τυποποίησης και συσκευασίας πορτοκαλιών δυναμικότητας 30 τόνων/ώρα. Για τη λειτουργία της γραμμής αυτής απαιτείται προσωπικό 80 ατόμων ανά 8/ώρα.

2/ Μία γραμμή παραγωγής συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού με 10 εκχυμωτικές μηχανές συνολικής δυναμικότητας 26,2 τόνων την ώρα σε πρώτη ύλη. Από τις μηχανές αυτές οι δύο είχαν αγοραστεί το 1980 (δηλαδή εργάζονται περισσότερα από 20 χρόνια) και οι 8 το 1988.

3/ Μία γραμμή αποξήρανσης υπολειμμάτων πορτοκαλιών ονομαστικής δυναμικότητας 14 τόνων/ώρα σε πρώτη ύλη που είναι η φλούδα πορτοκαλιών.

4/ Τέσσερις γραμμές συσκευασίας Tetra Pack εκ των οποίων οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 250cc και οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 1.000 cc. Η κάθε γραμμή συσκευασίας των 250 cc έχει δυναμικότητα συσκευασίας 220 κιβωτίων των 27 συσκευασιών την ώρα (δηλαδή σύνολο 440 κιβώτια την ώρα). Η κάθε γραμμή συσκευασίας των 1.000 cc έχει δυναμικότητα συσκευασίας 500 κιβωτίων των 12 τεμαχίων (δηλαδή 1000 κιβωτίων την ώρα).

Οι γραμμές συσκευασίας εργάζονται σε τρεις βάρδιες από το Μάιο μέχρι τον Αύγουστο (με μία διακοπή 15 ημερών τον Αύγουστο για τις άδειες του προσωπικού και το υπόλοιπο χρονικό διάστημα για δύο βάρδιες. Η συσκευασία εργάζεται σε 5/νθημερη εβδομάδα με τρεις βάρδιες συνήθως και σε περίπτωση ανάγκης εργάζεται και το Σάββατο ή και Κυριακή.

Ο υπάρχων μηχανολογικός εξοπλισμός της επιχείρησης φαίνεται στον πίνακα Α1 του παραρτήματος του εντύπου υποβολής.

Ἡ συνολική εγκατεστημένη ισχύς του μηχανολογικού εξοπλισμού της επιχείρησης ανέρχεται σήμερα στους 2.575,9 HP.

Η επιχείρηση σήμερα αξιοποιεί πλήρως το μηχανολογικό εξοπλισμό που διαθέτει.

Μάλιστα λόγω της παλαιότητας ενός σημαντικού τμήματος του εξοπλισμού (που συνοδεύεται από μείωση της παραγωγικής του δυναμικότητας) αλλά και της μικρής δυναμικότητας ορισμένων μηχανημάτων μειώνεται η παραγωγική δυναμικότητα της γραμμής παραγωγής του εκχυωτηρίου. Έτσι ενώ το εκχυωτήριο είχε φθάσει να επεξεργαστεί 66.000 τόνους εσπεριδοειδή το 1997 το 2001 αναγκάστηκε να αυξήσει πολύ το χρόνο εργασίας του για να καλύψει 51.000 τόνους. Με τη σημερινή κατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού θα είναι αδύνατον την επόμενη χρονιά να επεξεργαστεί με τις καλύτερες προϋποθέσεις περισσότερους από 55.000 τόνους αυξάνοντας κατά πολύ το χρόνο λειτουργίας με παράλληλη αύξηση του κόστους παραγωγής της επιχείρησης και την υποβάθμιση της ποιότητας. Παράλληλα θα υπάρξουν και σημαντικές απώλειες της παραγωγής από τους αγρότες μεγαλύτερη του 10%. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να μειωθεί το εισόδημά τους σε ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό ίσως και 20%.

Η παλαιότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού της επιχείρησης (ο οποίος έχει στην ουσία και στην πράξη αποσβεστεί) έχει ως συνέπεια να παρουσιάζει συχνά βλάβες και να δημιουργεί λειτουργικά προβλήματα, ενώ παράλληλα η επιχείρηση έχει αυξημένο κόστος συντήρησης και επισκευών του.

Πέραν των παραπάνω αρκετά μηχανήματα που έχουν αγοραστεί πριν από 15 ή και 20 χρόνια ακόμη παρουσιάζουν και τεχνολογική απαρχαίωση, και αυτό αποτελεί σοβαρό λόγο για την αντικατάστασή τους με νέα σύγχρονα μηχανήματα.

Για τους παραπάνω λόγους επιβάλλεται η επιχείρηση να αντικαταστήσει αρκετά μηχανήματα με νέα σύγχρονης τεχνολογίας για να καλύψει τις υφιστάμενες αλλά και τις μελλοντικές αναπτυξιακές ανάγκες. Οι λόγοι αντικατάστασης των παλαιών μηχανημάτων της επιχείρησης θα αναφερθούν στο δεύτερο κεφάλαιο.

Η αρχική αξία των μηχανημάτων της επιχείρησης την 31/12/2001 ανερχόταν στο ποσό των 4.213.120 ΕΥΡΩ και η αναπόσβεστη αξία στο ποσό των 295.834 ΕΥΡΩ. Η επιχείρηση διαθέτει ένα φορτηγό ωφέλιμου φορτίου 1,5 τόνων για τη διανομή των προϊόντων της στους πελάτες της Λακωνίας.

Επίσης για τις εσωτερικές μεταφορές διαθέτει και 12 περνοφόρα εκ των οποίων 10 πετρελαιοκίνητα και δύο ηλεκτροκίνητα. Από αυτά τα περισσότερα είναι παλαιά και

παρουσιάζουν συχνές βλάβες. Ήδη τα τέσσερα είναι σε αχρηστία λόγω του ότι για την επισκευή τους απαιτούνται υψηλές δαπάνες.

Για το λόγο αυτό η επιχείρηση θα πρέπει τμηματικά να αντικαταστήσει ένα μέρος των περονοφόρων που σήμερα διαθέτει. Παράλληλα θα πρέπει να αυξήσει τα μέσα εσωτερικών μεταφορών για να καλύψει τις επιπλέον ανάγκες της που θα προκύψουν από το παρόν αναπτυξιακό της πρόγραμμα.

Για να καλύψει τις ανάγκες διανομών της προς τους αντιπροσώπους της η επιχείρηση πιθανόν σε 2 χρόνια να χρειαστεί ένα επιπλέον φορτηγό μεγαλύτερης μεταφορικής ικανότητας από αυτή που έχει το φορτηγό που ήδη διαθέτει.

Δ. Λοιπός εξοπλισμός

α) Ο λοιπός εξοπλισμός αφορά:

α) Εξοπλισμό σε υπολογιστές, σε εξοπλισμός άμεσης βοήθειας, εξοπλισμό εργαστηρίων ποιοτικού ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας, κ.λ.π. Ο εξοπλισμός αυτός είναι πολύ καλός και σχεδόν καλύπτει τις ανάγκες της επιχείρησης. Χρειάζεται μόνο μικρή συμπλήρωση.

β) Εξοπλισμό μηχανογράφησης.

Η επιχείρηση έχει μηχανογραφήσει πλήρως το λογιστήριο και τις υπόλοιπες υπηρεσίες.

Έτσι διαθέτει τα ακόλουθα:

β1) Εξοπλισμό HARDWARE:

Η επιχείρηση διαθέτει και λειτουργεί το σύστημα IBM 36 και το σύστημα: IBM A.s/400 advance 36. για τη λειτουργία του συστήματος διαθέτει 6 υπολογιστές 20 εκτυπωτές και 13 οθόνες. Από τους εκτυπωτές αρκετοί είναι παλαιάς τεχνολογίας και δεν χρησιμοποιούνται όπως και αρκετές οθόνες.

β2) SOFTWARE

Σύνολο των διοικητικών και οικονομικών εργασιών του Συνεταιρισμού είναι μηχανογραφημένες. Τα προγράμματα έχουν γραφτεί και συντηρούνται από το γραφείο μηχανογράφησης του Συνεταιρισμού σε γλώσσες RPGII και COBOL. Μόνο το πρόγραμμα μισθοδοσίας είναι το MANPOWER της SINGULAR A.

5. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Τα κύρια προϊόντα που παράγει ο Συνεταιρισμός ΛΑΚΩΝΙΑ είναι τα ακόλουθα:

1/ Τυποποιημένα και συσκευασμένα εσπεριδοειδή και ειδικότερα πορτοκάλια ποικιλίας ομφαλοφόρων.

2/ Συμπυκνωμένος χυμός πορτοκαλιού πυκνότητας 60 BRIX (μπορεί να παράγει και συμπυκνωμένο χυμό λεμονιού 40 BRIX και Γκρέϊπ φρουτ 58 BRIX).

3/ Αιθέρια έλαια πορτοκαλιού (μπορεί να παράγει και αιθέρια έλαια λεμονιού).

4/ Ξηρή πούλπα εσπεριδοειδών (Ζωοτροφή).

5/ Φυσικό χυμό 100% πορτοκάλι σε συσκευασία 1000 και 250 CC (Από συμπυκνωμένο χυμό).

6/ Νέκταρ πορτοκάλι 50% σε συσκευασία 1000 και 250 CC.

7/ Μίγμα φρούτων 100% σε συσκευασία 1000 και 250 CC.

8/ Νέκταρ τριών χυμών 50% σε συσκευασία 1000 και 250 CC.

9/ Νέκταρ ροδάκινο 45% σε συσκευασία 1000 και 250 CC.

10/ Φρουτοποτό λεμόνι σε συσκευασία 1000.

Στις επόμενες σελίδες παρατίθεται τα διαγράμματα ροής των παραγόμενων από την επιχείρηση προϊόντων δηλαδή:

A) Των τυποποιημένων νωπών πορτοκαλιών

B) Του συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού (λεμονιού ή Γκρέϊπ φρουτ)

Γ) Της ασηπτικής συσκευασίας TETRA PACK και

Δ) Του Ξηραντηρίου.

6.Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η επιχείρηση για την κάλυψη των αναγκών ης διαθέτει τις παρακάτω αναφερόμενες εγκαταστάσεις:

α) Πλήρες υδραυλικό δίκτυο. Καλύπτει τις ανάγκες ύδρευσης με δικό του δίκτυο ύδρευσης. Για να καλύψει τις ανάγκες παραγωγής και ύδρευσης έχει κατασκευάσει δύο γεωτρήσεις μία 6 ιντσών και παροχής 120 κυβ. μέτρων και μία 4 ιντσών και παροχής 50 κυβ. μέτρων. Οι γεωτρήσεις αυτές σήμερα είναι ανεπαρκείς για να καλύψουν τις σημερινές αλλά και

τις μελλοντικές ανάγκες της επιχείρησης και για το λόγο αυτό θα πρέπει να κατασκευάσει οπωσδήποτε νέα γεώτρηση.

β) Ο Συνεταιρισμός για να καλύψει τις ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια έχει συνδεθεί με το δίκτυο της ΔΕΗ. Ειδικότερα διαθέτει υποσταθμό ηλεκτρικής ενέργειας και ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και εσωτερικά ηλεκτρικά δίκτυα. Ο Συνεταιρισμός για να καλύψει τις ανάγκες του σε ηλεκτρική ενέργεια διαθέτει τρεις μετασχηματιστές συνολικής ισχύος 2.150 KVA (1000 KVA, 650 KVA και 500 KVA). Οι μετασχηματιστές αυτοί δεν είναι δυνατόν να καλύψουν τις νέες ανάγκες της επιχείρησης για τις γραμμές της συσκευασίας.

γ) Οι εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού διαθέτουν δικό τους αποχετευτικό δίκτυο.

δ) Ο Συνεταιρισμός έχει τηλεφωνική σύνδεση μέσω του ΟΤΕ.

ε) Η επιχείρηση διαθέτει βιολογικό καθαρισμό ο οποίος χρειάζεται εκσυγχρονισμό για τη μείωση των ρύπων.

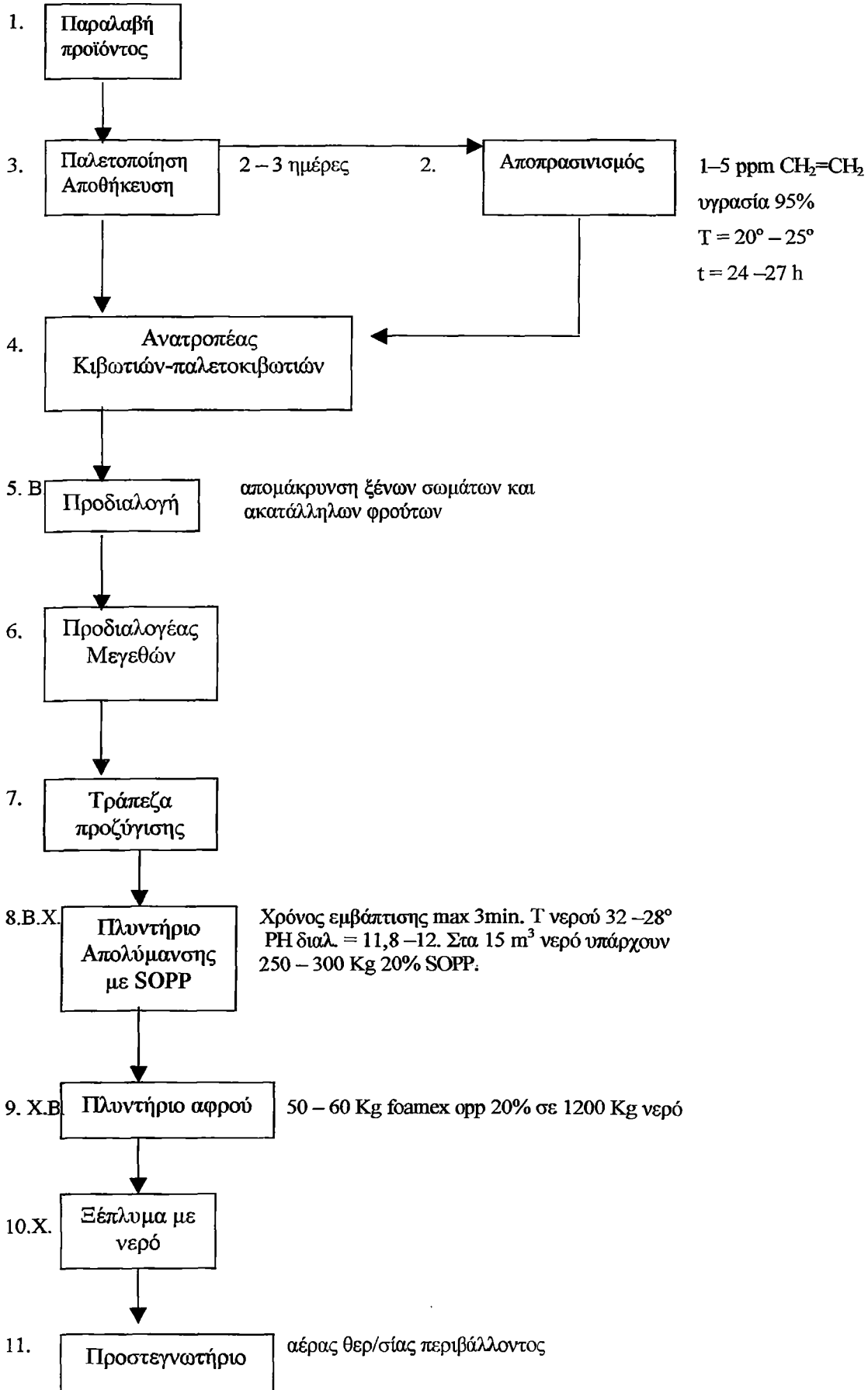
στ) 2 γεφυροπλάστιγγες μία των 40 τόνων και μία των 80 τόνων.

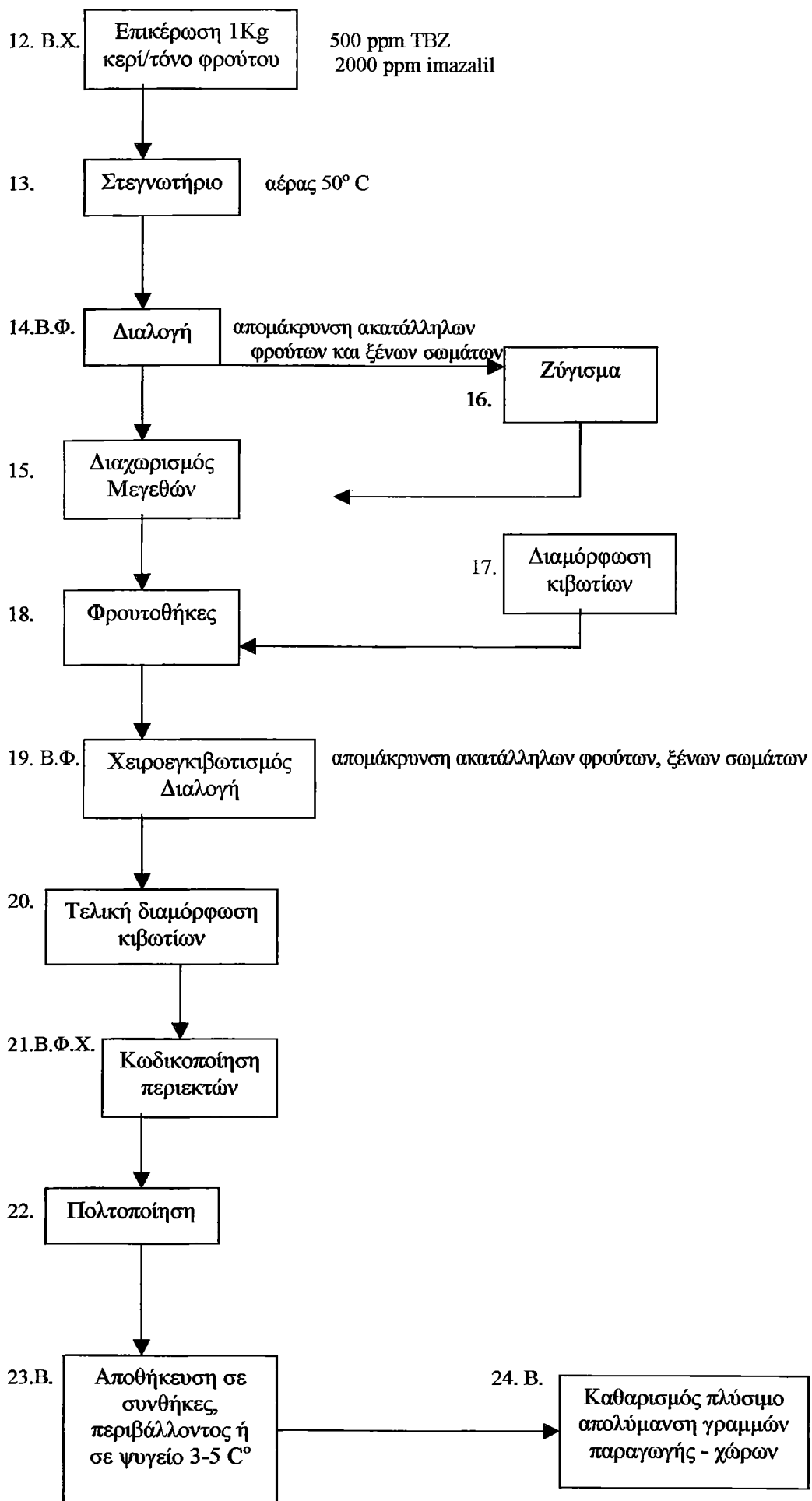
ζ) Εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας, ατμού δυναμικότητας 28.000 κιλών την ώρα.

η) Χώρους ψυγείων και κατάψυξης 2.500 M² ή 11.000 M³ (συντήρηση στους -3 C°).

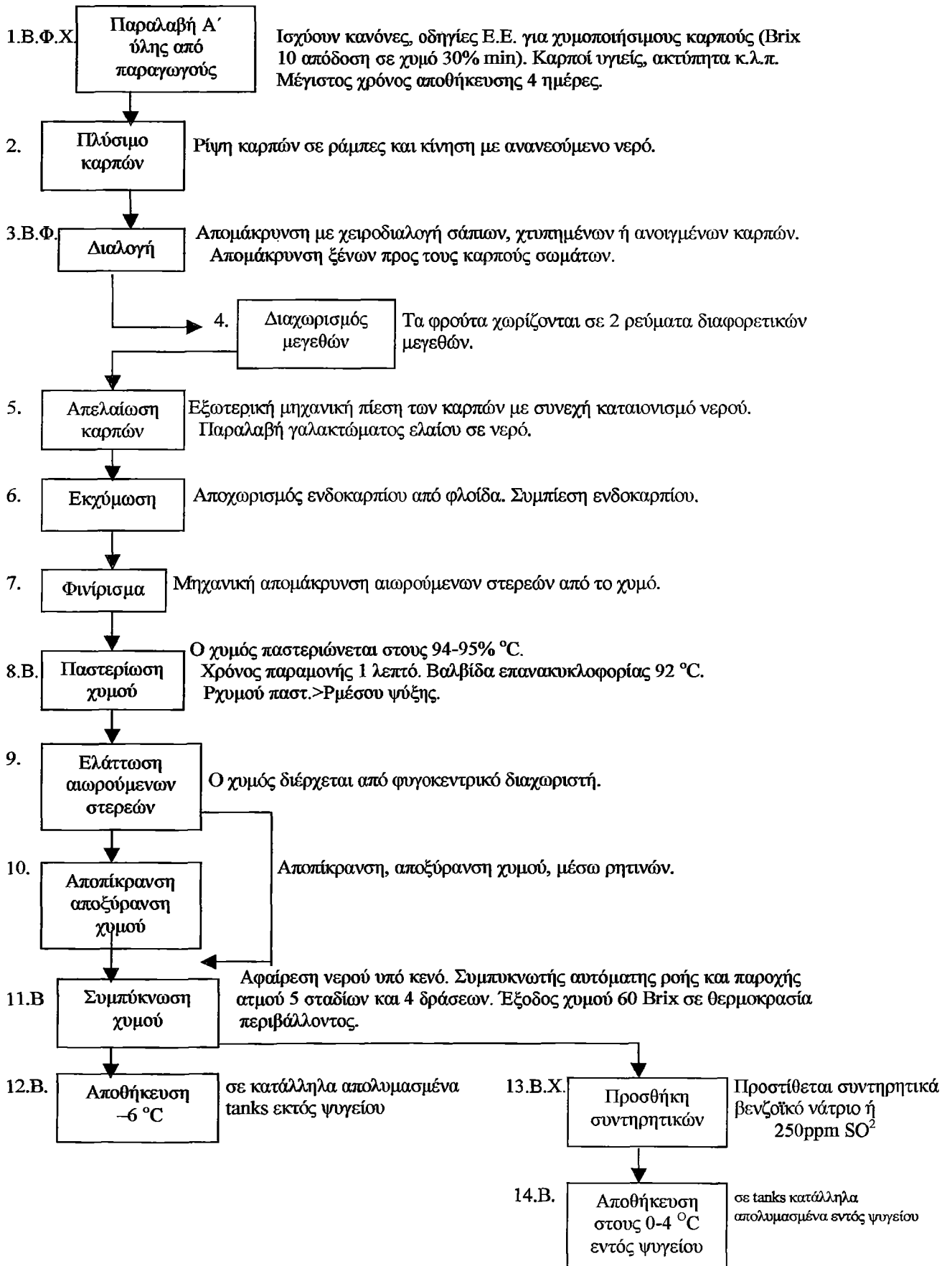
θ) Ανοξείδωτες δεξαμενές 31 τον αριθμό εκ των οποίων οι 15 των 50 τόνων και οι 16 των 80 τόνων συνολικής αποθηκευτικής ικανότητας 2.030 τόνων. Κατάψυξη (- 20 C°) και συντήρηση στους - 3 C°.

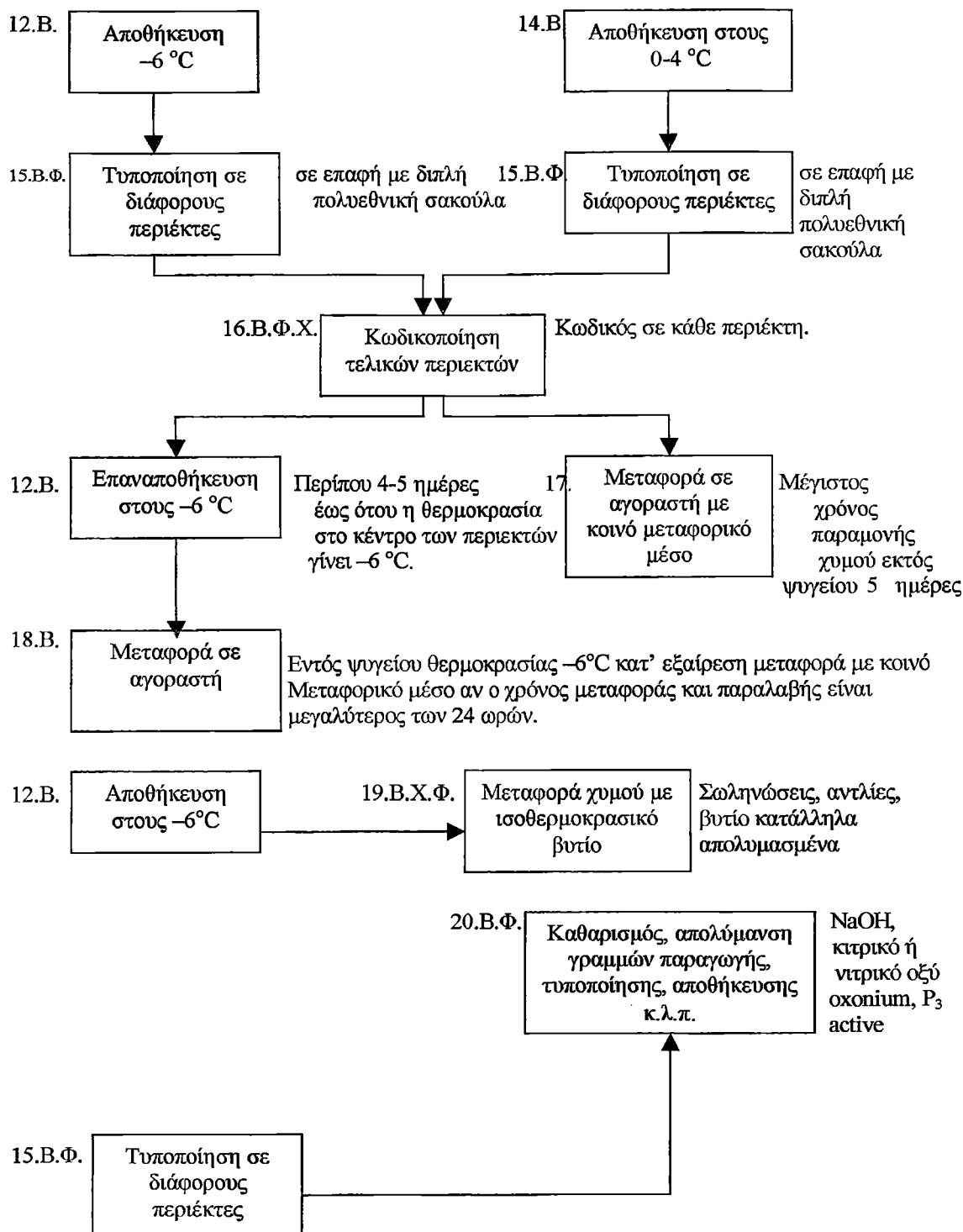
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Φόρμα 3)
Όνομασία προϊόντος: Πορτοκάλια ποικιλίας NAVELINA

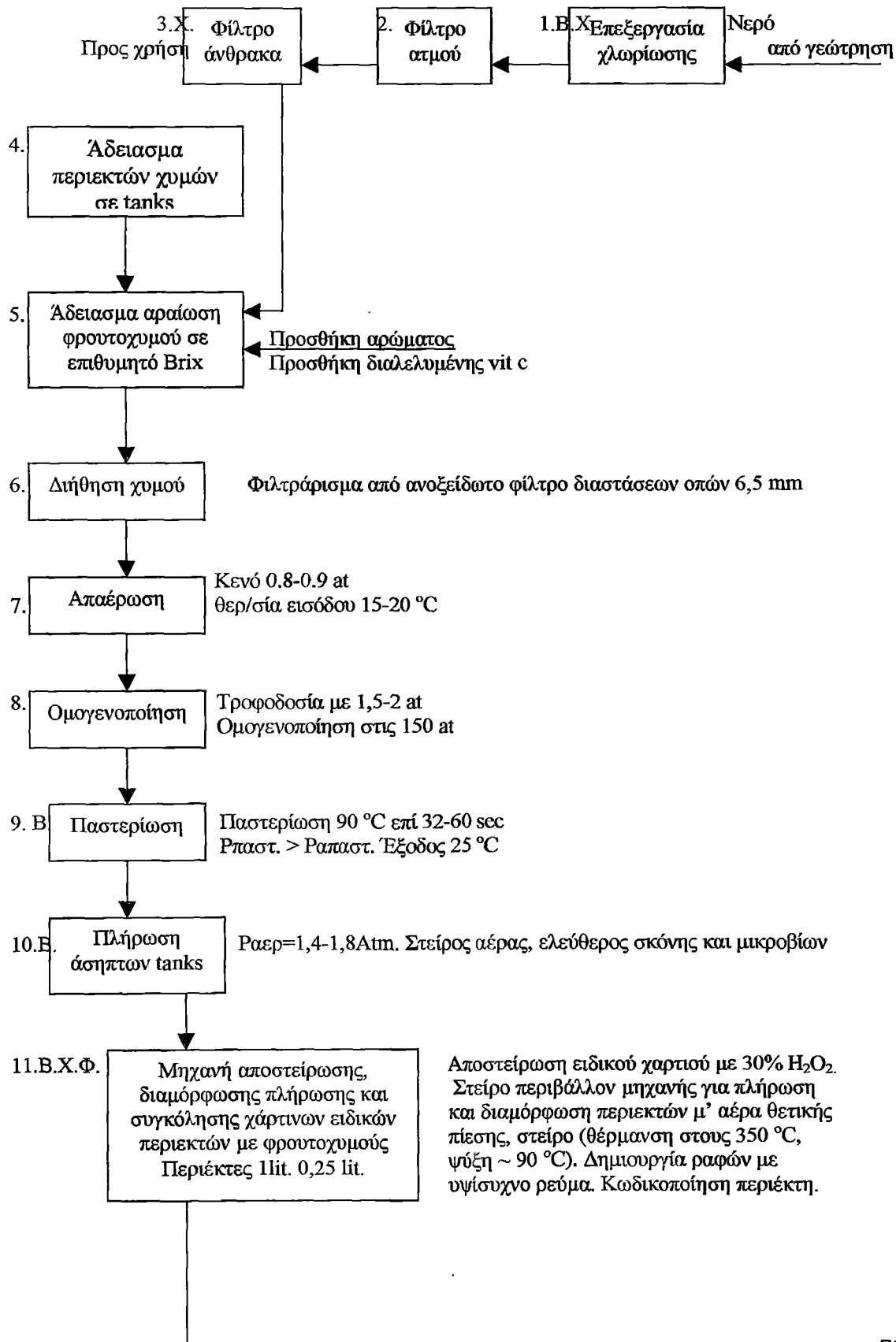

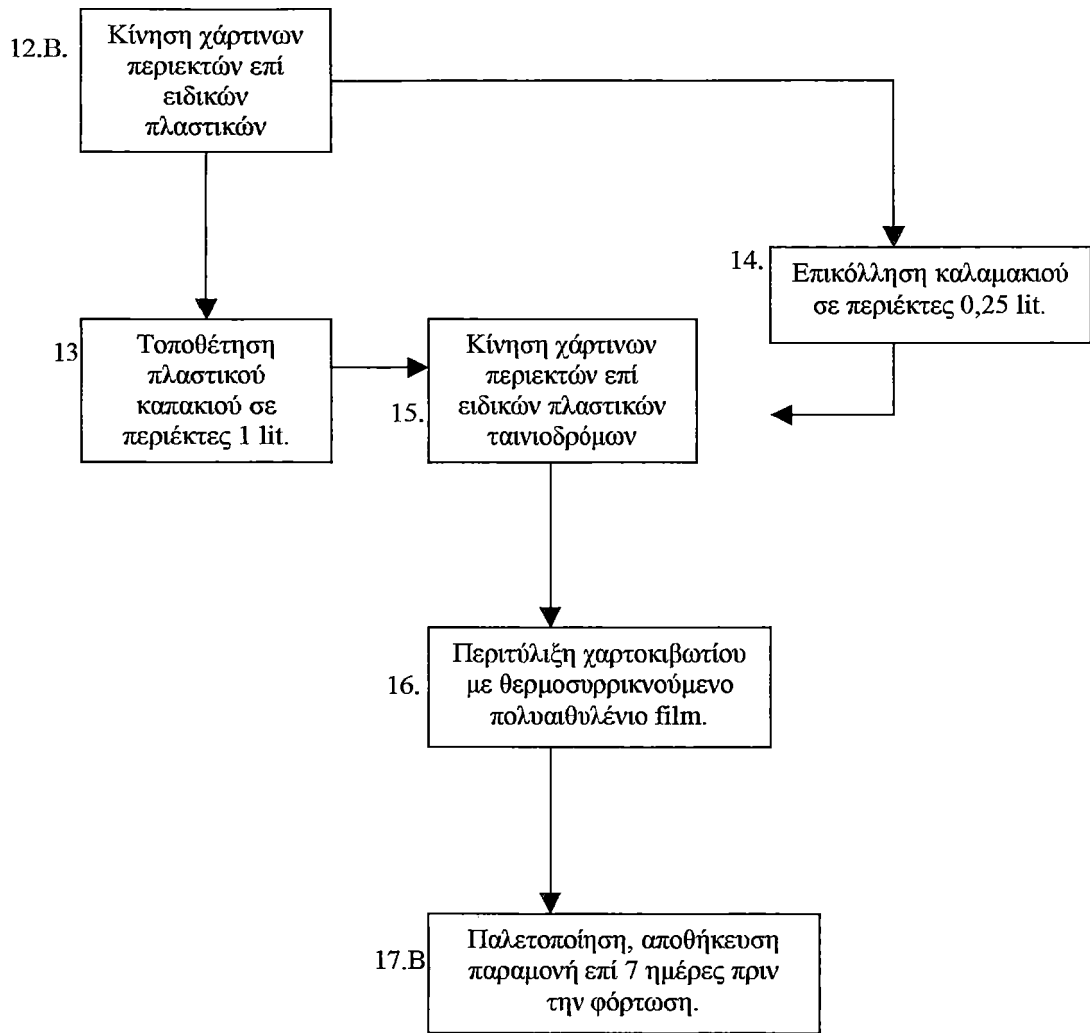
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Φόρμα 3)
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟΣ ΧΥΜΟΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΟΥ
60 BRIX

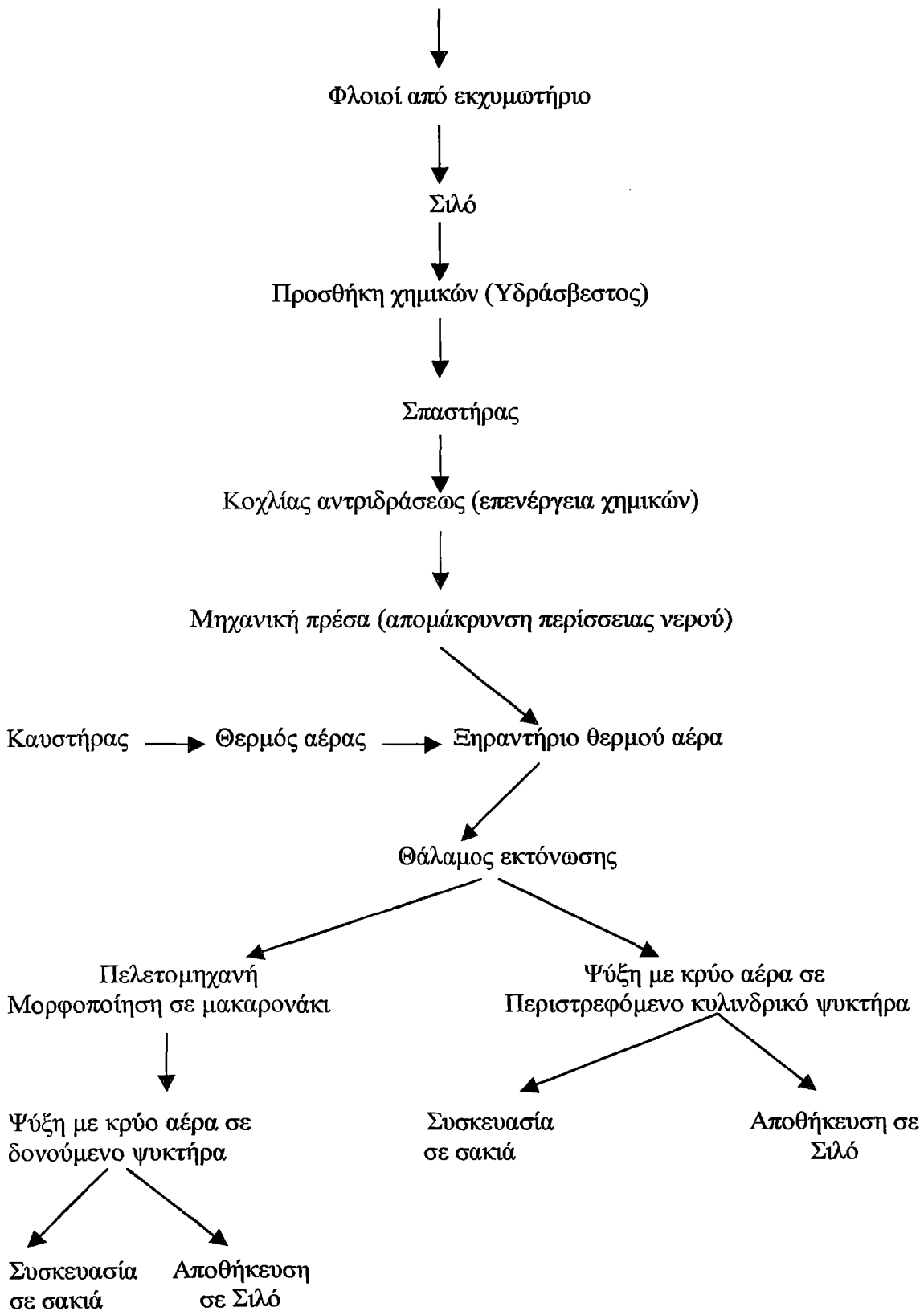

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Φόρμα 3)
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ: ΧΥΜΟΙ ΦΡΟΥΤΩΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ Σ' ΑΣΗΠΤΙΚΗ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΜΙΓΕΙΣ Ή ΜΕΙΓΜΑΤΑ ΣΕ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΟΥΣ
ΧΥΜΟΥΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΞΗΡΑΝΤΗΡΙΟΥ

Επίσης η επιχείρηση διαθέτει:

α) αντικεραυνική προστασία,

β) Πλήρες δίκτυο πυρασφάλειας

γ) Δίκτυα θέρμανσης και κλιματισμού των γραφείων, επικοινωνιών κ.λ.π.

Όλες οι παραπάνω εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός αν και κατασκευάστηκαν πριν από 15 – 30 χρόνια βρίσκονται σε αρκετά καλή κατάσταση, αλλά υπάρχουν προβλήματα σε μερικές εγκαταστάσεις, τα οποία θα αναφερθούν λεπτομερέστερα στο δεύτερο κεφάλαιο όπου και θα προταθεί η λύση τους.

Η επιχείρηση διαθέτει ένα φορτηγό ωφέλιμου φορτίου 1,5 τόνων για τη διανομή των προϊόντων της στους πελάτες της Λακωνίας.

Επίσης για τις εσωτερικές μεταφορές διαθέτει και 12 περνοφόρα εκ των οποίων 10 πετρελαιοκίνητα και δύο ηλεκτροκίνητα. Από αυτά τα περισσότερα είναι παλαιά και παρουσιάζουν συχνές βλάβες. Ήδη τα τέσσερα είναι σε αχρηστία λόγω του ότι για την επισκευή τους απαιτούνται υψηλές δαπάνες.

Για το λόγο αυτό η επιχείρηση θα πρέπει τμηματικά να αντικαταστήσει ένα μέρος των περνοφόρων που σήμερα διαθέτει. Παράλληλα θα πρέπει να αυξήσει τα μέσα εσωτερικών μεταφορών για να καλύψει τις επιπλέον ανάγκες της που θα προκύψουν από το παρόν αναπτυξιακό της πρόγραμμα.

Για να καλύψει τις ανάγκες διανομών της προς τους αντιπροσώπους της η επιχείρηση πιθανόν σε 2 χρόνια να χρειαστεί ένα επιπλέον φορτηγό μεγαλύτερης μεταφορικής ικανότητας από αυτή που έχει το φορτηγό που ήδη διαθέτει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1.11 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Ο συνεταιρισμός όπως είναι φυσικό διαθέτει εσωτερικό λογιστήριο ως ιδιαίτερο τμήμα .

Τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του κώδικα βιβλίων και στοιχείων (πδ 186/92) ακολουθώντας την μέθοδο που προβλέπει το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Ε.Γ.Λ.Σ.) και συγκεκριμένα
Ημερολόγιο διαφόρων πράξεων
Ημερολόγιο εγγράφων ισολογισμού
Ισοζύγιο γενικού-αναλυτικών καθολικών
Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων
Βιβλίο απογραφής και ισολογισμών
Η ενημέρωση των βιβλίων γίνεται μέσα στις νόμιμες προθεσμίες μηχανογραφικά

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Μηχανογράφησης

Στο τμήμα Μηχανογράφησης υπεύθυνος είναι μόνιμος υπάλληλος Οικονομολόγος ΑΕΙ. Στο τμήμα αυτό εργάζεται και ένας μόνιμος υπάλληλος, απόφοιτος Λυκείου.

Τμήμα Οικονομικό

Του τμήματος αυτού προϊστάται Μόνιμος Υπάλληλος Οικονομολόγος ΑΕΙ.

Το Οικονομικό τμήμα περιλαμβάνει τους παρακάτω τρεις τομείς:

- 3.1 Τον Τομέα Ειδικής Λογιστικής και Επιδοτήσεων
- 3.2 Τον Τομέα Γενικής Λογιστικής Διαχείρισης και Προσωπικού και
- 3.3 Τον Τομέα Προγραμματισμού Οικονομικών Εργασιών

Τομέας Γενικής Λογιστικής και Επιδοτήσεων

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι μόνιμος υπάλληλος πτυχιούχος ΑΕΙ. Στον τομέα αυτό εργάζονται και δύο μόνιμοι υπάλληλοι ως βοηθοί απόφοιτοι Λυκείου.

Τομέας Γενικής Λογιστικής Διαχείρισης και Προσωπικού

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι μόνιμος υπάλληλος πτυχιούχος ΑΕΙ. Στον τομέα αυτό εργάζονται και 6 μόνιμοι υπάλληλοι όλοι απόφοιτοι Λυκείου.

Ἡ επιχείρηση ἔχει μηχανογραφήσει ὅλες τις εργασίες του λογιστηρίου αφού ἄλλωστε διαθέτει και ειδικό τμήμα μηχανογράφησης. Το λογισμικό της μηχανογράφησης ἔχει δημιουργηθεῖ σχεδόν στο σύνολό του ἀπό το τμήμα μηχανογράφησης της επιχείρησης.

Τομέας Προγραμματισμού Οικονομικών Εργασιών

Του τομέα αὐτοῦ προΐσταται Μόνιμος Υπάλληλος Οικονομολόγος ΑΕΙ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ὅτι η επιχείρηση διαθέτει προσωπικό διοικητικό και τεχνικό υψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης και ἐμπειρίας και ἀριστη σχεδόν οργανωτική δομή και αὐτά εξασφάλισαν στη επιχείρηση τα πολύ καλά οικονομικά της ἀποτελέσματα που εἶχε ἰδίως τα τελευταία χρόνια. Ἰδίως βοήθησε την επιχείρηση η δραστηριοποίηση της με την παραγωγή χυμῶν σε ἀσηπτική συσκευασία TETRA BRİK.

2.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα στοιχεία παραγωγῆς των πορτοκαλιῶν στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ἀλλά και στο νομό Λακωνίας που εἶναι η πρώτη ὕλη που επεξεργάζεται η επιχείρηση ἀναφέρονται στο τρίτο κεφάλαιο της μελέτης.

Τὰ πορτοκάλια του νομοῦ Λακωνίας ἀνήκουν βασικά σε τρεις ποικιλίες την κοινή τις ομφαλοφόρες και τη Βαλέντσια. Η παραγωγή των ποικιλιῶν αὐτῶν ἀξιοποιούνται ως εξής:

Τα πορτοκάλια της κοινῆς ποικιλίας χυμοποιούνται ἐξ ολοκλήρου ἀπό τα δύο εργοστάσια του νομοῦ που εἶναι το «ΛΑΚΩΝΙΑ» και η «ΣΠΑΡΤΗ». Τα πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιῶν ἀξιοποιούνται και στη νωπή κατανάλωση και στη χυμοποίηση. Ἐτσι τα ομφαλοφόρα νωπῆς κατανάλωσης ἐν μέρει διατίθενται στην ἐσωτερική ἀγορά και ἐν μέρει στην ἐξωτερική ἀγορά. Η τυποποίηση και συσκευασία των εξαγομένων πορτοκαλιῶν γίνεται κυρίως στα 8 συσκευαστήρια πορτοκαλιῶν του νομοῦ. Παράλληλα σημαντικές ποσότητες πορτοκαλιῶν ἀρκετῶν χιλιάδων τόνων (5 – 10.000 τόνων) συσκευάζονται ἐκτός νομοῦ και κυρίως στα συσκευαστήρια της Αργολίδας και της Βόρειας Ελλάδας. Σε μερικά ἀπό τα 6 μικρά συσκευαστήρια του νομοῦ Λακωνίας γίνεται συσκευασία και για την ἐσωτερική ἀγορά. Τα τελευταία τρία χρόνια οι εξαγόμενες ποσότητες πορτοκαλιῶν ἀπό το νομό Λακωνίας κυμαίνονται

μεταξύ των 55 και των 90.000 τόνων. Στα εξαγόμενα πορτοκάλια κυριαρχεί η ποικιλία Βαλέντσια της οποίας οι εξαγωγές καλύπτουν το 65 – 85% περίπου των συνολικών εξαγωγών. Το υπόλοιπο ποσοστό είναι πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιών. Στην εσωτερική αγορά διατίθενται πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιών και της ποικιλίας Βαλέντσια.

Ολόκληρη η παραγωγή πορτοκαλιών της Λακωνίας αξιοποιείται εκτός από τις ποσότητες οι οποίες χάνονται λόγω πτώσης που οφείλεται στην καθυστέρησης της συγκομιδής. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται στη μικρή ωριαία δυναμικότητα που έχουν τα δυο χυμοποιεία του νομού. Έτσι ενώ η χυμοποίηση των πορτοκαλιών και κυρίως των ομφαλοφόρων θα πρέπει να περατώνεται μέχρι τις αρχές Μαρτίου πολλές φορές παρατείνεται και τον Απρίλιο. Ιδιαίτερα μεγάλες απώλειες παρατηρούνται κατά τα έτη που τα πορτοκάλια ζημιώνονται από παγετούς, οπότε υπάρχει σημαντική πτώση των καρπών από τα δέντρα και μειώνεται σημαντικά η περιεκτικότητά των πορτοκαλιών σε χυμό. Έτσι στις περιπτώσεις αυτές η συγκομιδή των καρπών θα πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατόν.

Οι ποσοτικές απώλειες των πορτοκαλιών λόγω των παραπάνω αιτιών κυμαίνονται από έτος σε έτος μεταξύ του 5 και 10%. Οι απώλειες αυτές είναι ακόμη μεγαλύτερες στα έτη που συμβαίνουν οι παγετοί λόγω και της μείωσης της περιεκτικότητας των καρπών σε χυμό. Πέραν των παραπάνω οι καρποί που πέφτουν υποβαθμίζονται ποιοτικά και αυτό αυξάνει το κόστος του χυμού, αφού οι ακατάλληλοι καρποί κατά τη διαλογή πετιούνται.

Τέλος σημειώνουμε ότι η επιχείρηση «ΣΠΑΡΤΗ» αγοράζει για χυμοποίηση πορτοκάλια και από άλλες περιοχές της Ελλάδας και κυρίως από τη Δυτική Ελλάδα και την Ήπειρο. Η «ΣΠΑΡΤΗ» κατά τα τρία χρόνια 1998/1999 – 1999/2000 και 2000/2001 επεξεργάστηκε ποσότητες πορτοκαλιών αντίστοιχα, 13.384, 25.127 και 13.845 τόνων που αποτελούσαν ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ του 25 έως 35% των ποσοτήτων που επεξεργάζεται το Λακωνία αν και έχουν την ίδια ωριαία δυναμικότητα σε πρώτη ύλη. Αυτό οφείλεται στο ότι το ΛΑΚΩΝΙΑ εργάζεται περισσότερες ημέρες το χρόνο και σε περισσότερες βάρδιες.

Η επιχείρηση αγοράζει όλα τα εσπεριδοειδή που χυμοποιεί από τη Λακωνία και ειδικότερα από δύο περιοχές την περιοχή της Σπάρτης και την περιοχή της Σκάλας. Τον κύριο όγκο αγοράζει από τη Σπάρτη και τις γύρω κοινότητες και μάλιστα από αποστάσεις μικρότερες των 20 χιλιομέτρων. Μόνο την ποικιλία Βαλέντσια αγοράζει από την περιοχή της Σκάλας, δηλαδή από μία απόσταση 40 – 60 χιλιομέτρων.

Από τα πορτοκάλια που αγοράζει χυμοποιεί το μέγιστο ποσοστό. Έτσι όλα τα κοινά πορτοκάλια τα χυμοποιεί, όπως επίσης χυμοποιεί και όλα τα πορτοκάλια ποικιλίας Βαλέντσια και

όλα τα Γκρέϊπ Φρούτ και τα Λεμόνια. Επίσης το ΛΑΚΩΝΙΑ χυμοποιεί και όλες σχεδόν τις ποσότητες των πορτοκαλιών διαλογής των συσκευαστηρίων του νομού. Μόνο μικρές ποσότητες της ποικιλίας Ομφαλοφόρο τυποποιεί και συσκευάζει κατά κύριο λόγο για εξαγωγή και σε μικρές ποσότητες για την εσωτερική αγορά.

Κατά την τριετία 1999/2001 οι ποσότητες των κοινών πορτοκαλιών που χυμοποίησε η επιχείρηση κυμάνθηκαν μεταξύ των 15.000 και των 19.000 τόνων, των ομφαλοφόρων μεταξύ των 27.000 και των 35.000 τόνων και της ποικιλίας Βαλέντσια μεταξύ των 6.000 και των 10.000 τόνων. Όσον αφορά στην κατηγορία των προμηθευτών η επιχείρηση προμηθεύεται τα εσπεριδοειδή που χυμοποιεί κυρίως από τα μέλη του Συνεταιρισμού.

Παράλληλα, όμως, προμηθεύεται και εσπεριδοειδή και από μη μέλη συνάπτοντας συμβάσεις με το Συνεταιρισμό ΗΛΙΟΦΡΟΥΤ και με δύο ομάδες παραγωγών των Συνεταιρισμών ΚΑΣΟΛ που έχει συσταθεί από τους συνεταιρισμούς εσπεριδοειδών ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ, ΣΠΕΣ και ΛΥΚΟΥΡΓΟ καθώς και από δύο ομάδες παραγωγών (συνεταιρισμούς) της περιοχής Σκάλας. Ο Συνεταιρισμός καταβάλλει για όλα τα εσπεριδοειδή που αγοράζει την ίδια εμπορική τιμή ανεξάρτητα, εάν ο προμηθευτής είναι ή δεν είναι μέλος του Συνεταιρισμού και ανεξάρτητα από την ποικιλία των πορτοκαλιών. Με τον τρόπο αυτό ο Συνεταιρισμός Λακωνία βοηθάει και τους άλλους συνεταιρισμούς της Λακωνίας, αφού αποφεύγεται η εκμετάλλευση των μελών τους από το άλλο χυμοποιείο «ΣΠΑΡΤΗ», το οποίο λόγω συμβάσεων που υπογράφει ο Συνεταιρισμός ΛΑΚΩΝΙΑ με αυτούς τους Συνεταιρισμούς, υποχρεώνεται να πληρώσει όλα τα πορτοκάλια που προμηθεύεται στην ίδια τιμή που καταβάλλει και το ΛΑΚΩΝΙΑ. Έτσι οι παραγωγοί και των υπόλοιπων συνεταιρισμών παραγωγών εσπεριδοειδών του Νομού Λακωνίας έχουν ένα χρηματικό όφελος 5 – 10 δραχμών ανά κίλο πορτοκαλιού.

Το ότι ο Συνεταιρισμός κατά τα τελευταία έτη επεξεργάζεται και σημαντικές ποσότητες πορτοκαλιών μη μελών έχει οδηγήσει τη διοίκηση του Συνεταιρισμού και τα διοικητικά στελέχη στην απόφαση να προχωρήσει ο συνεταιρισμός στην εγγραφή νέων μελών και μάλιστα μελών με σημαντική παραγωγή.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τα εργοστάσια χυμών του νομού Λακωνίας αξιοποιούν όλες τις διαθέσιμες ποσότητες για χυμοποίηση, αλλά η χρονική περίοδος μέσα στην οποία επεξεργάζονται τα εσπεριδοειδή επιμηκύνεται σημαντικά λόγω της μικρής δυναμικότητας των μονάδων εκχύμωσης με άμεση συνέπεια να χάνεται ένα ποσοστό της παραγωγής το οποίο εκτιμάται στο 5 – 10% της προς χυμοποίηση ποσότητας. Το ποσοστό αυτό αφορά πορτοκάλια που πέφτουν και στη συνέχεια αλλοιώνονται (σαπίζουν).

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΑΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ (ΒΛ ΠΗΓΕΣ)

		01-01-2002	01-01-2001
		31-12-2002	31-12-2001
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
1.	ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
	Έξοδα Εγκατάστασης	3520,58	3520,59
	Μείον : Αποσβέσεις		
	Τόκοι Δανείων Κατασκ. Περιόδου	87402,27	87402,27
	Αναπόσβεστη αξία εξόδων εγκατάστασης (1)		
2.	ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
α.	Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις		
	Γήπεδα- Οικόπεδα	351564,01	318743,74
	Κτίρια-Τεχνικά έργα	2862900,16	2862900,16
	Μηχανήματα-Εγκαταστάσεις	4284124,78	4213120,41
	Μεταφορικά Μέσα	95842,37	95842,37
	Έπιπλα κ Λοιπός Εξοπλισμός	316323,74	300657,46
	Σύνολο Ακινήτοποιήσεων	7910755,06	7791264,14
	Μείον : Αποσβέσεις	6918542,16	6622200,15
	Αναπόσβεστη αξία ενσώματων ακινήτοποιήσεων (α)	992212,90	1169063,99
β.	Συμμετοχές & Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις		
	Μακρ.Απαιτ. Κατά Λοιπ. Σ.Ε.ΕΠ	964,70	739,55
	Αναπόσβεστη αξία ασώματων ακινήτοποιήσεων (γ)	964,70	739,55
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (2=α+β+γ)	7911719,76	7792003,59
3.	ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
δ.	Αποθεύματα		
	Προϊόν Έτοι-Ημιτ-Υποπρ-Υπολ	2889737,59	1242679,95
	Πρ. κ Β' Υλες-Αναλ-Ανταλ-Συσκ	809722,88	691992,31
	Προκαταβ. Για αγορ. Αποθεμ	125225,67	44390,76
	Σύνολο αποθεμάτων (δ)	3824686,14	1979063,02
ε.	Απαιτήσεις		
	Πελάτες	988714,69	1125624,25
	Γρ. Χαρτοφ κ σε Τραπ. Για εισπρ.	59639,28	47767,42
	Επιτ. Εισπρ. (Μεταχρ/νες)	683653,16	733849,71
	Δεσμευμένοι Λογ/σμοί Καταθεσ.	974,99	3909,69
	Επισφ. Επιδ. Πελάτες και Χρεωστ.	184648,86	183415,69
	Μείον : Προβλέψεις	184648,86	183415,69
	Χρεώστες Διάφοροι	51259,22	65123,94
	Σύνολο Απαιτήσεων	1784241,34	1976257,01
	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ		
	Μετοχές	236199,60	284149,67
	Σύνολο Χρεωγράφων	236199,60	284149,67
στ.	Διαθέσιμα		
	Ταμείο	51090,63	20963,97

	Τράπεζες (καταθέσεις όψεως)	91933,36	73544,60
	Σύνολο διαθεσίμων (στ)	143023,99	94508,57
	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (3=δ+ε+στ)	5988151,07	4333996,27
4.	ΜΕΤΑΡΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (4)		
	Έσοδα Χρήσεως Εισπραχτέα	905796,59	1233437,54
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	7887125,26	6737237,35
5.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ		
	Χρεως. λογ/σμοί εγγυήσεων και Εμπράγματος ασφαλειών	847000,00	460571,53
	ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
1.	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
	Κεφάλαιο καταβεβλημένο	308261,15	306186,35
	ΔΙΑΦ. ΑΝΑΠΡ. ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ ΕΠΕΝ.		
	Επιχορ. Παγίων Επενδύσεων	182021,68	200177,94
	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
	Τακτικό Αποθεματικό	417,49	417,49
	Ειδικά Αποθεματικά	1973497,18	1105008,91
	Αποθεμ. Ειδ. Διατάξεων Νόμων	293722,53	293722,53
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		
	Υπόλοιπο κερδών Χρήσης. Εις Νέο Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων	75960,38	
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	2833880,41	1905513,22
	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ		
	Προβλέψεις με Κινδύνους και Έξοδα		
	Λοιπές Προβλέψεις	62969,17	25812,59
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	62969,17	25812,59
2.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
α.	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
	Δάνεια Τραπεζών	398344,44	578023,69
	Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων (α)	398344,44	578023,69
β.	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
	Προμηθευτές	1592895,31	1494906,48
	Επιταγές πληρωτέες (Μετ/νες)	129117,84	39735,33
	Τραπ. Βραχυπρ. Υποχρεώσεις	253230,42	363453,83
	Προκαταβολές Πελατών	120572,41	20099,05
	Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη	72527,66	67919,92
	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	95451,46	84461,01
	Μακ. Υποχ. Πληρωτ. Στην Επ. Χρησ.	176931,61	164396,23
	Πιστωτές Διάφοροι	2123547,68	1958772,38
	Σύνολο Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (β)	4564274,39	4198744,23
	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (2=α+β)	4962618,83	4776767,92

3.	ΠΡΟΒΛΕΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ (3)			
4.	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (4)			
	Λοιπός Μετβ. Λογ. Παθητικ.	27656,85	29143,62	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΓΓΡΟΜΟΛΟΓΗΣ ΤΕΛΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ 2012 2101

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ

ΠΑΓΚΑΤΑΛΕΞΗΤΗΤΙΚΟΥ 103 1655

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ 2012 2101 2.4706

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ 2012 0

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΕΛΕΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΣΤΙΚΑ ΒΡΑΧΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΑ 1,7280 1,6045

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ
Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ**

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ (ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ WWW.MINAGRIC.GR)

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι) ΤΙΜΗ (δρχ/κυτό) ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε χιλ. δρχ.)

1961	8.443.906	207.000	1,33	275.310
1962	9.004.113	213.065	1,85	394.170
1963	10.169.315	203.644	1,83	372.669
1964	11.984.827	295.996	1,34	396.635
1965	11.981.000	297.331	1,63	484.650
1966	11.966.514	379.268	1,69	640.963

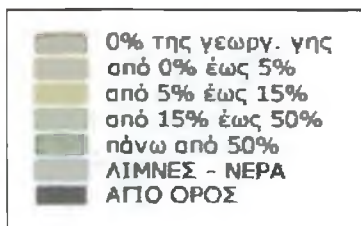
1967	12.223.193	190.330	1,55	295.012 *
1968	13.079.301	330.384	1,46	482.361
1969	13.211.246	435.113	1,60	696.181
1970	13.592.226	394.339	1,72	678.263
1971	14.402.965	362.203	2,09	757.004
1972	14.618.102	399.000	1,98	790.020
1973	14.419.555	392.700	2,34	918.918
1974	14.460.687	505.000	2,72	1.373.600
1975	14.695.469	474.000	2,46	1.166.040
1976	14.907.405	499.000	3,40	1.696.600
1977	14.589.820	429.000	3,41	1.462.890
1978	14.864.540	480.000	5,84	2.803.200
1979	14.825.302	313.450	11,32	3.548.254 *
1980	15.227.664	507.400	13,51	6.854.974
1981	15.419.852	726.320	10,78	7.829.730
1982	15.612.040	738.700	11,36	8.391.632
1983	15.603.242	690.722	15,94	11.010.109
1984	15.951.389	775.544	17,77	13.781.417
1985	16.261.804	554.200	22,53	12.486.126
1986	16.793.954	881.100	27,56	24.283.116
1987	16.916.787	461.320	26,56	12.252.659 *
1988	16.837.036	789.000	33,96	26.794.440
1989	16.976.863	934.100	31,41	29.340.081
1990	17.104.721	855.390	34,45	29.468.186
1991	17.431.881	809.490	41,31	33.440.032
1992	17.275.676	1.004.530	45,39	45.595.617
1993	17.261.288	879.380	40,50	35.614.890
1994	17.593.247	930.170	55,21	51.354.686
1995	17.596.557	822.600	58,56	48.171.456
1996	17.686.894	968.870	63,00	61.038.810
1997	17.742.745	1.000.610	48,34	48.369.487
1998	17.681.744	797.260	49,18	39.209.247
1999	17.717.579	826.069	49,70	41.055.629
2000	19.748.834	902.560	45,30	40.885.968

2001
2002

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑΣ

Ο χάρτης απεικονίζει περιοχές Δημοτικών Διαμερισμάτων, στα οποία η καλλιέργεια της πορτοκαλιάς καλύπτει τα ακόλουθα ποσοστά γεωργικής γης:

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ (1999)

Συνολική γεωργική γη	38.547 χιλ. στρ.
Έκταση καλλιέργειας	405 χιλ. στρ.
Παραγωγή	1.123 χιλ. τόνοι
Ποσοστό κάλυψης γ. γης	1,1%
Αρ. δένδρων σε δενδρώνες	17.665.218
Συνολικός αριθμ. δένδρων	18.645.026

[ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ](#) [ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ](#)

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Πορεία Προϊόντων

Αυξημένη αναμένεται η παραγωγή εσπεριδοειδών της Βαλένθια για τη σεζόν 2003-2004.

Η παραγωγή εσπεριδοειδών της Βαλένθια έχει επηρεαστεί από τους «καυτούς» καλοκαιρινούς μήνες, που κατά τα φαινόμενα έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην παραγωγή και αναλόγως λειτούργησαν ευεργετικά ή δυσμενώς για κάθε μια από τις καλλιέργειες. Η αλήθεια είναι ότι αρχικά στην Ισπανία αναμενόταν μια εξαιρετικής ποιότητας σοδειά, δεδομένης της καλής ανθοφορίας των δέντρων την άνοιξη, αλλά το «κύμα» ζέστης που χτύπησε την περιοχή της Βαλένθια μείωσε αρκετά τις προσδοκίες των παραγωγών. Έτσι, εξαιτίας των υψηλών θερμοκρασιών του Ιουνίου, τα δέντρα «αντέδρασαν» ρίχνοντας περισσότερα φρούτα από το συνηθισμένο, γεγονός που προκάλεσε μείωση των προοπτικών της παραγωγής. Ωστόσο, μέσα από τις προβλέψεις που ετησίως διενεργεί η τοπική Διοίκηση Γεωργίας, οι πρώτες εκτιμήσεις που έγιναν για τη σεζόν 2003/04 προβλέπουν ότι η σοδειά των εσπεριδοειδών θα ανέλθει στους 3.766.620 τόνους, δηλαδή 91.800 τόνοι περισσότεροι από την προηγούμενη σεζόν, που σημαίνει αύξηση της τάξεως του 2,5%. Επιβεβαιώνεται με αυτόν τον τρόπο, σύμφωνα με τους ισπανούς αρμόδιους του τομέα, μια επάνοδος της παραγωγής στο αναμενόμενο επίπεδο μετά από την πτώση που είχε συμβεί τη σεζόν 2000-2001. Σύμφωνα με αυτές τις προβλέψεις, αυτή η σεζόν εμφανίζεται να είναι η τέταρτη πιο σημαντική κατά την τελευταία δεκαετία. Οι αριθμοί παρουσιάζουν ότι η παραγωγή πορτοκαλιών θα φτάσει τους 1.742.783 τόνους, τα μανταρίνια τους 1.671.067 τόνους, τα λεμόνια τους 347.171 και τα κίτρα τους 5.295 τόνους..

Πορεία Προϊόντων

Σε κρίση ο τομέας εσπεριδοειδών της Ιταλίας

Η παραγωγή εσπεριδοειδών της Σικελίας αντιπροσωπεύει περίπου το 70% του συνόλου των ιταλικών εσπεριδοειδών. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια οι άσχημες κλιματολογικές συνθήκες είχαν ως αποτέλεσμα να παραχθούν χαμηλής ποιότητας φρούτα. Η παραγωγή της σεζόν 2001/02 κυμάνθηκε στους 3.158 εκ. τόνους, ποσοστό δηλαδή αυξημένο κατά 3,5% σε σχέση με την Ιταλική παραγωγή του 2000/01. Η Ιταλία δέχεται ολοένα μεγαλύτερη πίεση από τον ισπανικό ανταγωνισμό αλλά ακόμα και από τον ανταγωνισμό μη κοινοτικών χωρών, καθώς μειώθηκαν οι εισαγωγικοί δασμοί, εξαιτίας των ευνοϊκών εμπορικών συμφωνιών που έχει συνάψει η Ιταλία με

μεσογειακές χώρες, όπως τη Νότιο Αφρική, ανταποκρινόμενη σε κανονισμούς του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Τη σεζόν 2000/01 η Αργεντινή ήταν ο δεύτερος μεγαλύτερος προμηθευτής λεμονιών στην Ιταλία με 22.000 τόνους. Την πρώτη θέση κατείχε η Ισπανία με 29.000 τόνους ή το 43% των ιταλικών εισαγωγών σε λεμόνι. Κατά την ίδια σεζόν η Ιταλία εισήγαγε 12.000 τόνους πορτοκάλια από τη Νότιο Αφρική, ενώ η Ισπανία ήταν πάλι ο μεγαλύτερος προμηθευτής με 38.000 τόνους πορτοκάλια ή το 45% των συνολικών εισαγωγών σε πορτοκάλια. Γεγονός είναι ότι τα τελευταία χρόνια η ιταλική παραγωγή εσπεριδοειδών βρίσκεται σε μια διαρκή κρίση και μόνο οι κλημεντίνες και οι κόκκινες (blood) ποικιλίες πορτοκαλιών όπως η Tarocco, εξακολουθούν να έχουν ένα καλό αγοραστικό μερίδιο στην Ευρώπη. Ωστόσο, τη σεζόν 2000/01 η εξαγωγίμη ποσότητα δεν ξεπερνούσε το 8% της συνολικής ιταλικής παραγωγής.

Πορεία Προϊόντων

Η παραγωγή εσπεριδοειδών στην Τουρκία

Οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών στην Τουρκία έχουν επεκταθεί κι αυτό οφείλεται στους ακόλουθους λόγους: στην αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης, στη δυναμική της τουριστικής βιομηχανίας αλλά και στην ανάπτυξη του εξαγωγικού εμπορίου. Η επέκταση της παραγωγής που αναμένεται να συνεχιστεί και στο προσεχές μέλλον, παρατηρείται σε όλες της ποικιλίες εσπεριδοειδών, ειδικά στα κίτριά και στα μανταρίνια. Οι περισσότεροι παρατηρητές θεωρούν ότι η Τουρκία διαθέτει τη δυνατότητα τουλάχιστον να διπλασιάσει την έκταση καλλιέργειας εσπεριδοειδών. Σε κύριες παραγωγικές περιοχές όπως η Κουκούροβα, πολλοί παραγωγοί προβαίνουν στην αλλαγή καλλιέργειας από σπαρτά σε εσπεριδοειδή, εξαιτίας του γεγονότος ότι αποφέρουν περισσότερα κέρδη. Αναφορικά με τη μεταποίηση, θεωρείται ότι παίζει υποδεέστερο ρόλο στον τομέα των εσπεριδοειδών. Οι κυριότερες εξαγωγικές αγορές στις οποίες προορίζεται η νωπή παραγωγή της Τουρκίας είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα τελευταία χρόνια έχουν ιδιαίτερος αυξηθεί οι εξαγωγές προς χώρες όπως η Ρωσία και η Ουκρανία με προϊόντα δευτέρας ποιότητας. Η Τουρκία έχει αρχίσει να αυξάνει τις εισαγωγές σε ποσότητες συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού, εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης του τουριστικού τομέα, ενώ προωθεί εκ νέου το προϊόν ειδικά προς την Κεντρική Ασία...

Πορεία Προϊόντων

Εσπεριδοειδή 2003-2004: κλίμα αισιοδοξίας για την εδραίωση των ελληνικών εσπεριδοειδών στις ευρωπαϊκές αγορές.

Μέσα σε ένα κλίμα συγκρατημένης αισιοδοξίας ξεκινάει η νέα σεζόν του τομέα των εσπεριδοειδών. Διανύουμε την 44η εβδομάδα και οι πρώτες ενδείξεις όσον αφορά τον αναμενόμενο όγκο παραγωγής, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι φέτος οι περιοχές παραγωγής εσπεριδοειδών στη χώρα έχουν χωριστεί στα δυο: στις περιοχές της Δυτικής Ελλάδας (Ήγουμενίτσα, Αιτωλοακαρνανία και Ήλεία) και σε αυτές της Ανατολικής (Αργολίδα, Λακωνία, Κρήτη, Κορινθία). Στις περιοχές της Δυτικής Ελλάδας, αναμένεται σημαντική μείωση της παραγωγής στα μανταρίνια της ποικιλίας κλημεντίνης και ελαφρά μείωση της παραγωγής στα πορτοκάλια. Στις περιοχές της Ανατολικής Ελλάδας, ο όγκος παραγωγής του μανταρινιού θα κυμανθεί στα ίδια με τα περσινά επίπεδα με το ενδεχόμενο μιας ελαφριάς αύξησης, ενώ στα πορτοκάλια ο όγκος της αναμενόμενης παραγωγής δεν θα έχει ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, με εξαίρεση την περιοχή της Σπάρτης η οποία παρουσιάζει σημαντική μείωση του όγκου παραγωγής της. Ας δούμε όμως αναλυτικότερα την εικόνα που εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν τα προϊόντα φέτος.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ

Μειωμένος αναμένεται να είναι ο όγκος παραγωγής σε Ήλεία, Αιτωλοακαρνανία και Ήγουμενίτσα για την ποικιλία ναβαλίνα. Στις περιοχές αυτές συναντάμε τον μεγαλύτερο όγκο παραγωγής της εν λόγω ποικιλίας. Οι καρποί δεν παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα προβλήματα, ενώ σε ορισμένα κτήματα παρατηρείται τάση ψιλοκαρπίας. Όσον αφορά την ποιότητα των καρπών της ποικιλίας ναβαλίνα, την ίδια εικόνα παρουσιάζουν και οι περιοχές της Ανατολικής Ελλάδας. Ο όγκος παραγωγής εξάλλου αναμένεται να κινηθεί στα ίδια με τα περσινά επίπεδα..

ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΕΣ

Η απουσία από τον παραγωγικό χάρτη της Ελλάδας πρώιμων ποικιλιών μανταρινιών στρέφει αναγκαστικά το ενδιαφέρον του εμπορικού κόσμου της χώρας στην ποικιλία κλημεντίνη. Οι πρώτες ενδείξεις φανερώνουν ότι στις περιοχές της Δυτικής Ελλάδας η μείωση του όγκου παραγωγής θα είναι σημαντική ενώ ενδέχεται να κυμανθεί έως και 50% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των γεωπόνων, η μείωση αυτή οφείλεται στο κύμα κακοκαιρίας του Απριλίου που έπληξε τις περιοχές αυτές. Οι καρποί παρουσιάζουν ανομοιομορφία στο μέγεθος τους και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπήρξαν διαδοχικές ανθοφορίες στα δέντρα..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ

Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ. (Ε.Π.Π.Π.Π.)

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου περιλαμβάνει τους νομούς Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας. Με έδρα την Τρίπολη, η Περιφέρεια συγκεντρώνει ποσοστό 5,8% του πληθυσμού και παράγει 5,2% ακ. εγχώριου προϊόντος της χώρας. Έχει σταθερά το υψηλότερο, μαζί με το Βόρειο Αιγαίο, ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε 5,2%, αύξηση χαμηλότερη από του συνόλου της χώρας (6,9%). Στην Περιφέρεια παράγεται 10,2% της αγροτικής παραγωγής της χώρας (5η μεγαλύτερη συμμετοχή), 6,4% της μεταποιητικής παραγωγής και 4,3% των υπηρεσιών. Με κατά κεφαλή προϊόν 11,97 χιλ. ευρώ το 2002, κατατάσσεται 7η με βάση το κριτήριο αυτό με 94% του μέσου όρου της Ελλάδας. Με το κατά κεφαλή προϊόν της Ελλάδας να αντιστοιχεί σε 73,7% του μέσου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 χωρών το 2001 σύμφωνα με την Eurostat, της αναλογεί ΑΕΠ ανά κάτοικο ίσο με 70% του μέσου της ΕΕ-25. Με **δηλωθέν εισόδημα** 10,2 χιλ. ευρώ ανά φορολογούμενο το 2003 (άνοδος 6%, 82% του μέσου όρου της Ελλάδας), οι φορολογούμενοι του πλήρωσαν το 2003 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 669 ευρώ, έναντι μέσου όρου χώρας 1.076. Στην περιφέρεια αναλογεί 4,9% των φορολογουμένων (+4% το 2003), 4% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (+10%) και 3,1% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (+13%). Η **ανεργία** στην Περιφέρεια αυξήθηκε κατά 0,7 μονάδες το 2003 στο 8,2% του εργατικού δυναμικού, με 9,3% για το σύνολο της Ελλάδας, το 3ο χαμηλότερο ποσοστό στη χώρα. Στην περιφέρεια αναλογεί 5% των συνολικών επενδύσεων στη χώρα. Την 5ετία 1997-2001 δόθηκαν 129 άδειες λειτουργίας νέων μεταποιητικών επιχειρήσεων, 3,2% των συνολικών. Στις επιχειρήσεις της αναλογεί 6% των **επενδύσεων** των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 2000-2001, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες το 2001 μειώθηκαν 74%. Στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην περιοχή αναλογεί ποσοστό 2,9% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών μονάδων της χώρας, 3,4% των κατασκευαστικών και 3,3% των εμπορικών. Της αναλογεί **10%** των **καλλιεργούμενων εκτάσεων** (3η στη χώρα) και είναι **1η** παραγωγός περιφέρεια εσπεριδοειδών με **52%** της συνολικής παραγωγής, η **2η**, μετά την Κρήτη, ελαιολάδου με **27%** καθώς και **πατάτας** με **12%**, η **4η** μήλων με **7%** και η **5η** τυριού με **8%** το 2003. Οι πωλήσεις καινούριων επιβατικών αυτοκινήτων μειώθηκαν 5% το 2003, στις 8 χιλ. ή 3,1% των συνολικών, με τη χαμηλότερη αναλογία αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους στη χώρα (17 με μέσο χώρας 33 το 2002). Με απορρόφηση 106% έκλεισε το Π.Ε.Π. Πελοποννήσου κατά την περίοδο υλοποίησης του Β' Κ.Π.Σ. Στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. (2000-2006), ο συνολικός προϋπολογισμός του Π.Ε.Π. Πελοποννήσου ανέρχεται στα 699 εκ. ευρώ. Η συνολική κοινοτική συμμετοχή ανέρχεται σε 457,2 εκατ. ευρώ, και από αυτά ως τις 31/12/2003 είχε απορροφηθεί το 16%.

Δείκτες Ευημερίας

		Περιφέρεια Πελοποννήσου	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τις 13 περιφέρειες
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2002	12,0 χιλ.ευρώ	12,8	7
Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο	2002	6,89 χιλ.ευρώ	8,32	6
Δηλ. εισόδημα ανά φορολογούμενο	2003	10,2 χιλ.ευρώ	12,5	13
Φόρος εισοδ. ανά φορολογούμενο	2003	0,67 χιλ.ευρώ	1,08	12
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2002	-3,70	-0,03	13
Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2002	62	66	12
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2002	56	59	12
Ποσοστό ανεργίας	2003	8,2	9,3	11

Σύγκριση με τον μέσο όρο της χώρας

ΑΕΠ	2001	5,2	%	7
Φορολογούμενοι	2003	4,9	%	7
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2003	4,0	%	8
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2003	3,1	%	8
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2002	4,5	%	3

ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Δημογραφικά στοιχεία

Ο νομός Λακωνίας αριθμεί περί τους 100.000 κατοίκους (0,9% επί του συνολικού πληθυσμού της χώρας) και διοικητικά διαιρείται σε 20 δήμους και δυο κοινότητες (Ελαφονήσου και Καρυών).

Με πρωτεύουσα τη Σπάρτη, ο νομός Λακωνίας συγκεντρώνει ποσοστό 0,9% του πληθυσμού της χώρας και παράγει 0,7% του ακ. εγχώριου προϊόντος της.

Το υψηλό ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού του 1997 (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -3,2) υποχώρησε σε -1,5 το 1998 για να αυξηθεί πάλι σε -4,7 το 1999, έχει δε την 4η χαμηλότερη αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους (48 έναντι μέσου όρου Ελλάδας 59).

Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε 4,1%. Με κατά κεφαλή προϊόν 2,9 εκατ. δρχ. κατατάσσεται 42ος με βάση το κριτήριο αυτό με 72% του μέσου όρου της Ελλάδας το 2001.

Στους κατοίκους του αναλογούν

1,1 νέες κατοικίες και 46 τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους (μέσος όρος χώρας 0,8 και 54 αντίστοιχα το 2000) και

μόνο 15 αυτοκίνητα ανά 100 κατοίκους (το 2001, μέσος χώρας 31).

Το 2001 οι πωλήσεις νέων επιβατικών Ι.Χ. μειώθηκαν 12%, η 3η μεγαλύτερη μείωση στη χώρα.

Με δηλωθέν εισόδημα 943 χιλ. ανά κάτοικο το 2001 (άνοδος 19% εξαιτίας και του χαμηλότερου πληθυσμού που προέκυψε από την απογραφή 2001, 56% του μέσου όρου της χώρας), σχετικά υψηλές όμως καταθέσεις ανά κάτοικο και το 2000 (1,6 εκατ. δρχ., 15ος στη χώρα).

Οι κάτοικοί του πλήρωσαν το 2001 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 55 χιλ. δρχ. μόνο, έναντι μέσου όρου για τη χώρα 142 χιλ. δρχ. Σε αυτόν αναλογεί 0,7% των φορολογουμένων (άνοδος 5,4% το 2001) και 0,5% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (άνοδος 13%).

Ο νομός έχει χαμηλή αναλογία μαθητών Β βάρθμιας εκπαίδευσης ανά 1.000 κατοίκους (56 με μέσο όρο χώρας 68).

Στη μεταποίηση αναλογεί το 1,8% του προϊόντος του νομού με μικρή συμμετοχή (0,1%) στη συνολική μεταποιητική παραγωγή της χώρας.

Στη γεωργία αναλογεί το 29% (η 2η υψηλότερη συμμετοχή στη χώρα μετά τα Γρεβενά) και εκεί παράγεται 2,3% της συνολικής γεωργικής παραγωγής της χώρας.

Είναι η 3η παραγωγός περιοχή εσπεριδοειδών με 12% της παραγωγής της χώρας και η 5η ελαιολάδου με 6,7% για το 2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ	Νομός Λακωνίας	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τους 52 νομούς
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2001 2,91 Εκατ.δρχ.	4,05	42
Κατά κεφαλή αποταμειωτικές καταθέσεις	2000 1,61 Εκατ.δρχ.	1,79	15
Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο	2001 0,94 Εκατ.δρχ.	1,69	49
Φόρος εισοδήματος ανά κάτοικο	2001 55 Χιλ.δρχ.	142	43
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	1999 -4,71	-0,24	49
Μαθητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2001 56	68	44
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2001 48	59	49
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ			
ΑΕΠ	1998 0,7 %		37
Φορολογούμενοι	2001 0,7 %		35
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2001 0,5 %		39
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2001 0,3 %		38
Αποταμειωτικές καταθέσεις	2000 0,9 %		25

1. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ο κλάδος των τροφίμων στην Ευρώπη και την Ελλάδα - διεθνείς τάσεις και τοπικές συνθήκες

Βασική εισροή στην βιομηχανία τροφίμων και ποτών, αποτελούν τα προϊόντα της αγροτικής παραγωγής. Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ε.Ε., έχει αξιόλογες επιπτώσεις στην βιομηχανία τροφίμων και ποτών του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, ιδιαίτερα μετά την είσοδο το 2004, των 10 νέων κρατών – μελών που προέρχονται από τον κατεξοχήν αγροτικό χώρο της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

1.1. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ε.Ε.

1.1.1. Η νέα πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη στην Ενωμένη Ευρώπη

Με τα σημερινά δεδομένα το πλαίσιο για την αγροτική ανάπτυξη διαμορφώνεται κάτω από τις παρακάτω καθοριστικές συνθήκες:

- Η αγροτική ανάπτυξη περιλαμβάνει ένα σύνολο πολιτικών και όχι μόνο τον γεωργικό τομέα
- Εντείνεται η αποδέσμευση των γεωργικών ενισχύσεων από την παραγωγή και ενθαρρύνεται η στροφή τους προς ένα σύνολο στόχων ακόμη περισσότερο διαρθρωτικού χαρακτήρα.
- Περιορίζεται η κατάρτιση και εφαρμογή οριζοντίων αναπτυξιακών προγραμμάτων ενώ αντίθετα ενισχύεται η εφαρμογή τοπικών, με σαφείς γεωγραφικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς όρους, ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.
- Γενικεύεται και απλοποιείται το νομικό και θεσμικό πλαίσιο, υπέρ της ενθάρρυνσης της τοπικής πρωτοβουλίας που καλείται να επινοήσει και να εφαρμόσει πρακτικές ανάπτυξης προσαρμοσμένες στις ανάγκες της.
- Αναδιατάσσονται τα όρια αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαρθρωτικών ταμείων, ώστε να δημιουργηθούν ευκαιρίες για μεγιστοποίηση των ενισχύσεων.
- Συνιστώσα του αγροτικού εισοδήματος δεν θα είναι μόνο η γεωργική παραγωγή αλλά ένα σύνολο από συμπληρωματικούς άμεσους και έμμεσους πόρους, που θα προκύψουν από την ανάπτυξη όλων των τομέων της οικονομίας της υπαίθρου και από την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων.

1.1.2. Επιπτώσεις από την εφαρμογή της ΚΑΠ

Οι κυριότερες επιπτώσεις της αναθεώρησης της Κ.Α.Π. και της GATT στην ευρωπαϊκή γεωργία ήταν:

- Ο έλεγχος και ο περιορισμός των αγροτικών επενδύσεων
- Η μείωση των τιμών σε επίπεδο καταναλωτή
- Η απελευθέρωση του ανταγωνισμού
- Η μεταστροφή στην παραγωγή προϊόντων επιθυμητών στην αγορά

Ειδικότερα τα μεσογειακά προϊόντα έχουν θιγεί από τις επιπτώσεις της GATT, λόγω μείωσης των εισαγωγικών δασμών, καθώς και από τα μέτρα που πρότεινε η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή (περικοπή δασμών από 36% έως 50% για τα αμύγδαλα, καρύδια, νωπά σταφύλια και μήλα, χυμούς πορτοκαλιών).

Οι προκλήσεις για την αγροτική παραγωγή της χώρας μας σηματοδοτούν το είδος και την ένταση της προσπάθειας της εθνικής αγροτικής πολιτικής που συνοψίζονται στα εξής:

- Να αξιολογήσει στο έπακρο τους διαπράγματευτικούς συσχετισμούς μεταξύ των χωρών της Μεσογείου,
- Να εντείνει την απορρόφηση και αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων,
- Να αξιοποιήσει τα φυσικά πλεονεκτήματα της γεωγραφικής της θέσης και του φυσικού δυναμικού της.

1.1.3. AGENDA 2000. Οι νέοι στόχοι της ΚΑΠ

Το νέο πρόγραμμα για μετά το 2000 καθόρισε για την ΚΑΠ μια σειρά στόχων:

- Αυξημένη ανταγωνιστικότητα, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι παραγωγοί της Ε.Ε. θα επωφεληθούν πλήρως των θετικών εξελίξεων της παγκόσμιας αγοράς.
- Ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων, που αποτελούν ουσιώδη υποχρέωση προς τους καταναλωτές.
- Εξασφάλιση επαρκούς βιοτικού επιπέδου για τη γεωργική κοινότητα και συμβολή στην σταθεροποίηση του αγροτικού εισοδήματος
- Ένταξη των περιβαλλοντικών στόχων στην ΚΑΠ.
- Δημιουργία εναλλακτικών ευκαιριών απασχόλησης και εισοδήματος για τους αγρότες και τις οικογένειες τους.
- Απλοποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας

1.2. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Οι σημαντικές εξελίξεις της τελευταίας δεκαετίας του 20^ο αιώνα, δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την ενοποίηση της αγοράς των κρατών-μελών της Ε.Ε. αλλά και την βαθμιαία ενσωμάτωση στην αγορά της βιομηχανίας τροφίμων των χωρών της ΕΕ και των ΗΠΑ, δύο μεγάλων και παραδοσιακά απρόσιτων γεωγραφικών περιοχών, των πρώην σοσιαλιστικών χωρών και των κρατών της Ν.Α. Ασίας.

Ένα πλέγμα κοινωνικοοικονομικών αλλαγών, που είχαν καταγραφεί ως τάσεις από προηγούμενες περιόδους, πρόσφατα αποκτούν ιδιαίτερη ένταση και μεταβάλλουν δραστικά τη δυναμική της αγοράς τροφίμων και τα ισχύοντα καταναλωτικά πρότυπα.

1. Οι παραδοσιακές αγορές της βιομηχανίας τροφίμων, οι χώρες της ΕΕ και των ΗΠΑ, πλήττονται από δημογραφική στασιμότητα και αλλοίωση της ηλικιακής σύνθεσης του πληθυσμού τους. Κατά την διάρκεια της εικοσαετίας 1970 =1990, στις χώρες της ΕΕ, παρατηρήθηκε πτώση του ποσοστού γεννητικότητας κατά 33%, ενώ το ποσοστό

θνησιμότητας παρέμεινε σχετικά σταθερό, με αποτέλεσμα την σταδιακή μείωση της φυσικής αύξησης του πληθυσμού (Burt & Dawson, 1990:43).

2. Στις πλούσιες χώρες παρατηρείται σημαντική μείωση του ποσοστού του διαθέσιμου εισοδήματος, που διατίθεται για την αγορά τροφίμων. Η εξέλιξη αυτή είναι αναμενόμενη και εξηγείται από τη χαμηλή τιμή της εισοδήματικής ελαστικότητας της ζήτησης για πολλά μεταποιημένα τρόφιμα.
3. Οι αλλαγές στη δομή της οικογένειας και τον τρόπο ζωής έχουν προκαλέσει δραστικές αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα. Η αθρόα είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας και η αύξηση των μονομελών νοικοκυριών έχουν μειώσει δραστικά τον διαθέσιμο χρόνο για την παρασκευή φαγητού και παράλληλα έχουν περιορίσει σημαντικά τον αριθμό επισκέψεων στα σημεία λιανικής πώλησης για αγορά τροφίμων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία ερευνών αγοράς οι προβλέψεις για την επόμενη πενταετία, έχουν ως εξής:

- αύξηση των πωλήσεων τροφίμων κατά 3,6% έως το 2003, στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ελβετίας και της Νορβηγίας
- Η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Μ. Βρετανία θα συνεχίσουν να αποτελούν τις αγορές κλειδιά της Ευρώπης, αντιπροσωπεύοντας το 76% του συνολικού τζίρου.
- θετικοί ρυθμοί ανάπτυξης για τη δυτικοευρωπαϊκή βιομηχανία τροφίμων, για τα επόμενα πέντε έτη
- εντατικοποίηση του συγκεντρωτισμού και της διεθνοποίησης του λιανεμπορίου
- Είναι πιθανό να επικρατήσουν δύο ή τρεις μεγάλες αλυσίδες super markets, σε εθνικό επίπεδο.
- δημιουργία πιο ευνοϊκών όρων για τους εμπόρους από ότι για τους παρασκευαστές-βιομηχάνους
- αύξηση των μεριδίων αγοράς των discount markets και των “λευκών προϊόντων”, σε όλες τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Η επικράτηση των λευκών προϊόντων στην αγορά θα οδηγήσει και τους βιομηχάνους στην επικέντρωσή τους σε λίγες μάρκες ή στην παραγωγή λευκών προϊόντων για λογαριασμό του εμπόρου.
- αύξηση των επενδύσεων στην Ανατολική Ευρώπη
- αύξηση του μεριδίου αγοράς των convenience foods

1.3. Η ζήτηση στην Ελληνική & Ευρωπαϊκή αγορά

Τα μεγαλύτερα ποσά για την αγορά ειδών διατροφής δαπανούν οι Έλληνες, σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (EUROSTAT). Συγκεκριμένα σύμφωνα με την EUROSTAT, το 1997 οι Έλληνες διέθεσαν το 38,1% των συνολικών δαπανών τους για την αγορά τροφίμων, ποσοστό που κατατάσσει τη χώρα μας πρώτη στον σχετικό πίνακα και μάλιστα με διαφορά από τους δεύτερους Πορτογάλους (29,7%). Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια οι Έλληνες καταναλωτές στρέφονται στην αγορά κρέατων, η οποία κατέχει το 26,2% των συνολικών δαπανών, ενώ αντίθετα ύφεση παρουσιάζει η αγορά ψαριών, που αντιπροσωπεύει μόλις το 8,5%, πράγμα που εκτός των άλλων,

οφείλεται στην αυξημένη τιμή τους. Στα φρούτα και λαχανικά κατέχουμε την πρώτη θέση με 24%, όπως και στην αγορά τυριών, αυγών και γάλακτος με ποσοστό 17,7%. Από την άλλη είμαστε τελευταίοι στις δαπάνες για αγορά δημητριακών και ψωμιού με ποσοστό 8,6%. Κατά μέσο όρο οι Ευρωπαίοι διαθέτουν το 20,7% των συνολικών δαπανών τους για την αγορά τροφίμων.

Πίνακας 1: Κατανάλωση προϊόντων διατροφής (1997).
(σε % της γενικής κατανάλωσης τροφίμων)

Χώρα	Ψωμί και δημητριακά	Κρέας	Ψάρι	Γάλα, τυρί, αυγά	Έλαια, λιπαρές ουσίες	Φρούτα, λαχανικά	Ποτάτα	Ζάχαρη
Βέλγιο	12,2	29,7	8,7	14,8	4,6	15,2	1,6	1,0
Δανία	11,8	30,2	3,1	15,8	3,0	13,0	2,8	0,7
Ελλάδα	8,6	26,2	8,5	17,7	5,4	24,0	2,3	1,0
Ισπανία	12,7	30,2	12,8	15,0	4,5	16,6	2,1	0,8
Γαλλία	13,2	31,8	6,3	15,9	3,4	14,6	1,2	0,5
Ιρλανδία	17,5	27,1	2,9	13,8	3,9	14,3	5,6	1,2
Ιταλία	13,4	28,7	6,8	15,8	3,8	22,8	1,1	1,3
Ολλανδία	16,1	24,4	3,1	16,7	2,6	18,5	2,7	0,8
Αυστρία	17,3	26,3	2,3	16,4	5,1	16,1	2,4	0,8
Πορτογαλία	13,5	29,9	13,9	10,3	4,7	15,0	3,2	1,7
Φινλανδία	16,9	24,9	3,8	16,8	4,0	15,6	2,8	1,6
Σουηδία	17,0	24,1	5,6	15,4	3,7	15,5	2,7	0,6
Βρετανία	15,6	25,1	4,8	12,1	2,3	18,3	5,5	0,6

Πηγή: ΕΕΙΠΡΕΣ, Αγορά τροφίμων & Ποτών, Φεβρουάριος 2000.

Τα ελληνικά νοικοκυριά ξοδεύουν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος στις καθημερινές ανάγκες διατροφής. Σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου Καταναλωτών η Ελλάδα βρίσκεται στη δεύτερη θέση όσον αφορά τη διάθεση του οικογενειακού εισοδήματος για την αγορά τροφίμων, ποτών και καπνού, ανάμεσα στις άλλες χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο πίνακας ακολουθεί στην επόμενη σελίδα).

Σύμφωνα με έρευνα του ΙΝΚΑ (Ινστιτούτου Καταναλωτών, 1999), για να αγοράσει ο μέσος Έλληνας 100 είδη τροφίμων και ποτών, πρέπει να δουλέψει 95 ώρες και 46 λεπτά. Για τα ίδια είδη οι Ιταλοί εργάζονται 69 ώρες και 12 λεπτά, οι Γάλλοι 57 ώρες και 55 λεπτά, οι Άγγλοι 57 ώρες και 10 λεπτά και οι Γερμανοί μόνο 48 ώρες και 35 λεπτά.

Πίνακας 2: Τι ξοδεύουν οι Ευρωπαίοι (% εισοδήματος).

	Μέσος όρος	Βέλγιο	Δανία	Γερμανία	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιρλανδία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Ολλανδία	Πορτογαλία	Ηθν. Βασίλειο
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	25,8	20,6	22,6	16,7	38,1	26,1	20,1	40,6	23,5	20,5	18,7	37,2	17,9
Είδη ένδυσης και υπόδησης	7,5	7,7	8	8	9	7,4	7,1	6,5	9,5	7,8	7,5	10,3	7,1
Κατοικία, θέρμανση, φωτισμός	18,1	17,7	26,6	18,7	11,3	14,3	18,9	11	14,8	18,2	18,5	4,9	20,1
Έπιπλα, είδη νοικοκυριού, έξοδα τρέχουσας συντήρησης	8,3	10,4	6,6	8,5	8,3	7,1	8,3	7,4	8,6	9,2	7,9	8,6	6,7
Ιατρικές υπηρεσίες και έξοδα για την υγεία	7,3	10,8	1,8	14,4	3,9	3,6	8,9	3,4	5,7	7,6	12,6	4,5	1,3
Μεταφορές και επικοινωνίες	14,7	12,3	16,7	14,8	12,9	14,8	16,8	12	13,2	16,5	11,5	15,4	16,7
Ψυχαγωγία-εκπαίδευση, πολιτιστικές δραστηριότητες	7,9	6,5	9,6	9	6,5	6,6	7,3	10,4	8,2	7,3	3,6	5,7	9,1
Αλλά αγαθά	13,6	14,3	16,3	10	10	20,2	12,8	8,9	16,5	12,9	13,9	13,4	21,1

ΠΗΓΗ: EUROSTAT

Τα προϊόντα του κλάδου των τροφίμων, ως σύνολο, μπορεί να μην αποτελούν τους πρωταγωνιστές της ελληνικής εξωστρέφειας, σε σχέση με τους παραδοσιακούς αλλά και τους ανερχόμενους κλάδους, μεμονωμένες περιπτώσεις των συγκεκριμένων αγαθών όμως, έχουν όλες τις προϋποθέσεις και τη δυναμική για να διαμορφώσουν τον παράγοντα εκείνο που θα μεταβάλλει διαρθρωτικά το εξαγωγικό μέλλον της Ελλάδας. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγουν οι μελετητές της ελληνικής εξαγωγικής δραστηριότητας για το 2000, όταν επικεντρώνουν τις αναλύσεις τους στις προοπτικές συμμετοχής του ελληνικού κλάδου τροφίμων στο διεθνές εμπόριο. Μελετώντας την παραγωγή και διακίνηση συγκεκριμένων προϊόντων, τόσο σε εθνικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, διαφαίνεται ότι το εξαγωγικό μέλλον του ελληνικού κλάδου τροφίμων βρίσκεται στα «δυναμικά ελληνικά προϊόντα». Τα προϊόντα δηλαδή που είτε λόγω του μεγέθους της παραγωγής τους, σε παγκόσμιο επίπεδο, είτε λόγω του υψηλού βαθμού συμμετοχής τους σε τομείς της εγχώριας οικονομίας (εξαγωγές, απασχόληση, πλεονεκτήματα στις α' ύλες), αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που θα καθορίσουν τον ρόλο της Ελλάδας στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Ελληνικά προϊόντα, διεθνώς καταξιωμένα, που έχουν κερδίσει εκτός από τις

διεθνείς εντυπώσεις και ένα πολλά υποσχόμενο μερίδιο στο αντίστοιχο εμπόριο. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη συγκεκριμένη κατάταξη έχουν το ελαιόλαδο, τα μεσογειακά ψάρια, τα ελληνικά κρασιά, το ούζο και η φέτα, η κόμπόστα ροδάκινο, προϊόντα, που σύμφωνα με τους αναλυτές, μπορούν να αποτελέσουν μοχλούς εκτόξευσης της ελληνικής εξαγωγικής δραστηριότητας.

Τρίτες χώρες / Διεθνής αγορά

Η μεσογειακή κουζίνα, με προεξάρχουσα την ελληνική, ανοίγει όλο και περισσότερο την όρεξη Ευρωπαίων και Αμερικανών. Σύμφωνα με τα στοιχεία των τελευταίων ετών, καταδεικνύεται ότι οι διατροφικές προτιμήσεις των καταναλωτών των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, αλλά και της αμερικανικής ηπείρου, έχουν στραφεί προς τα βασικά είδη διατροφής όπως το ελαιόλαδο και η ελιά, τα ψάρια, τα γαλακτοκομικά προϊόντα κ.ά.. Το γεγονός αυτό συνδέεται απόλυτα με τις τάσεις που έχουν διαμορφωθεί σε Ευρωπαίους και Αμερικανούς καταναλωτές να επιλέγουν προϊόντα, τα οποία διακρίνονται για :

- την καλή ποιότητα
- την καλή γεύση
- την ωφελιμότητα από πλευράς συστατικών στοιχείων

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα κρατάει μια πολύ καλή θέση, αφού τα παραγόμενα προϊόντα που συνθέτουν το ελληνικό τραπέζι ξεχωρίζουν σε όλους τους τομείς και έχουν τύχει ευρείας αποδοχής. Έτσι ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου, έχει εκπονήσει ολοκληρωμένα προγράμματα προβολής για τα δυναμικά ελληνικά προϊόντα σε επιλεγμένες αγορές, τα οποία σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε συνεργασία με τους οικείους κλαδικούς φορείς. Το κάθε πρόγραμμα αφορά ένα προϊόν με ιδιαίτερη εξαγωγική σημασία και είναι ένα ολοκληρωμένο σύνολο ενέργειών, προβολής και προώθησης, που περιλαμβάνει έρευνες αγοράς, αφιερώματα και καταχωρήσεις σε ξένα περιοδικά, εμπορικές αποστολές, συμμετοχές σε εκθέσεις, διοργάνωση εβδομάδας ελληνικής κουζίνας, 10ήμερα ελληνικών τροφίμων και ποτών σε διάφορες αλυσίδες καταστημάτων κλπ.. Έτσι σύμφωνα με τη ζήτηση που έχει διαμορφωθεί και τη σημασία του προϊόντος στην αγορά, έχουν υλοποιηθεί ήδη τα ακόλουθα προγράμματα :

- Η.Π.Α. : Ελαιόλαδο, ούζο, κρασί
- Γερμανία : Κρασί, ούζο
- Αυστραλία : Ελαιόλαδο
- Ρωσία : Κονσερβοποιημένα ροδάκινα

1.4. Η συμμετοχή του κλάδου ειδών διατροφής στην ελληνική οικονομία

Ο κλάδος ειδών διατροφής είναι ένας από τους δυναμικότερους και πλέον κερδοφόρους κλάδους της ελληνικής βιομηχανίας με υψηλότερους του μέσου όρου της μεταποίησης ρυθμούς αύξησης της παραγωγής και της παραγωγικότητας. Πρόκειται για κλάδο με υψηλή επενδυτική δραστηριότητα και υψηλό βαθμό αποδοτικότητας. Ο κλάδος χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό βαθμό συγκέντρωσης, μικρότερο του μέσου όρου βαθμό καθετοποίησης και αυξανόμενο βαθμό εξωστρέφειας.

Ο κλάδος συμμετέχει με 21% στη συνολική Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΑΠ), 9% στο σύνολο των εξαγωγών και 23% στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου του συνόλου της μεγάλης βιομηχανίας (άπασχολούμενοι > 10 άτομα).

Η υψηλή κερδοφορία και η κυριαρχία των μεγαλύτερων επιχειρήσεων που τολμούν μεγάλα ανόγματα στις αγορές του εξωτερικού, αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά της αγοράς τροφίμων και ποτών στη χώρα μας. Οι ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών παρουσιάζονται πραγματικά αρκετά κερδοφόρες κατά τα τελευταία δυο περίπου χρόνια, ενώ η υψηλή κερδοφορία που παρατηρείται κυρίως στον κλάδο των τροφίμων, σίγουρα οφείλεται και στο γεγονός ότι πολλές είναι πλέον οι επιχειρήσεις που τολμούν να λανσάρουν στην ελληνική αγορά καινούρια και ελάχιστα δοκιμασμένα προϊόντα που εντοπίζονται περισσότερο στον τομέα της τυποποιημένης τροφής. Εξάλλου, αρκετές μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων έχουν ήδη πραγματοποιήσει εδώ και καιρό σημαντικά ανοίγματα προς τις ξένες αγορές.

Ύστερα από δύο συνεχόμενα έτη (1996-97) κατά τα οποία παρουσιάστηκε εμφανής κάμψη στον όγκο της παραγωγής αλλά και στα ποσοστά κερδοφορίας, από το 1998 και μετά ξεκινάει μια περίοδος ανάκαμψης για τον τομέα τροφίμων και ποτών. Η ανάκαμψη αυτή αφορά τόσο την αύξηση των πωλήσεων όσο και την αύξηση καθαρών κερδών και της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων του τομέα, καθώς και, μετά το Μάιο του 1998, και την αύξηση των εξαγωγών. Η βελτίωση αυτή των οικονομικών δεικτών του τομέα τροφίμων οφείλεται κυρίως στην επενδυτική πολιτική των επιχειρήσεων αλλά και στην αρκετά «επιθετική» εξαγωγική στρατηγική τους, μια στρατηγική που έχει ως κύριο άξονα τη διεξόδου στις αναπτυσσόμενες χώρες της Βαλκανικής και των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, όπου ήδη οι μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων έχουν μια πολύ δυνατή παρουσία.

Η ανοδική αυτή πορεία του κλάδου αποτυπώνεται ευκρινώς στους δείκτες που παρουσιάζουν την πορεία των βασικών οικονομικών μεγεθών του. Συγκεκριμένα οι πωλήσεις των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τροφίμων έφτασαν κατά το 1998 στο ύψος του 5,28 δις ευρώ (1,8 τρις δρχ.), ενώ τα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων αυτών έφτασαν κατά το ίδιο έτος στο ποσό των 210 εκατ. ευρώ (73 δις δρχ.). Οι πωλήσεις των 250 μεγαλύτερων εταιριών του κλάδου αυξήθηκαν κατά το ίδιο διάστημα με ρυθμό 9,6% φτάνοντας μέσα σε διάστημα ενός χρόνου στο 4,37 δις ευρώ (1,49 τρις δρχ.) από 3,99 δις ευρώ (1,36 τρις δρχ.), που ήταν το 1997. Κατά τον καταμερισμό των κερδών των επιχειρήσεων ανά προϊόν, τα μεγαλύτερα κέρδη παρουσιάζονται στις πωλήσεις καφέ, ενώ ακολουθούν σε κερδοφορία τα λίπη και έλαια, τα «αρτοποιήματα» και άλευρα, η τυποποιημένη διατροφή και τα τρόφιμα τύπου catering και τέλος τα φρούτα και λαχανικά.

Ο κλάδος είναι κατακερματισμένος σε επίπεδο παραγωγής και συγκεντρωμένος σε επίπεδο διανομής. Οι εξαγορές, συγχωνεύσεις και συνεργασίες παραμένουν η βασική εξωτερική στρατηγική ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Η ευρωπαϊκή αγορά εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από τις διαφορετικές καταναλωτικές συνήθειες των επιμέρους περιφερειών της. Αξιοσημείωτη όμως είναι η γενικευμένη μεταστροφή των καταναλωτικών προτιμήσεων προς τα μεταποιημένα προϊόντα, τα «εύκολα ή βολικά» τρόφιμα, τα έτοιμα φαγητά, καθώς και η αυξανόμενη ενασχόληση των καταναλωτών με τα προβλήματα θρεπτικής διατροφής, υγείας και περιβάλλοντος. Τα καταστήματα τροφίμων και ποτών καλύπτουν το 29% του συνόλου των καταστημάτων στην Ελλάδα. Παρατηρείται μια αυξανόμενη συγκέντρωση του εμπορίου, αφενός μέσω της ίδρυσης και συνεχούς επέκτασης των supermarkets και αφετέρου μέσω των συγχωνεύσεων και εξαγορών, γι' αυτό και σημειώνεται μείωση του αριθμού των μικρών καταστημάτων και αύξηση των μεγάλων.

Ανταγωνισμός

Η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων αποτελεί το επίμαχο σημείο για τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη της γεωργίας. Στην ανταγωνιστικότητα και δη την ποιοτική, παίζεται το παιχνίδι των εξαγωγών και κυρίως προς τις χώρες μέλη της Ε.Ε.. Ποιότητα όχι μόνο στην πρωτόγενή παραγωγή αλλά και στη μεταποίηση με έμφαση στη σωστή συσκευασία. Γιατί δυστυχώς σε πολλά προϊόντα, όπως το λάδι, τα ψάρια και τα μύδια, παρατηρείται το φαινόμενο της σχεδόν εξ ολοκλήρου εξαγωγής στη γειτονική Ιταλία, η οποία στη συνέχεια συσκευάζει τα εν λόγω προϊόντα και τα προωθεί τυποποιημένα ως δική της παραγωγή. Το ίδιο συμβαίνει και με θάλασσες και άλλες κοινοτικές χώρες. Η προσπάθεια πρέπει να επικεντρωθεί ώστε οι Έλληνες παραγωγοί να μην εξάγουν μαζικό προϊόν αλλά προϊόν επώνυμο και ποιοτικά αναβαθμισμένο. Τα ελληνικά προϊόντα πρέπει να αποκτήσουν εθνική ταυτότητα και να αναζητούνται για την ποιότητά τους από τους ξένους καταναλωτές. Ο ανταγωνισμός όμως των προϊόντων διαμορφώνεται και από άλλους παράγοντες, όπως είναι η τιμή, η παραγωγή που καθιστά τη χώρα ικανή ή όχι να ανταποκριθεί στη διεθνή ζήτηση και η διαφήμιση / προβολή.

Όσον αφορά την τιμή, τα ελληνικά προϊόντα και λόγω των κλιματολογικών συνθηκών έχουν υψηλότερο κόστος παράγωγής και συνέπώς σχετικά υψηλότερες τιμές. Αντίδοτο σε αυτό το μειονέκτημα είναι σαφώς η ποιότητα.

Η παράμετρος παραγωγή των προϊόντων, δεν μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα, γιατί αφενός μεν είναι δεδομένη και δεν μπορεί να αυξηθεί πολύ λόγω της γεωγραφικής έκτασης και αφετέρου δεν έχουμε φτάσει σε σημείο που να υπάρχει τέτοια ζήτηση από το εξωτερικό ώστε να μην μπορούμε να την καλύψουμε. Τουλάχιστον προς το παρόν δεν υφίσταται τέτοιο θέμα.

Από την άλλη πλευρά η παράμετρος διαφήμιση και προβολή αποτελεί σημαντικό παράγοντα ενίσχυσης των εξαγωγών. Οι κύριες χώρες προορισμού των ελληνικών προϊόντων θεωρούνται οι κοινότητες.

Μια άλλη κατηγορία με ανοιχτούς εξαγωγικούς δρόμους είναι τα φρούτα με κύριες χώρες προορισμού τη Γερμανία και την Αγγλία, ενώ σημαντικές είναι οι εξαγωγές προς Γαλλία, αλλά και τρίτες χώρες όπως Ιαπωνία, Καναδά, Αργεντινή. Οι κυριότεροι ανταγωνιστές των φρούτων είναι κυρίως οι μεσογειακοί εταίροι μας, αλλά τα ελληνικά προϊόντα διατηρούν προβάδισμα σε ποσοστό που σε αρκετές χώρες φτάνει το 50%. Κυρίαρχα στις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων από κράτη-μέλη της Ε.Ε. είναι τα προϊόντα κρέατος και τα γαλακτοκομικά, ενώ από τρίτες χώρες εισάγονται κυρίως θαλασσινά, φρούτα και λαχανικά. Στις εξαγωγές μας πρωτεύοντα ρόλο έχουν τα φρούτα και τα λαχανικά, τόσο στην Ε.Ε. όσο και σε τρίτες χώρες.

Ένα θέμα που οφείλουμε να τονίσουμε και στο οποίο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, είναι ο ανταγωνισμός για τα γεωργικά προϊόντα που θα έρθει από τις βαλκανικές και ανατολικές χώρες με την είσοδο τους στην Ε.Ε., με δεδομένο το σαφές πλεονέκτημα το κόστος παραγωγής που είναι μικρότερο από αυτό των ελληνικών. Το ίδιο πρόβλημα επεκτείνεται και με την Τελωνειακή Ένωση της Τουρκίας με την Ε.Ε.. Τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα, θα αντιμετωπίσουν στο άμεσο μέλλον ισχυρούς ανταγωνιστές εξ ανατολών. Γι' αυτό αποτελεί μονόδρομο η πρόταξη της ποιότητας σε όλες τις βαθμίδες από την παραγωγή, την τυποποίηση και τη διακίνηση. Η ανταγωνιστικότητα στις τιμές μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση του κλάδου.

Η εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας μας όσον αφορά τα αγροτικά προϊόντα μπορεί σε γενικές γραμμές να θεωρηθεί ως ικανοποιητική, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν έχει δυνατότητα να αναπτυχθεί περαιτέρω. Βέβαια αυτό εξαρτάται και από πολλούς αστάθμητους παράγοντες, όπως π.χ. οι καιρικές συνθήκες, οι οποίες επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την παραγωγή του κάθε έτους. Αν όμως είναι αδύνατο να γίνει κάτι για τη διαμόρφωση των

κατάλληλων καιρικών συνθηκών, εντούτοις πολλά μπορούν να γίνουν όσον αφορά τη βελτίωση των υποδομών, έτσι ώστε η μεταφορά των ευαίσθητων αγροτικών προϊόντων να γίνεται με ασφάλεια και ταχύτητα.

Οι ελλείψεις και τα προβλήματα που παρατηρούνται στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας, καθώς και οι αδυναμίες εξυπηρέτησης από τους διάφορους οργανισμούς μεταφορών (Ολυμπιακή Αεροπορία, ΟΣΕ, κλπ.) παρεμβάλλουν εμπόδια στην απρόσκοπτη διακίνηση των αγαθών της εγχώριας γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας, με σαφείς αρνητικές επιπτώσεις στην προσπάθεια ενίσχυσης της παρουσίας των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού.

1.5. Οι τάσεις του κλάδου

1.5.1 ΟΙ ΝΕΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ - ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ

Οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές της περασμένης εικοσαετίας, έφεραν τους καταναλωτές να επιζητούν:

- ♦ την ΠΟΙΟΤΗΤΑ, την οποία συσχετίζουν με την ασφάλεια των τροφίμων, την Θρεπτική αξία, την τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, την διατηρησιμότητα των τροφίμων. Ιδιαίτερα, σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, οι πιο πιεστικές ανησυχίες, αφορούν τους μικροβιολογικοί κίνδυνοι, τα πρόσθετα χημικά, τις αλληλεπιδράσεις προϊόντος/συσκευασίας και τέλος την ύπαρξη καρκινογόνων ουσιών.
- ♦ την ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ, κατεύθυνση ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για την ελληνική βιομηχανία τροφίμων καθώς ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ουσιαστικά έχει αποδεχθεί ότι η μεσογειακή διαίτα και η υγιεινή διατροφή έχουν κάτι κοινό.
- ♦ την ΕΥΚΟΛΙΑ ΣΤΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
- ♦ την ΦΙΛΙΚΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- ♦ τα ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Οι κατηγορίες τροφίμων που θα γνωρίσουν άνθηση τα επόμενα χρόνια, κατά σειρά σπουδαιότητας, είναι οι εξής:

Εθνικά τρόφιμα (ethnic foods)	Εμπλουτισμένα τρόφιμα (βιταμίνες, αμινοξέα κ.λ.π.)
Τρόφιμα με μειωμένα λιπαρά	Τρόφιμα με λίγη ζάχαρη
Τρόφιμα με λίγες θερμίδες	Αφυδατωμένα τρόφιμα
Τροφές που προορίζονται για φούρνο μικροκυμάτων	Τρόφιμα σε ασηπτική συσκευασία
Τρόφιμα σε συσκευασία τροποποιημένης ατμόσφαιρας	Οργανικά τρόφιμα
Κατεψυγμένα τρόφιμα	

Οι τάσεις για υγιεινή διατροφή έχουν οδηγήσει τους καταναλωτές που ζουν στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες, στην αναζήτηση βιομηχανικών προϊόντων, από τη φύση τους υγιεινά, λόγω των συστατικών τους, τα οποία η βιομηχανία αποδίδει στον καταναλωτή, προβάλλοντας ακριβώς αυτή την ιδιότητά τους. Η βιομηχανία φροντίζει να προβάλει τα μηνύματά της μέσω της συσκευασίας, της τοποθέτησης στο ράφι ή σε γωνιές προϊόντων και της διαφήμισης,

ενώ το λιανεμπόριο αναλαμβάνει τις ανάλογες κινήσεις προώθησης των προϊόντων προς τους καταναλωτές.

Σύμφωνα με έρευνα που διενέργησε το δίκτυο Intra Europe για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διαπιστώνεται ότι η προέλευση, αλλά και η παραδοσιακή μέθοδος παράσκευής ενός προϊόντος αποτελεί το τρίτο σε σπουδαιότητα κριτήριο επιλογής μετά την τιμή και την εμφάνιση του. Έτσι το 76% των συμμετεχόντων στην έρευνα (δείγμα 16.000 Ευρωπαίων καταναλωτών), προτιμά τα προϊόντα εκείνα που έχουν παρασκευασθεί με παραδοσιακές μεθόδους, ενώ όσον αφορά την «Ονομασία Προέλευσης», αυτή αποτελεί για τους καταναλωτές σε ποσοστό 56% εγγύηση για την καταγωγή του προϊόντος και σε ποσοστό 39% εγγύηση για την ποιότητά του.

Η έννοια της ποιότητας που συνεπάγεται η εν λόγω ένδειξη, αναφέρεται ιδιαίτερα σε χώρες που διαθέτουν ανάλογα συστήματα, όπως η Γαλλία και η Ιταλία. Οι χώρες αυτές εξάλλου, προσθέτοντας και την Ισπανία, αποτελούν και τους βασικούς ανταγωνιστές των ελληνικών παραδοσιακών προϊόντων και προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα ένας στους δυο καταναλωτές δηλώνει αυξημένη εμπιστοσύνη προς ένα προϊόν, εάν παρέχονται εγγυήσεις για την προέλευσή του ή την παραδοσιακή μέθοδο παραγωγής του από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τους λόγους αυτούς δημιουργήθηκε το ευρωπαϊκό σήμα προστασίας «ειδικό παραδοσιακό προϊόν εγγυημένο», ενώ έχει ξεκινήσει από το 1996 και ολοκληρώνεται τέλος του τρέχοντος έτους και μια εκστρατεία ενημέρωσης για την επιλογή προϊόντων που θα κατοχυρώσουν την ονομασία προέλευσής τους. Ήδη έχουν υποβληθεί 1500 αιτήσεις και έχουν εγκριθεί 320, μεταξύ των οποίων 73 αφορούν ελληνικά παραδοσιακά προϊόντα. Πρόκειται για προϊόντα που εντάσσονται στις κατηγορίες τυριών, οπωροκηπευτικών, ελαιόλαδου, αυγά, μέλι, επιτραπέζιες ελιές και προϊόντα με βάση το ψάρι.

Γεωργικά προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας

Πολύς λόγος γίνεται τα τελευταία χρόνια και για τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, που έχουν όλο και μεγαλύτερη ζήτηση στην ελληνική και την υπόλοιπη ευρωπαϊκή αγορά. Η βιολογική καλλιέργεια διαφέρει από τη λεγόμενη συμβατική, γιατί δεν χρησιμοποιεί καθόλου ανόργανα λιπάσματα, χημικά φυτοφάρμακα, ζιζανιοκτόνα και παρασιτοκτόνα, καθώς και ορμόνες ή αυξητικούς παράγοντες. Αντιμετωπίζει την καλλιέργεια και την καλλιεργούμενη έκταση ως ενιαίο οικοσύστημα, του οποίου η ισορροπία σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να διαταραχθεί.

Οι εκτάσεις που καλλιεργούνται σύμφωνα με τον βιολογικό τρόπο παραγωγής στα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν υπερδιπλασιασθεί σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (από 551.749 εκτάρια το 1993 σε 1.176.007 εκτάρια το 1996). Στην Ελλάδα συγκεκριμένα από 200 εκτάρια το 1993 σε 52.694 εκτάρια το 1996. Η εφαρμογή του βιολογικού τρόπου παραγωγής στην Ελλάδα ξεκίνησε τη δεκαετία του '80. Οι ελιές και τα αμπέλια ήταν οι πρώτες καλλιέργειες που, κυρίως στην Πελοπόννησο, έγιναν αντικείμενο οργανωμένης προσπάθειας.

Σήμερα βιοκαλλιέργειες υπάρχουν στη Χίο (εσπεριδοειδή και κηπευτικά), στο Πήλιο (ελιές και αρωματικά φυτά), στην Έδεσσα και τα Γιαννιτσά (ετήσιες καλλιέργειες) και στην Αττική (φιστικιές και κερασιές). Στη Φλώρινα καλλιεργούνται βιολογικά φασόλια από το Συν/σμό Πρεσπών με την υποστήριξη της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών. Ακόμη υπάρχει περιορισμένης έκτασης καλλιέργεια βιολογικής σίκαλης, ενώ προσπάθεια για βιολογικές φράουλες απέτυχε (στοιχεία 2000).

Κτηνοτρόφικά βιολογικά προϊόντα

Οι πρόσφατες αλλαγές στις διατροφικές συνήθειες των ελλήνων και των ευρωπαίων και μεν ωπές τις αλγείνες εντυπώσεις από τα αλλεπάλληλα διατροφικά σκάνδαλα, έδωσαν νέα ώθηση στην βιολογική κτηνοτροφία.

Ως τέτοια νοείται ένα σύστημα εκτροφής που στηρίζεται στη φυσική διαβίωση των ζώων, χρησιμοποιεί κατά βάση ζωοτροφές που έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο, περιορίζει στο ελάχιστο δυνατό την χρήση συνθετικών αλλοπαθητικών φαρμάκων, είναι αντίθετη προς την γενετική τροποποίηση, προστατεύει το περιβάλλον και διακρίνεται για την ποιότητα και την υγιεινή των προϊόντων που παράγει. Απαιτεί μιά συνολική μεταχείριση των ζώων, τέτοια που να διασφαλίζει την υγεία και την φυσιολογική τους ανάπτυξη, καθώς και την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων του οικοσυστήματος.

Τα εκτάκτικα συστήματα που εφαρμόζονται στη χώρα μας, ιδιαίτερα στους κλάδους της αιγοπροβατοτροφίας και της κρεατοπαραγωγού βοοτροφίας, ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις της παράγωγής βιολογικών προϊόντων βάσει του κανονισμού (ΕΚ) 1804/99.

1.5.2 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Παραδοσιακά ο κλάδος τροφίμων κατατάσσεται στους κλάδους χαμηλού τεχνολογικού δυναμισμού. Η εκτίμηση αυτή υποτιμά σημαντικά τον τεχνολογικό δυναμισμό του κλάδου επειδή δεν παίρνει υπ' όψιν του δύο βασικά χαρακτηριστικά του (Clark 1986:91):

- Η κατάταξη των βιομηχανικών κλάδων στα διαφορετικά επίπεδα τεχνολογίας, από τον ΟΟΣΑ γίνεται με βάση τις δαπάνες σε έρευνα και ανάπτυξη (E&A) ανά μονάδα προϊόντος. Όμως, ο κλάδος περισσότερο από κάθε άλλον κλάδο είναι χρήστης τεχνολογίας που προέρχεται από άλλους βιομηχανικούς κλάδους με υψηλό επίπεδο E&A (κλάδοι ηλεκτρικών μηχανημάτων, η χημική βιομηχανία κ.ά.).
- Η νεωτερικότητα στον κλάδο των τροφίμων, εξαντλείται σε μεταβολές στον σχεδιασμό ή στη συσκευασία του προϊόντος και δεν αφορά τεχνολογικές μεταβολές στην παραγωγική διαδικασία ή στη σύνθεση των συστατικών. Τα νέα προϊόντα προκύπτουν από τον συνδυασμό υφιστάμενων τεχνολογιών και όχι από τις εφαρμογές των νέων.

Οι τρέχουσες τεχνολογίες που ενδιαφέρουν την βιομηχανία των τροφίμων και ποτών, είναι οι ακόλουθες:

1. ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
2. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ
3. ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
4. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ
5. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
6. ON LINE ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
7. ΡΟΜΠΟΤΙΚΗ
8. ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ

Επιπλέον, η βιομηχανία των τροφίμων και ποτών διεθνώς, χαρακτηρίζεται από αυτοματοποιημένες διαδικασίες παραγωγής, γι' αυτό και ο βαθμός αυτοματισμού της αποτελεί κρίσιμο στοιχείο, αλλά και κριτήριο επιμέρους ομαδοποιήσεων στο εσωτερικό του κλάδου.

**ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΛΑΔΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Κλάδος	Βαθμός αυτοματισμού
Σφαγεία -Επεξεργασία κρέατος -Πουλερικά - Ζωικά υποπροϊόντα - Επεξεργασία ψαριών - Προπαρασκευασμένα φαγητά	χαμηλός
Φρούτα και λαχανικά -Αρτοβιομηχανία -Σοκολατοβιομηχανία	μέτριος
Μαργαρίνες και λιπαρά -Επεξεργασία λαδιών - Γάλα και γαλακτοκομικά -Επεξεργασία , άλεσμα δημητριακών - Αλευροβιομηχανία - Βιομηχανία Μπισκότων - Ζάχαρη και υποπροϊόντα -Ζυθοποιία -Αναψυκτικά - Οινοποιία - Οινόπνευμάτωση - Ζωότροφές - Παγωτά	υψηλός

Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί μιά σειρά συστημάτων διαχείρισης, η εφαρμογή των οποίων ενδιαφέρει άμεσα την βιομηχανία των τροφίμων και ποτών.

1.5.2.1 Συστήματα διαχείρισης ποιότητας και πιστοποίηση ποιότητας στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών

Σύγχρονα Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας

Η φιλοσοφία και οι αρχές των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας περιγράφονται στη σειρά των διεθνών προτύπων EN / ISO 9000.

Εξειδικευμένα συστήματα, που στοχεύουν στη διασφάλιση της ποιότητας στις εταιρείες τροφίμων, είναι

- ☒ το GMP (Ορθή Παραγωγική Πρακτική) και
- ☒ το σύστημα HACCP (Ανάλυση Επικινδυνότητας και Προσδιορισμός των Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου), που αναφέρεται κυρίως στον έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας με στόχο την εξασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων.

Το Σύστημα HACCP

Η οδηγία 93/43 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίζει τους γενικούς κανόνες υγιεινής των τροφίμων και υιοθετεί τις αρχές του συστήματός HACCP, επιβάλλοντας την εφαρμογή του σε όλες τις μονάδες παραγωγής τροφίμων.

Αντικείμενο του συστήματος HACCP είναι ο εντοπισμός των σημείων εκείνων στην αλυσίδα παραγωγής των τροφίμων, όπου είναι δυνατόν να εμφανιστεί ένας κίνδυνος για την ασφάλεια των τροφίμων και η υιοθέτηση μέτρων για τον εντοπισμό και την εξάλειψη του κινδύνου.

Σήματα ποιότητας στον κλάδο των τροφίμων

Ορισμένες, και κυρίως οι μεγαλύτερες εταιρείες, φαίνεται πως δεν υποστηρίζουν την υιοθέτηση σημάτων ποιότητας, διότι κατά τη γνώμη τους παραπλανούν και μπερδεύουν τους καταναλωτές. Εξάλλου, όπως πιστεύουν ορισμένοι εκπρόσωποι βιομηχανιών, το brand name αποτελεί την εγγύηση για την ποιότητα των προϊόντων τους.

Από την άλλη πλευρά, οι “υποστηρικτές” των σημάτων ποιότητας πιστεύουν ότι τα σήματα ποιότητας αποτελούν ουσιαστικό εργαλείο για την προώθηση των ελληνικών προϊόντων σε ξένες αγορές. Υποστηρίζουν, επίσης, ότι με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η ποιότητα και των προϊόντων που διατίθενται στην εσωτερική αγορά.

ΤΥΠΟΣ ΣΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΠΡΟΔ/ΑΦΩΝ	ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΧΩΡΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Ιδιοτυπία Ονομασία προέλευσης	Εκλεκτικές	Μικρός αριθμός προϊόντων που παράγονται σε συγκεκριμένες περιοχές ή με παραδοσιακό τρόπο ή παρουσιάζουν ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά κλπ. <u>με στόχο</u> την προώθηση των συγκεκριμένων προϊόντων	Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Πορτ/λία, Βέλγιο, Γερμανία
Πιστοπ/τικό Ποιότητας	Γενικές (υποχρεωτικές και προαιρετικές) Συνήθως εξειδικεύονται ανά κατηγορία προϊόντος	Μεγάλος αριθμός προϊόντων που παράγονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτουν συνήθως κλαδικοί φορείς ή ινστιτούτα <u>με στόχο</u> την αναβάθμιση της ποιότητας	Ιρλανδία, Αγγλία, Ολλανδία Γερμανία Γαλλία, Βέλγιο, Ιταλία
Εθνικό Σήμα ή Σήμα Εξαγωγών	Γενικές	Μεγάλος αριθμός προϊόντων που παρασκευάζονται στη συγκεκριμένη χώρα <u>με στόχο</u> την προώθηση των εθνικών προϊόντων	ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ (κυρίως Δανία, Γαλλία, Ισπανία, Λουξ/ργο, Αγγλία, Ολλανδία)

1.5.2.2 Συστήματα διαχείρισης περιβαλλοντικών πόρων

Το πρόβλημα της προστασίας του περιβάλλοντος και της ορθής διαχείρισης και εξοικονόμησης των φυσικών πόρων αποτελεί μια σημαντικότερη πτυχή της σύγχρονης ερευνητικής, επιχειρηματικής και βιομηχανικής δραστηριότητας. Η σημασία των δράσεων που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση των φυσικών πόρων έχει πλέον γίνει ευρύτερα κατανοητή.

- ο Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (EMS)
- ο ISO 14001
- ο Σχέδιο Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme – EMAS)

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Για τα απόβλητα υπάρχουν μονάδες επεξεργασίας λυμάτων (ΜΕΛ), που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της περιβαλλοντικής ρύπανσης.

Τα υγρά απόβλητα ορισμένων κλάδων της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών περιέχουν υψηλά οργανικά φορτία, τα οποία απαιτούν ιδιαίτερη μέθοδο επεξεργασίας και η οποία απαιτεί μια υψηλή αρχικά επένδυση, συνήθως ανέφικτη για τις - επί το πλείστον - μεσαίου μεγέθους βιομηχανίες τροφίμων και ποτών.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του υψηλού οργανικού φορτίου των υγρών αποβλήτων των βιομηχανιών Τροφίμων, η πλέον συμφέρουσα αλλά και αποτελεσματική μέθοδος που χρησιμοποιείται ευρέως σε χώρες της ΕΕ αλλά και διεθνώς, είναι η συνεπεξεργασία των αποβλήτων. Δηλαδή η συνδυασμένη ή/και ταυτόχρονη επεξεργασία υγρών αποβλήτων που προέρχονται από διαφορετικές πηγές π.χ. τυροκομεία, σφαγεία, ελαιοτριβεία, χοιροτροφία, βιομηχανίες χυμών κ.α.

1.5.3 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ

Καινοτομία είναι η υιοθέτηση, ανάπτυξη και χρησιμοποίηση νέων ιδεών (novelties) στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Η έννοια της καινοτομίας είναι σχετική και ορίζεται μόνο σε συνάρτηση με το περιβάλλον όπου θα υιοθετηθεί και θα λειτουργήσει.

Πρωτοπόρες στην ανάπτυξη καινοτομιών είναι οι μεγαλύτερες και οικονομικώς εύρωστες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν και τα μικρότερα ποσοστά κινδύνου. Κατά συνέπεια, οι μεγάλες και κερδοφόρες επιχειρήσεις του κλάδου σηματοδοτούν την κατεύθυνση της τεχνολογικής έρευνας των μικρότερων βιομηχανιών, των προμηθευτών τους καθώς, επίσης, και της πλειονότητας των ερευνητικών υποδομών.

Ελάχιστες επιχειρήσεις μπορούν πλέον να αναπτύξουν καινοτομική δραστηριότητα χωρίς κάποια εξωτερική χρηματοδότηση.

Κύρια πηγή χρηματοδότησης της καινοτομίας στην Ελλάδα, αποτελούν τα προγράμματα της ΕΕ, τα εθνικά προγράμματα και τα κίνητρα των αναπτυξιακών νόμων.

Τα προγράμματα της ΕΕ (που μελλοντικά θα αποτελέσουν τον κύριο μηχανισμό στήριξης της καινοτομίας) έχουν τα ακόλουθα γενικά χαρακτηριστικά:

- διατίθενται σχετικά μεγάλα κονδύλια,
- χρηματοδοτούν σαφώς στοχευόμενες δράσεις,
- ενισχύουν την ευρωπαϊκή συνεργασία.

Στα ερευνητικά προγράμματα, συμμετέχουν κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ μέχρι στιγμής δεν υπήρξε εντυπωσιακή εφαρμογή των αποτελεσμάτων.

Οι λόγοι, αφορούν την έλλειψη μίας καλά συντονισμένης και σε βάθος χρόνου στοχευμένης εθνικής στρατηγικής, όσο και στην αδυναμία ουσιαστικής παρέμβασης στο στάδιο του σχεδιασμού των επιμέρους προγραμμάτων της ΕΕ, στη βάση αποκόμισης συγκεκριμένων ωφελημάτων.

Γίνεται λοιπόν φανερή η ανάγκη για την δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού στήριξης της καινοτομίας με δυνατότητες: (α) καθορισμού στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων ανάπτυξης

καινοτομιών (με βάση τις ανάγκες), (β) συγκροτημένης παρέμβασης στα όργανα αποφάσεων της ΕΕ και (γ) συστηματικής αξιολόγησης / παρακολούθησης αποτελεσμάτων.

Οι επιχειρήσεις, από την πλευρά τους, θα πρέπει να υιοθετήσουν μηχανισμούς που θα υποβοηθήσουν την συγκροτημένη ανάπτυξή τους και την επιτυχή υιοθέτηση καινοτομιών.

1.5.4 ΔΙΚΤΥΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τα δίκτυα επιχειρήσεων (clusters) είναι συσπειρώσεις εταιρειών με στόχο την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Τα δίκτυα αποτελούνται από επιχειρήσεις με κοινούς στόχους, κάθετα ή οριζόντια διασυνδεδεμένες. Ο λόγος που το κράτος παρεμβαίνει στη δημιουργία δικτύων είναι η συνύπαρξη δημόσιου και ιδιωτικού οφέλους.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Ανταγωνιστικότητας στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με την υποστήριξή τους από το κράτος μέσω δημόσιας χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει μέτρα που στοχεύουν στην ανάπτυξη των υφιστάμενων δικτύων συνεργασίας καθώς και στη δημιουργία νέων δικτύων, ώστε να βελτιωθεί η οικονομική θέση και η ανταγωνιστικότητα κάθε συμμετέχουσας ΜΜΕ.

Ενδεικτικοί τομείς που προσφέρονται για την ανάπτυξη ενός δικτύου επιχειρήσεων (cluster), είναι (α) η διοίκηση και η παραγωγή, (β) το marketing και εμπορία προϊόντων και υπηρεσιών, (γ) η ανάπτυξη καινοτομιών για την παραγωγή νέων ή/και βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών, (δ) η μεταφορά τεχνολογίας και διάχυση της πληροφορίας και (ε) η προσαρμογή στις νέες επιχειρηματικές συνθήκες και στο νέο οικονομικό περιβάλλον της ΕΕ.

1.5.5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο κλάδος των τροφίμων (βιομηχανία και επιστημονική κοινότητα) έχει ήδη στρέψει τις ερευνητικές του δραστηριότητες προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

Ενότητα: Διατροφή και υγεία

- Απορρόφηση και μεταβολισμός θρεπτικών συστατικών
- Θρεπτική καταλληλότητα και βιοδιαθεσιμότητα
- Μελέτη της επάρκειας συγκεκριμένων διαιτολογίων
- Διατροφή και τοξικολογία
- Διερεύνηση της σχέσης της διατροφής με την υγεία και την πρόληψη ορισμένων ασθενειών
- Διατροφή ατόμων με ειδικές ανάγκες

Ενότητα: Τεχνολογία τροφίμων

- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για την παραγωγή και τη συντήρηση των τροφίμων
- Διασφάλιση ποιότητας και ασφάλειας των τροφίμων
- Ανάπτυξη νέων προϊόντων τροφίμων ή/και συστατικών τροφίμων με υψηλή διατροφικής αξία (βιοτεχνολογία, απομόνωση συστατικών με εξαίρετη διατροφικής αξία κλπ.)

- Ανάπτυξη νέων προϊόντων τροφίμων ή/και συστατικών τροφίμων με ειδικά χαρακτηριστικά και διατροφικής αξία για συγκεκριμένες ειδικές ομάδες καταναλωτών
- Ανάπτυξη τεχνογνωσίας για την διατροφικής αξία και την παραγωγή προϊόντων παραδοσιακών με υψηλή σημασία για την ευρωπαϊκή οικονομία.
- Βασικές επιστήμες Διατροφής (βιοχημεία, βιοτεχνολογία, τοξικολογία κλπ.)

Ενότητα: Αγροτοβιομηχανική και Διατροφική Πολιτική

- Αξιολόγηση της διατροφικής αξίας των προϊόντων “υψηλής ποιότητας” (π.χ. βιολογικά προϊόντα, παραδοσιακά κλπ.) και προώθηση αυτών
- Αξιολόγηση της διατροφικής αξίας των νεοφανών τροφίμων (π.χ. γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα κλπ.)
- Ενίσχυση των εθνικών υποδομών και τεχνογνωσίας για την προώθηση των πολιτικών της Ε.Ε. για την διατροφή (π.χ. διατροφική επισήμανση, προώθηση τροφίμων “υψηλής ποιότητας”, δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης καταναλωτών κλπ.)
- Διατροφικές τάσεις και συμπεριφορά των καταναλωτών
- Διαμόρφωση διατροφικής πολιτικής λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διατροφικές συνήθειες (κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς, γεωγραφικούς κλπ.)

2. Η θέση της περιφέρειας Πελοποννήσου στην Ελλάδα και η ανανέωση του παραγωγικού ιστού της(— — —)

2.1. Γενικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου περιλαμβάνει τους νομούς **Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας**. Με έδρα την Τρίπολη, η Περιφέρεια συγκεντρώνει ποσοστό 5,8% του πληθυσμού και παράγει 5,3% ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας. Έχει το 2ο υψηλότερο, μετά το Βόρειο Αιγαίο, ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού, το οποίο μάλιστα αυξάνεται. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε 5,2%, αύξηση χαμηλότερη από του συνόλου της χώρας (6,9%).

Στην Περιφέρεια παράγεται 10,8% της αγροτικής παραγωγής της χώρας (3η μεγαλύτερη συμμετοχή), 6,6% της μεταποιητικής παραγωγής και 4,3% των υπηρεσιών. Το 1/5 του προϊόντος της προερχόταν από τη γεωργία το 1990, ποσοστό που μειώθηκε στο 17% το 1998. Με **κατά κεφαλή προϊόν 3,7 εκατ. δρχ.** το 2001, κατατάσσεται 7η με βάση το κριτήριο αυτό με 91% του μέσου όρου της Ελλάδας. Η βελτίωση από το 84% του έτους 1999 οφείλεται στον σημαντικά χαμηλότερο πληθυσμό που προέκυψε από την απογραφή του έτους 2001.

Με το κατά κεφαλή προϊόν της Ελλάδας να αντιστοιχεί σε 64,7% του μέσου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2001 σύμφωνα με την Eurostat (με βάση τον αυξημένο πληθυσμό που προέκυψε για το σύνολο χώρας από την απογραφή 2001), της αναλογεί ΑΕΠ ανά κάτοικο ίσο με 59% του μέσου της ΕΕ (58% το 2000), από τα χαμηλότερα στην ΕΕ. Με δηλωθέν **εισόδημα 1,14 εκατ. δρχ.** ανά κάτοικο το 2001 (67% του μέσου όρου Ελλάδας, άνοδος 17% εξαιτίας και του μικρότερου πληθυσμού που προέκυψε από την απογραφή 2001), οι κάτοικοί της πλήρωσαν κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 72 χιλ. δρχ., έναντι μέσου χώρας 142 χιλ. δρχ. Στην περιφέρεια αναλογεί 4,9% των φορολογουμένων (+2,7% το 2002), 4% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (+10,3%) και 3,1% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (+10%).

Η ανεργία στην Περιφέρεια μειώθηκε κατά 1,3 μονάδες το 2002 στο 7,3% του εργατικού δυναμικού, με 9,9% για το σύνολο της Ελλάδας, το χαμηλότερο ποσοστό στη χώρα. Σύμφωνα με την Eurostat το εργατικό δυναμικό της περιφέρειας προβλέπεται να αυξηθεί κατά 9,4% την περίοδο 2000-2010, αύξηση σχεδόν διπλάσια από την προβλεπόμενη για την Ελλάδα ως σύνολο (4,3%).

Της αναλογεί **10,3%** των **καλλιεργούμενων εκτάσεων** (3η στη χώρα) και είναι **1η** παραγωγός περιφέρεια **εσπεριδοειδών** με **46%** της συνολικής παραγωγής, η **2η**, μετά την Κρήτη, **ελαιολάδου** με **26%** καθώς και **πατάτας** με **14%**, η **3η** παραγωγός **αυγών** με **9%**, η **4η** **μήλων** με **6%** και η **5η** **τυριού** με **9%** το 2001.

Στην 5ετία 1996-2000 δόθηκαν 127 άδειες λειτουργίας νέων **μεταποιητικών επιχειρήσεων**, 3,3% των συνολικών. Στις επιχειρήσεις της αναλογεί 8,2% των **επενδύσεων** των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 1999-2000, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες το 2000 αυξήθηκαν 69%. Στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην περιοχή αναλογεί το 1,2% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών και κατασκευαστικών μονάδων της χώρας και 2,8% των εμπορικών.

Οι **τηλεφωνικές συνδέσεις** στην περιφέρεια αυξήθηκαν κατά 1,4% το 2000, αύξηση υψηλότερη από του συνόλου χώρας, με σχετικά χαμηλό ακόμη αριθμό συνδέσεων ανά 100 κατοίκους (47 με μέσο χώρας 54 το 2000). Οι πωλήσεις καινούριων ΙΧ αυτοκινήτων μειώθηκαν 3% το 2002 μετά από μείωση 1,7% το 2001, στις 8,5 χιλ. ή 3,2% των συνολικών, με τη χαμηλότερη αναλογία αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους στη χώρα (15 με μέσο χώρας 31 το 2001). Σημαντική αναπτυξιακή υποδομή στην περιφέρεια αποτελούν οι δύο εν λειτουργία βιομηχανικές περιοχές (ΒΙ.ΠΕ.): (α) της Καλαμάτας και (β) της Τριπόλεως.

Το Π.Ε.Π. Πελοποννήσου κατά την περίοδο υλοποίησης του Β΄ Κ.Π.Σ., έκλεισε με απορρόφηση 106%. Στα πλαίσια του Γ΄ Κ.Π.Σ. (2000-2006), ο συνολικός προϋπολογισμός του Π.Ε.Π. Πελοποννήσου (βλ. πίνακα Παραρτήματος 4) ανέρχεται στα 699 εκ. ευρώ (610 εκατ. ευρώ Δημόσια Δαπάνη) και περιλαμβάνει 34 Μέτρα, που εντάσσονται στους παρακάτω άξονες Προτεραιότητας:

1. Αξιοποίηση της άμεσης γειννίας της Περιφέρειας με τη μητροπολιτική Περιφέρεια της Αττικής.
2. Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου.
 - 2.1 Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ανασυγκρότηση της υπαίθρου και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων
 - 2.2 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ορεινής και μειονεκτικής ενδοχώρας
3. Ενίσχυση και αναβάθμιση της τουριστικής δραστηριότητας.
4. Αναβάθμιση αστικών και ημιαστικών κέντρων.
5. Υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
6. Τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή του επιχειρησιακού προγράμματος.

2.2. Η ανανέωση του παραγωγικού ιστού της περιφέρειας Πελοποννήσου

Μιά εσωτερική παράμετρος που αξίζει να διερευνήσουμε είναι η ικανότητα της περιφέρειας Πελοποννήσου, να προσελκύει νέες εταιρίες στον τομέα της βιομηχανίας, συνολικά. Πρόκειται για μία ποιοτική παράμετρο, που ανανεώνει και διαφοροποιεί το παραγωγικό σύστημα τόσο των νομών, όσο και της περιφέρειας.

Η ταχύτητα με την οποία προχωρά η συγκέντρωση των βιομηχανικών επιχειρήσεων στην περιφέρεια Πελοποννήσου, φαίνεται ξεκάθαρα από την εξέλιξη των στοιχείων από χρόνο σε χρόνο. Σύμφωνα με τις δημοσιεύσεις ίδρυσης επιχειρήσεων στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), στην περιφέρεια Πελοποννήσου, στο διάστημα 1997-2001 ιδρύονται κατά μέσο όρο κάθε χρόνο 31 νέες εταιρίες (βλ. πίνακα 5 και σχετικά διαγράμματα). Ο αντίστοιχος μ.ό. για τα κεφάλαια ίδρυσης ανέρχεται στα 7.243.070 ευρώ (2,5 δις δρχ.).

Η συμμετοχή της περιφέρειας στα εθνικά μεγέθη για το ίδιο διάστημα κυμαίνεται μεταξύ 2,1%-5,7% για το πλήθος των νεοϊδρυόμενων εταιριών και μεταξύ 0,8%-8,6% για τα κεφάλαια ίδρυσης. Να σημειωθεί ότι το 2001, μια σημαντική επένδυση, υλοποιείται στην περιφέρεια (στο νομό Κορινθίας) με αποτέλεσμα να βελτιώνονται αισθητά οι δείκτες και τα σχετικά μεγέθη, αποδεικνύοντας έτσι την σημασία των μεγάλων επενδύσεων για την περιφερειακή ανάπτυξη.

Σημαντική διακύμανση παρατηρούμε και στην σχέση των κατά μέσο όρο κεφαλαίων ίδρυσης στην περιφέρεια ως προς αυτά του συνόλου της χώρας (-69% έως +121%), γεγονός που με την εξαίρεση του 2001, υπογραμμίζει το έλλειμμα δυναμικότητας, των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στην περιφέρεια Πελοποννήσου σε σχέση με αυτήν στο εθνικό επίπεδο (κεφαλαιακά ασθενέστερες επιχειρήσεις).

Σε κάθε περίπτωση, στο διάστημα 1997-2001, διαπιστώνουμε μία αργή αλλά σταθερή μεσοσταθμικά, βελτίωση των μεγεθών της περιφέρειας, που χαρακτηρίζεται από έντονες ετήσιες διακυμάνσεις, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τον μ.ό. των κεφαλαίων ίδρυσης, που βελτιώνονται ταχύτερα σε σχέση με τον αριθμό των επιχειρήσεων. Η τελευταία παρατήρηση μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τάση που διαμορφώνεται αφορά την εγκατάσταση επιχειρήσεων μεγαλύτερου αρχικού κεφαλαίου.

Ο νομός Κορινθίας παρουσιάζει την μεγαλύτερη ελκυστικότητα σωρευτικά για την εξεταζόμενη περίοδο (ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων) και ακολουθούν οι νομοί Αργολίδας και Μεσσηνίας (βλ. πίνακες 6 και 7 και σχετικά διαγράμματα). Σε σημαντική «απόσταση» ακολουθούν οι νομοί Λακωνίας και Αρκαδίας (συμμετοχή κατά 41,8%, 23,5%, 19,0%, 9,8% και 5,9%, αντίστοιχα). Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται στο σωρευτικό ύψος των ιδρυτικών κεφαλαίων (συμμετοχή κατά 56,4%, 18,7%, 14,9%, 5,5% και 4,5%, αντίστοιχα). Οι δύο πρώτοι νομοί συγκεντρώνουν το 65,4% του πλήθους των νέων επιχειρήσεων και το 75,1% των κεφαλαίων του συνόλου της περιφέρειας, καταδεικνύοντας τον κυρίαρχο ρόλο τους στο περιφερειακό παραγωγικό σύστημα. Η ελκυστικότητά τους, οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην φυσική εγγύτητα ως προς το ΠΣ Αθηνών και τις εθνικής και διεθνούς εμβέλειας τεχνικές υποδομές που το εξοπλίζουν (αεροδρόμιο, λιμάνι, σιδηρόδρομος, αυτοκινητόδρομοι κτλ.)

Στο νομό Αργολίδας και για το διάστημα 1997-2001, ιδρύθηκαν κάθε χρόνο κατά μέσο όρο 7,2 νέες επιχειρήσεις, με μέσο όρο κεφαλαίου ίδρυσης 1,35 εκατ. ευρώ. Κατά την τελευταία πενταετία (1997-2001), ιδρύθηκαν συνολικά 36 επιχειρήσεις συνολικού κεφαλαίου 6,78 εκατ. ευρώ. Τα παραπάνω φέρνουν το νομό στην δεύτερη (2η) θέση ως προς την ελκυστικότητα ίδρυσης νέων επιχειρήσεων.

Ο νομός Αρκαδίας παρουσιάζει την μικρότερη ελκυστικότητα διαχρονικά (ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων και το ύψος των κεφαλαίων - 5η θέση). Προσελκύει 1-3 νέες επιχειρήσεις σε ετήσια βάση. Ο μέσος όρος των κεφαλαίων ίδρυσης ανέρχεται σε 0,32 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχεί στο 4,5% των κεφαλαίων ίδρυσης επιχειρήσεων στην περιφέρεια για το διάστημα 1997-2001. Τα έτη 1997, 1998 και 2000, η επιχειρηματικότητα

συρρικνώνεται σε σημαντικό βαθμό με την ίδρυση μίας κατ' έτος νέας επιχείρησης, με κεφάλαια από 0,029 – 0,117 εκατ. ευρώ.

Στο ίδιο διάστημα, στο νομό Κορινθίας, ιδρύονται 64 νέες επιχειρήσεις με συνολικό ύψος κεφαλαίων ίδρυσης 20,41 εκατ. ευρώ (54% στο σύνολο της περιφέρειας). Η ετήσια εξέλιξη του νομού είναι σταθερή καθώς ιδρύονται 13-15 νέες επιχειρήσεις, με μόνη εξαίρεση το 2000, όπου σημειώθηκε σημαντική πτώση της τάξεως του 50% (= 7 νέες επιχειρήσεις). Να σημειωθεί ότι ο νομός εμφανίζει στον τομέα της μεταποίησης, τη μεγαλύτερη συγκέντρωση μονάδων και κεφαλαίων σε ολόκληρη την περιφέρεια (1η θέση). Αξιόλογη είναι και η παρατήρηση για το 2001, όπου για τις «συνηθισμένες» ιδρύσεις, το ύψος των κεφαλαίων εκτινάσσεται στα 16,6 εκατ. ευρώ, ποσό 17,7 φορές μεγαλύτερο από τον μέσο όρο των προηγούμενων ετών (1997-2000) στο νομό. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 81,6% του συνόλου των κεφαλαίων ίδρυσης για το νομό και στο 46% των κεφαλαίων για ολόκληρη την περιφέρεια, στο διάστημα της πενταετίας.

Ο νομός της Λακωνίας, εμφανίζει την δεύτερη μικρότερη ελκυστικότητα διαχρονικά (ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων και το ύψος των κεφαλαίων - 4η θέση). Η καλύτερη χρονιά είναι το 1998 όπου ιδρύονται 6 επιχειρήσεις (40% επί της πενταετίας για το νομό), με κεφάλαια που αντιστοιχούν στο 30% επί της πενταετίας για το νομό. Η χειρότερη χρονιά υπήρξε το 2000, όπου δεν σημειώθηκε καμία νέα ίδρυση επιχείρησης.

Ο νομός Μεσσηνίας, καταλαμβάνει την τρίτη (3η) θέση ως προς την ελκυστικότητά εγκατάστασης νέων επιχειρήσεων, καθώς ιδρύονται 29 νέες επιχειρήσεις με συνολικό ύψος κεφαλαίων ίδρυσης 5,4 εκατ. ευρώ. (1997-2001). Καλύτερη χρονιά είναι το 1999 όπου ιδρύονται 14 επιχειρήσεις (48,2% επί της πενταετίας για το νομό), με κεφάλαια που αντιστοιχούν στο 52% επί της πενταετίας για το νομό (2,817 εκατ. ευρώ).

Καθώς η κατάταξη των νομών, με βάση την ελκυστικότητά τους για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης, ακολουθεί την ίδια σειρά, τόσο ως προς τον αριθμό των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων, όσο και ως προς το ύψος των κεφαλαίων ίδρυσης, εντοπίζουμε τρεις ομάδες νομών στο πλαίσιο της περιφερειακής οικονομίας της Πελοποννήσου, ως προς τον δυναμισμό τους:

1997-2001	Αριθμός επιχειρήσεων	Ύψος κεφαλαίων
1. νομοί Κορινθίας και Αργολίδας,	65,3%	75,1%
2. νομός Μεσσηνίας και	19%	14,9%
3. νομοί Λακωνίας και Αρκαδίας	15,7%	10%
Περιφέρεια Πελοποννήσου	100%	100%

Η παρατήρηση των μέσων όρων των κεφαλαίων ίδρυσης ανά νεοϊδρυόμενη επιχείρηση, σκιαγραφεί μια ατασική εικόνα στο επίπεδο των νομών, με έντονες διακυμάνσεις και παροδικά εμφανιζόμενα ακρότατα (π.χ. Λακωνία-2000 = 0 ευρώ, Κορινθία-2001 = 1,1 εκ. ευρώ), ενώ στο επίπεδο της περιφέρειας γίνεται φανερή η σταθερή βελτίωση (βλ. πίνακα 8 και σχετικό διάγραμμα). Συγκεκριμένα, στην περιφέρεια και για το διάστημα 1997-2000, παρατηρείται τετραπλασιασμός των κεφαλαίων ίδρυσης ανά νεοϊδρυόμενη επιχείρηση, ενώ αν λάβουμε υπ'

όψιν μας την μεγάλη επένδυση του 2001 στην Κορινθία, για το πλήρες διάστημα 1997-2001, η αύξηση φτάνει τις 12,6 φορές.

3. Ο κλάδος των τροφίμων στην περιφέρεια Πελοποννήσου και στην χώρα (Βασιλείου ΕΣ)

Η ανάλυση που ακολουθεί βασίζεται στα δεδομένα των Ετήσιων Βιομηχανικών Ερευνών της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) και καλύπτει τα έτη 1995-2000. Η έρευνα καταγράφει μία σειρά σημαντικών παραμέτρων που χαρακτηρίζουν την βιομηχανική δραστηριότητα στην χώρα. Συγκεκριμένα, στην ανάλυσή μας θα μας απασχολήσουν οι παρακάτω παράμετροι:

1. ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
2. ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
3. ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
4. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

3.1. Η εξέλιξη της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών στην Ελλάδα

Η κλαδική ανάλυση της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, στην χώρα και την περιφέρεια Πελοποννήσου που ακολουθεί, βασίζεται στις ετήσιες στατιστικές έρευνες της ΕΣΥΕ και αφορά τα έτη 1993-2000, ενώ περιορίζεται στα έτη 1995-2000, για όσα στοιχεία αναφέρονται στο επίπεδο της χώρας. Σε αντίθεση με την στατιστική της ICAP, περιλαμβάνει όλες τις λειτουργούσες βιομηχανίες τροφίμων και ποτών, πλην των πολύ μικρών (< 10 απασχολούμενων).

Η εικόνα του κλάδου τροφίμων και ποτών στην χώρα, παρουσιάζεται στους πίνακες 9 και 10 και στα αντίστοιχα διαγράμματα που τους συνοδεύουν. Παρατηρείται μείωση τόσο στον αριθμό των καταστημάτων, όσο και στον αριθμό των απασχολούμενων. Συγκεκριμένα, στο διάστημα 1995-2000, παρατηρείται μείωση του εθνικού παραγωγικού δυναμικού κατά 99 καταστήματα (-10%) και κατά 756 απασχολούμενους (-1,5%). Η εξέλιξη αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να βελτιωθεί ο δείκτης «απασχολούμενοι ανά κατάστημα», καθώς από τους 46 απασχολούμενους ανά κατάστημα το 1995, να φτάσουμε τους 50,2 το 2000 (βελτίωση κατά 9,1%). Στο επίπεδο των φυσικών οντοτήτων αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις του κλάδου στην χώρα «μεγάλωσαν σε μέγεθος» κατά 9,1%, στοιχείο που υποστηρίζει την υπόθεση της συγκέντρωσης της παραγωγικής δραστηριότητας του κλάδου σε μεγαλύτερες μονάδες.

Αντίθετα, στο ίδιο διάστημα οι αμοιβές των απασχολούμενων¹, αυξάνονται κατά 24,9% και η ακαθάριστη αξία παραγωγής κατά 21,3%. Η μείωση των μονάδων και του προσωπικού, βελτιώνει με την σειρά της και τους αντίστοιχους δείκτες των μεγεθών ανά απασχολούμενο. Έτσι, οι αμοιβές ανά απασχολούμενο αυξάνονται κατά 26%, η ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο αυξάνεται κατά 22,4%, στο ίδιο διάστημα. Στην πενταετία 1995-2000, οι μέσοι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής (ΜΕΡΜ) των παραπάνω μεγεθών, είναι 5,9% για τις αμοιβές των απασχολούμενων και 4,9% για την ακαθάριστη αξία παραγωγής.

¹ Οι αναφορές σε μισθούς, ακαθάριστη αξία παραγωγής καθώς και οι σχετικοί δείκτες (μέσοι όροι αμοιβών ανά απασχολούμενο και μέσοι όροι ακαθάριστης αξίας παραγωγής ανά απασχολούμενο), αφορούν τρέχουσες τιμές και μόνο.

3.2. Η εξέλιξη της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών στην περιφέρεια Πελοποννήσου

Η εικόνα του κλάδου στην περιφέρεια και τους νομούς της Πελοποννήσου, παρουσιάζεται στους πίνακες 11 έως και 12 και στα αντίστοιχα διαγράμματα που τους συνοδεύουν.

Καταστήματα και απασχολούμενοι στην περιφέρεια Πελοποννήσου

Αρχικά, στο επίπεδο της περιφέρειας, παρατηρείται ελαφρά μείωση στον αριθμό των καταστημάτων, την στιγμή που αυξάνεται ο αριθμός των απασχολούμενων. Συγκεκριμένα, στο διάστημα 1993-2000, τα καταστήματα μειώνονται κατά 7 μονάδες (= -9,3%), ενώ ο πληθυσμός των απασχολούμενων στον κλάδο αυξάνεται κατά 89 άτομα (= +4,7%).

Τα παραπάνω αντιστοιχούν σε πολύ χαμηλούς μέσους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής (-1,4% για τα καταστήματα και 0,7% για τους απασχολούμενους). Οι αμοιβές² των απασχολούμενων στο κλάδο αυξάνονται κατά 78,8%, που αντιστοιχεί σε ΜΕΡΜ = 8,7%, ενώ η ακαθάριστη αξία παραγωγής αυξάνεται κατά 55,1% (ΜΕΡΜ = 6,5%).

Η πτώση για το πλήθος των καταστημάτων, ξεκινά το 1999, μετά από μία περίοδο σταθερότητας (1993-1998), με 73 έως 77 καταγεγραμμένα και σε λειτουργία καταστήματα. Αντίθετα, η απασχόληση ανακάμπτει σημαντικά μετά το 1994 (min περιόδου=1761 άτομα), για να σταθεροποιηθεί στα 2000 άτομα από το 1996 ως το 2000 (+13,5%).

Αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών είναι η αύξηση του δείκτη «απασχολούμενοι ανά κατάστημα», καθώς από τους 25,5 απασχολούμενους ανά κατάστημα το 1993, να φτάσουμε τους 30,3 το 2000 (βελτίωση κατά 19,1%).

Η σύγκριση με το αντίστοιχο εθνικό μέγεθος (46 απασχ./κατάστημα το 1995 και 50,2 το 2000, αύξηση=9,1%), καταδεικνύει ότι παρά τον ταχύτερο ρυθμό μεγέθυνσης των μονάδων στην περιφέρεια, αυτές υπολείπονται σημαντικά των αντίστοιχων μονάδων στην χώρα. Έτσι οι μονάδες τροφίμων και ποτών στην περιφέρεια Πελοποννήσου, το 1995 βρίσκονταν στο 54,5% της δυναμικότητας σε εργαζόμενους σε σχέση με το εθνικό μέγεθος, ενώ το 2000 έφτασε στο 60,3%. Οι ΜΕΡΜ είναι 2,5% για την περιφέρεια και 1,6% για την χώρα.

Αμοιβές και Ακαθάριστη αξία παραγωγής στην περιφέρεια Πελοποννήσου

Οι αμοιβές στην περιφέρεια στο διάστημα 1993-2000, αυξάνονται κατά 78,8%, που αντιστοιχεί σε ΜΕΡΜ 8,7%, ενώ η ακαθάριστη αξία παραγωγής αυξάνεται κατά 55,1%, που αντιστοιχεί σε ΜΕΡΜ 6,5%. Τα αντίστοιχα εθνικά μεγέθη εμφανίζουν ΜΕΡΜ 5,9% και 4,9%, για την τελευταία πενταετία (1995-2000).

Ο δείκτης «αμοιβές ανά απασχολούμενο» για τα περιφερειακά μεγέθη παρουσιάζει αύξηση κατά 65,7% (ΜΕΡΜ= 7,5%), ενώ στο επίπεδο της χώρας αυξάνεται κατά 35,2% (ΜΕΡΜ '95-'00= 6,2%). Ο δείκτης «ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο» αυξάνεται κατά 43,6% στην περιφέρεια (ΜΕΡΜ= 5,3%) και κατά 28,9% στην χώρα (ΜΕΡΜ '95-'00= 5,2%).

² Οι αναφορές σε μισθούς, ακαθάριστη αξία παραγωγής καθώς και οι σχετικοί δείκτες (μέσοι όροι αμοιβών ανά απασχολούμενο και μέσοι όροι ακαθάριστης αξίας παραγωγής ανά απασχολούμενο), αφορούν τρέχουσες τιμές και μόνο.

Πίνακας 4: Ετήσιες μεταβολές βασικών μεγεθών και δεικτών για τον κλάδο τροφίμων και ποτών στους νομούς και την περιφέρεια Πελοποννήσου και την Ελλάδα

ΜΕΡΜ	Καταστήματα	Απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι / κατάστημα	Αμοιβές	Ακαθάριστη αξία παραγωγής	αμοιβές / απασχολούμενο	ακαθάριστη αξία παραγωγής / απασχολούμενο
ν. Αργολίδας	0,0%	11%	1,4%	11,3%	8,2%	9,7%	6,7%
ν. Αρκαδίας	0,0%	0,6%	0,0%		1,9%		1,9%
ν. Κορινθίας	11%	1,9%	3,7%	1%	7,1%	5,7%	4,5%
ν. Λακωνίας	0,0%	2,0%	3,4%	9,8%	8%	6,2%	2,3%
ν. Μεσσηνίας	5,6%	6,1%	1,3%	2,4%	-1,7%	10,0%	5,6%
Περιφέρεια	1,1%	1,7%	2,5%	8,7%	5%	5,3%	5,1%
Χώρα	1,9%	0,3%	1,6%	5,9%	4,9%	6,2%	5,2%

Υπόμνημα:
 Με **κιτρινο** χρώμα σημειώνονται οι τιμές μεταβολής που είναι ανώτερες των τιμών για την περιφέρεια.
 Με **πράσινο** χρώμα σημειώνονται οι τιμές μεταβολής που είναι ανώτερες των τιμών για την χώρα.
 Σημ.: Στον παραπάνω πίνακα όλες οι τιμές που αφορούν την περιφέρεια συμβαίνει να είναι ανώτερες των τιμών που αφορούν την χώρα.
 Σημ.: Ο ΜΕΡΜ για την περιφέρεια Πελοποννήσου αναφέρεται στο διάστημα 1993-2000, ενώ ο ΜΕΡΜ για την χώρα αναφέρεται στο διάστημα 1995-2000

Καταστήματα και απασχολούμενοι στους νομούς της Πελοποννήσου

Μια αναλυτικότερη ματιά, στο ενδοπεριφερειακό επίπεδο, μας προσφέρει την δυνατότητα να ερμηνεύσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια τα όσα καταγράφηκαν στις προηγούμενες ενότητες. Για την περίοδο 1993-2000, η μείωση του αριθμού των καταστημάτων στην Πελοπόννησο κατά 7 μονάδες (= -9,3%), οφείλεται στην σημαντικότερη μείωση κατά 5 καταστήματα (-33,3%) που υφίσταται ο νομός Μεσσηνίας, όσο και στην απώλεια 2 καταστημάτων (-7,7%) που υφίσταται ο νομός Κορινθίας (βλ. πίνακα 11 και σχετικό διάγραμμα).

Οι υπόλοιποι νομοί διατηρούν το σύνολο των επιχειρήσεων τους, με ελαφρές διαφοροποιήσεις στην διάρκεια των ετών που μελετούμε (+/-1 κατάσταση). Ο νομός που διαθέτει τις περισσότερες μονάδες για το 1993, είναι αυτός της Κορινθίας με 24 καταστήματα και ακολουθείται από το νομό της Αργολίδας (17 καταστήματα). Οι δύο αυτοί νομοί απαρτίζουν την ισχυρότερη ομάδα συγκεντρώνοντας το 57,3% των παραγωγικών μονάδων της περιφέρειας για το 1993, βαρύτητα η οποία παρά την μείωση κατά 2 μονάδες, το 2000 αυξάνεται στο 60,3% (43 μονάδες-1993 και 41 μονάδες-2000).

Οι υπόλοιποι τρεις νομοί (Μεσσηνίας= 10 καταστήματα, Λακωνίας= 9 καταστήματα και Αρκαδίας= 8 καταστήματα), εμφανίζουν παρόμοια μεταξύ τους δυναμική και σχηματίζουν την ομάδα που καταγράφει απώλειες στην συμμετοχή της στο παραγωγικό σύστημα, διατηρώντας όμως σταθερό το σύνολο των μονάδων της. Η ιεράρχηση αυτή στο περιφερειακό παραγωγικό σύστημα, για τον κλάδο των τροφίμων και ποτών, παραμένει αμετάβλητη στην διάρκεια που εξετάζουμε.

Τα βασικά συμπεράσματα της προηγούμενης ενότητας ισχύουν και για τους απασχολούμενους στον κλάδο, με ενδιαφέρουσες εσωτερικές διαφοροποιήσεις. Η περιφερειακή αύξηση της απασχόλησης κατά 89 άτομα (= +4,7%), διαμορφώνεται μεν από την σημαντικότερη απώλεια θέσεων εργασίας στο νομό Μεσσηνίας (-95 απασχολούμενοι και -35,6%), όσο και από την αξιόλογη αύξηση της απασχόλησης στους νομούς Κορινθίας και Αργολίδας (+111 απασχολούμενοι και +14,2%, 51 απασχολούμενοι και +8,3%, αντίστοιχα). Να σημειωθεί ότι η μικρή απόλυτη αύξηση στο νομό Λακωνίας με 25 απασχολούμενους αποτελεί σημαντική βελτίωση για τα μεγέθη του νομού(+14,9%), που αποτελεί και την καλύτερη ποσοστιαία επίδοση για όλη την περιφέρεια, για το εξεταζόμενο διάστημα (1993-2000) (βλ. πίνακα 12 και σχετικό διάγραμμα).

Σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα καταλήγει η μελέτη του δείκτη «απασχολούμενοι ανά κατάσταση». Την υψηλότερη τιμή του για το 2000, παρουσιάζει ο νομός Αργολίδας (40,2 απασχολούμενοι ανά κατάσταση) και πολύ κοντά βρίσκεται ο νομός Κορινθίας (38,7 απασχ/κατ.). Ακολουθεί μια δεύτερη ομάδα νομών με χαμηλότερη δυναμικότητα σε εργατικό δυναμικό (Λακωνίας με 23,7 απασχ/κατ. και Μεσσηνίας με 16,2 απασχ/κατ.) και σε απόσταση με πολύ χαμηλή τιμή δείκτη βρίσκεται ο νομός Αρκαδίας (9,5 απασχ/κατ.). Με τα δεδομένα αυτά, μονάχα οι νομοί Αργολίδας και Κορινθίας υπερβαίνουν την περιφερειακή τιμή, ενώ όλοι οι νομοί υπολείπονται σημαντικά της εθνικής τιμής του δείκτη (50,2 απασχ/κατ.) – βλ. σχετικό διάγραμμα (βλ. πίνακα 15 και σχετικό διάγραμμα).

Σωρευτικά και για το εξεταζόμενο διάστημα, ο δείκτης έχει βελτιωθεί σημαντικά στους νομούς Κορινθίας και Λακωνίας (28,7% και 26,8%, αντίστοιχα), βελτίωση που υπερβαίνει την αντίστοιχη περιφερειακή (19,1%). Ο νομός Αργολίδας αυξάνει την τιμή του δείκτη κατά 10,5%, την στιγμή που η τιμή στο νομό Αρκαδίας παραμένει αμετάβλητη και η αντίστοιχη στο νομό Μεσσηνίας μειώνεται κατά 9%. Οι νομοί Κορινθίας, Λακωνίας και Αργολίδας υπερβαίνουν την τιμή του δείκτη που καταγράφει ο κλάδος στην χώρα (8,3%).

Αμοιβές και Ακαθάριστη αξία παραγωγής στους νομούς της Πελοποννήσου

Όπως είδαμε, οι αμοιβές στη περιφέρεια Πελοποννήσου για το διάστημα 1993-2000, αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 8,7%. Την μεγαλύτερη σωρευτική μεταβολή στις αμοιβές των απασχολούμενων, καταγράφει ο νομός Αργολίδας (+111,9%) και επακόλουθα επιτυγχάνει την υψηλότερη μέση ετήσια μεταβολή (+11,3%), ακολουθούμενος από το νομό Λακωνίας (92,7% και ΜΕΡΜ 9,8%). Σε απόσταση βρίσκονται οι νομοί Κορινθίας (75,6% και ΜΕΡΜ 8,4%) και

Αρκαδίας (63,9% και ΜΕΡΜ 7,3%), ενώ η ιεράρχηση κλείνει με το νομό Μεσσηνίας που σημειώνει την μικρότερη αύξηση (18,3% και ΜΕΡΜ 2,4%). Έτσι οι νομοί Αργολίδας και Λακωνίας «έλκουν το τρένο», σημειώνοντας επιδόσεις υψηλότερες της περιφέρειας, οι νομοί Κορινθίας και Αρκαδίας αυξάνουν τις αμοιβές προς τους εργαζομένους περίπου στα επίπεδα της περιφέρειας, ενώ ο νομός Μεσσηνίας υστερεί σημαντικά. Σε κάθε περίπτωση όλοι οι νομοί πλην της Μεσσηνίας εμφανίζουν ΜΕΡΜ υψηλότερο από αυτόν της χώρας (5,9%) (βλ. πίνακα 13 και σχετικό διάγραμμα).

Η ακαθάριστη αξία παραγωγής στη περιφέρεια Πελοποννήσου για το διάστημα 1993-2000, ακολούθησε αυξητική πορεία κατά 6,5% ετησίως, ενώ η σωρευτική αύξηση έφτασε το +55,1%. Οι επιδόσεις αυτές διαμορφώθηκαν, με βάση τις αντίστοιχες νομαρχιακές. Ξεχωρίζουν οι νομοί Αργολίδας και Μεσσηνίας για την θετική και αρνητική τους συμβολή, αντίστοιχα. Αναλυτικά, ο νομός Αργολίδας εμφανίζει σωρευτική μεταβολή της τάξεως του +73,9% (ΜΕΡΜ 8,2%) και ακολουθείται από το νομό Κορινθίας (61,5% και ΜΕΡΜ 7,1%). Οι νομοί Λακωνίας (48,8% και ΜΕΡΜ 5,8%) και Αρκαδίας (14,4% και ΜΕΡΜ 1,9%), σημειώνουν θετική μεταβολή, ενώ ο νομός Μεσσηνίας παρουσιάζει μείωση στον όγκο και την αξία παραγωγής (-11,1% και ΜΕΡΜ -1,7%) (βλ. πίνακα 14 και σχετικό διάγραμμα).

Η συνοπτική εικόνα στην περιφέρεια, περιλαμβάνει τους νομούς Αργολίδας και Κορινθίας να αυξάνουν την ακαθάριστη αξία παραγωγής ταχύτερα από την περιφέρεια, τον νομό Λακωνίας να ακολουθεί την περιφερειακή μεταβολή με ελαφρά υστέρηση, το νομό Αρκαδίας να υπολείπεται σημαντικά, αλλά να καταγράφει καθαρή αύξηση και τον νομό Μεσσηνίας να σημειώνει αρνητικές επιδόσεις. Καθώς ο ΜΕΡΜ της χώρας (4,9%) είναι ελαφρά χαμηλότερος από τον περιφερειακό, τρεις νομοί εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά ετήσιας μεταβολής (Αργολίδας, Κορινθίας και Λακωνίας).

Η μελέτη του δείκτη «αμοιβές ανά απασχολούμενο», διαμορφώνει τρεις ομάδες νομών: (α) το νομό Κορινθίας με τις υψηλότερες κατά απασχολούμενο ετήσιες αμοιβές (14.100 ευρώ), κατά 16,5% υψηλότερες της περιφέρειας (=12.100 ευρώ), (β) τους νομούς Λακωνίας (11.420 ευρώ) και Μεσσηνίας (11.280 ευρώ), να βρίσκονται πολύ κοντά στον περιφερειακό δείκτη και (γ) τους νομούς Αργολίδας (10.010 ευρώ) και Αρκαδίας (9.900 ευρώ), να υπολείπονται σημαντικά. Ο κλάδος στο εθνικό επίπεδο προσφέρει σημαντικά καλύτερες αμοιβές στους εργαζόμενους (14.750 ευρώ) (βλ. πίνακα 16 και σχετικό διάγραμμα).

Οι σωρευτικές μεταβολές (1993-2000) όμως, ανατρέπουν την προηγούμενη εικόνα. Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στο νομό Μεσσηνίας (95%) και ακολουθεί στην ίδια τάξη μεγέθους ο νομός Αργολίδας (91,7%). Ο νομός Αρκαδίας (63,9%) ακολουθεί την περιφερειακή αύξηση (=65,7%). Οι νομοί Λακωνίας και Κορινθίας (52% και 47,8%, αντίστοιχα), υπολείπονται ελαφρά της μεταβολής στην περιφέρεια. Όλοι οι νομοί της περιφέρειας, υπερβαίνουν την μεταβολή του δείκτη στο εθνικό επίπεδο (+35,2%). Τεκμηριώνεται έτσι, η υπόθεση ότι ο κλάδος στην περιφέρεια Πελοποννήσου, βρίσκεται σε ταχύτερη πορεία σύγκλισης με τα εθνικά δεδομένα τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τις αμοιβές ανά απασχολούμενο.

Αν συνυπολογίσουμε τις ετήσιες μεταβολές του δείκτη, το συμπέρασμα ενισχύεται ακόμα περισσότερο, καθώς θα διαπιστώσουμε ότι με την εξαίρεση της Κορινθίας (ΜΕΡΜ = 5,7%) που υπολείπεται ελαφρά και της Λακωνίας που ισούται με την ετήσια μεταβολή στην χώρα (6,2%), οι υπόλοιποι τρεις νομοί ακολουθούν εντονότερους ρυθμούς αύξησης του δείκτη.

Ο δείκτης «ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο», διαμορφώνει επίσης τρεις ομάδες νομών: (α) το νομό Κορινθίας με την υψηλότερη τιμή (193.840 ευρώ), κατά 37% υψηλότερη της περιφέρειας (=141.500 ευρώ), (β) το νομό Λακωνίας (127.850 ευρώ), να βρίσκεται 9,6% χαμηλότερα, αλλά και οι δύο να υπερτερούν του εθνικού αποτελέσματος

(=121.140 ευρώ) και (γ) τους νομούς Αργολίδας (93.380 ευρώ), Μεσσηνίας (88.730 ευρώ) και Αρκαδίας (84.880 ευρώ), να υπολείπονται σημαντικά, τόσο του περιφερειακού, όσο και του εθνικού δείκτη (βλ. πίνακα 17 και σχετικό διάγραμμα).

Και εδώ, οι σωρευτικές μεταβολές, ανατρέπουν την προηγούμενη εικόνα. Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στο νομό Αργολίδας (57,3%) και έπεται ο νομός Μεσσηνίας (46,6%), ο οποίος ακολουθεί την περιφερειακή αύξηση (=43,6%). Οι νομοί Κορινθίας, Λακωνίας και Αρκαδίας (36%, 17,4% και 14,4%, αντίστοιχα), υπολείπονται σημαντικά της μεταβολής στην περιφέρεια. Οι τρεις πρώτοι νομοί υπερβαίνουν την μεταβολή του δείκτη στο εθνικό επίπεδο (+28,9%). Τεκμηριώνεται έτσι, η υπόθεση ότι ο κλάδος στην περιφέρεια Πελοποννήσου, βρίσκεται σε έντονη πορεία σύγκλισης με τα εθνικά δεδομένα ως προς την ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο, που όμως είναι ηπιότερη αυτής που αφορά τις αμοιβές ανά απασχολούμενο.

Ο έλεγχος των ετήσιων μεταβολών του δείκτη, αποσαφηνίζει ακόμα περισσότερο το παραπάνω συμπέρασμα, καθώς διαπιστώνουμε μία σημαντική ενδοπεριφερειακή διαφοροποίηση, καθώς μόνο οι νομοί Αργολίδας και Μεσσηνίας (ΜΕΡΜ= 6,7% και 5,6%, αντίστοιχα) υπερβαίνουν τον εθνικό δείκτη (ΜΕΡΜ = 5,2%), ενώ ο νομός Κορινθίας υπολείπεται ελαφρά (ΜΕΡΜ = 4,5%). Οι υπόλοιποι δύο νομοί ακολουθούν ηπιότερους ρυθμούς αύξησης, υποπολλαπλάσιους όμως του εθνικού δείκτη.

4. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Από την ανάλυση που προηγήθηκε, δεν προκύπτει οποιαδήποτε μεταβολή στην ιεράρχηση των νομών στο περιφερειακό παραγωγικό σύστημα, για τον κλάδο των τροφίμων και ποτών, στην εξεταζόμενη περίοδο. Αυτό οφείλεται στο ότι έχει διαμορφωθεί μία ηγετική ομάδα νομών (Αργολίδα και Κορινθία), που όχι μόνο διατηρεί τις δυνάμεις της, αλλά ενισχύεται και τις αυξάνει έτι περαιτέρω (απασχόληση, αμοιβές, ακαθάριστης αξίας παραγωγής και σχετικοί δείκτες).

Σημαντική, αρνητική εξέλιξη καταγράφεται στον άλλοτε κραταιό νομό της Μεσσηνίας, που υποβαθμίζεται σημαντικά και με μεγάλη ταχύτητα. Η αποβιομηχάνιση όμως, έφερε το νομό να επιτυγχάνει τις δύο καλύτερες ετήσιες επιδόσεις στους δείκτες αμοιβών και ακαθάριστης αξίας παραγωγής ανά απασχολούμενο, στην περιφέρεια, με αποτέλεσμα να πλησιάζει το νομό Κορινθίας ως προς το δείκτη αυτό, απόδειξη αναδιάρθρωσης που στα επόμενα χρόνια θα δείξει τα όποια αποτελέσματά του. Να σημειώσουμε ότι ο ΜΕΡΜ στην ακαθάριστη αξία παραγωγής (-1,7%), είναι σαφώς μικρότερος του ρυθμού μεταβολής του πλήθους των παραγωγικών μονάδων, όσο και του αριθμού των εργαζομένων (-5,6% και 6,1%, αντίστοιχα).

Οι νομοί Λακωνίας και Αρκαδίας, διατηρούν την ασθενή θέση τους στην περιφερειακή διάρθρωση του κλάδου, χωρίς να εμφανίζουν δυνάμεις που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το σκηνικό, με το νομό Λακωνίας να υπερτερεί ελαφρά.

Από τους πίνακες 4 και 16, διαπιστώνουμε ότι η περιφέρεια Πελοποννήσου, εμφανίζει όλους τους σχετικούς δείκτες ετήσιας μεταβολής βελτιωμένους σε σχέση με τους αντίστοιχους εθνικούς.

Στα ισχυρά σημεία της διάρθρωσης του συνόλου της βιομηχανίας στην περιφέρεια Πελοποννήσου, καταγράφονται:

- μιά αργή αλλά σταθερή μεσοσταθμικά, βελτίωση των μεγεθών της περιφέρειας, που χαρακτηρίζεται από έντονες ετήσιες διακυμάνσεις, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τον μ.ό. των κεφαλαίων ίδρυσης,
- η ταχύτερη βελτίωση των κεφαλαίων ίδρυσης σε σχέση με τον αριθμό των επιχειρήσεων, στοιχείο που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τάση που διαμορφώνεται αφορά την εγκατάσταση επιχειρήσεων μεγαλύτερου αρχικού κεφαλαίου,
- ο τετραπλασιασμός των κεφαλαίων ίδρυσης ανά νεοϊδρυόμενη επιχείρηση, χωρίς να λάβουμε υπ' όψιν μας την μεγάλη επένδυση του 2001 στην Κορινθία.

Αντίθετα, στα ασθενή σημεία της διάρθρωσης του συνόλου της βιομηχανίας στην περιφέρεια Πελοποννήσου, καταγράφονται:

- το έλλειμμα δυναμικότητας, των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στην περιφέρεια Πελοποννήσου σε σχέση με αυτήν στο εθνικό επίπεδο (κεφαλαιακά ασθενέστερες επιχειρήσεις).
- η ατασική εικόνα στο επίπεδο των νομών, που εμφανίζουν οι μέσοι όροι των κεφαλαίων ίδρυσης ανά νεοϊδρυόμενη επιχείρηση, με έντονες διακυμάνσεις και παροδικά εμφανιζόμενα ακρότατα.

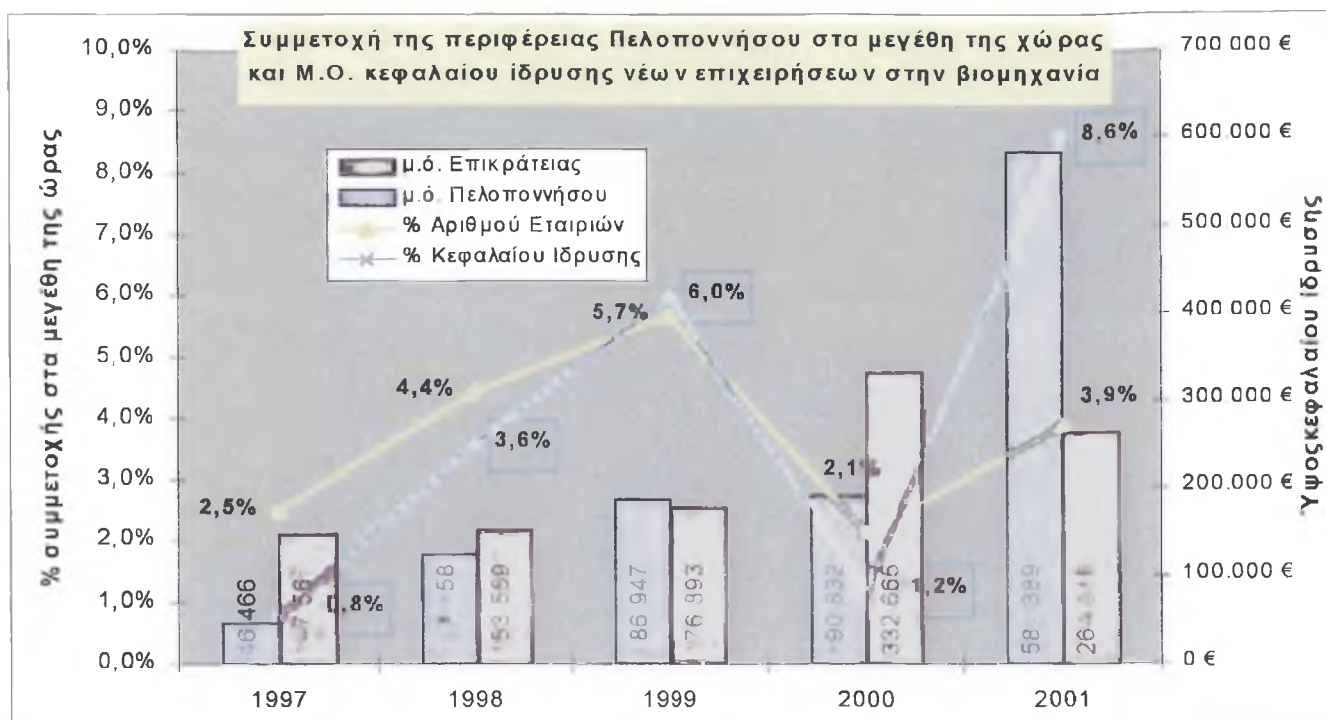
Στα ισχυρά σημεία που αφορούν την πορεία του κλάδου των τροφίμων και ποτών στην περιφέρεια Πελοποννήσου, περιλαμβάνονται:

- Η σταθεροποίηση του αριθμού των εργαζομένων στον κλάδο
- Η ακαθάριστη αξία παραγωγής αυξάνεται σημαντικά στους δύο κυρίαρχους νομούς (Αργολίδας και Κορινθίας), ταχύτερα απ' ότι στην περιφέρεια και την χώρα
- Η έντονη πορεία σύγκλισης του κλάδου στην περιφέρεια Πελοποννήσου με τα εθνικά δεδομένα ως προς την ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο, που όμως είναι ηπιότερη αυτής που αφορά τις αμοιβές ανά απασχολούμενο.
- Οι αμοιβές ανά απασχολούμενο, αυξάνονται με εντονότερους ρυθμούς από αυτές στην χώρα σε τρεις νομούς (Αργολίδα, Μεσσηνία και Αρκαδία).

Στα ασθενή σημεία, που αφορούν την πορεία του κλάδου των τροφίμων και ποτών στην περιφέρεια Πελοποννήσου, περιλαμβάνονται:

- Η μειωμένη δυναμικότητα (απασχολούμενοι ανά κατάσταση) των μονάδων στην περιφέρεια που παρά τον ταχύτερο ρυθμό μεγέθυνσης, υπολείπονται σημαντικά των αντίστοιχων μονάδων στην χώρα (ξεχωρίζουν οι νομοί Αργολίδας και Λακωνίας)
- Οι μειωμένες αμοιβές σε σχέση με αυτές που προσφέρει ο κλάδος στο εθνικό επίπεδο
- Η σημαντική ενδοπεριφερειακή διαφοροποίηση του δείκτη «ακαθάριστη αξία παραγωγής ανά απασχολούμενο», με δύο νομούς (Κορινθίας και Λακωνίας), να υπερτερούν του εθνικού αποτελέσματος, όσο και
- Η επίσης σημαντική ενδοπεριφερειακή διαφοροποίηση της μεταβολής του δείκτη, καθώς οι νομοί Αρκαδίας και Λακωνίας ακολουθούν ηπιότερους ετήσιους ρυθμούς αύξησης, υποπολλαπλάσιους όμως του εθνικού δείκτη.
- Η ταχύτερη αύξηση των αμοιβών ανά εργαζόμενο, σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής ανά εργαζόμενο.

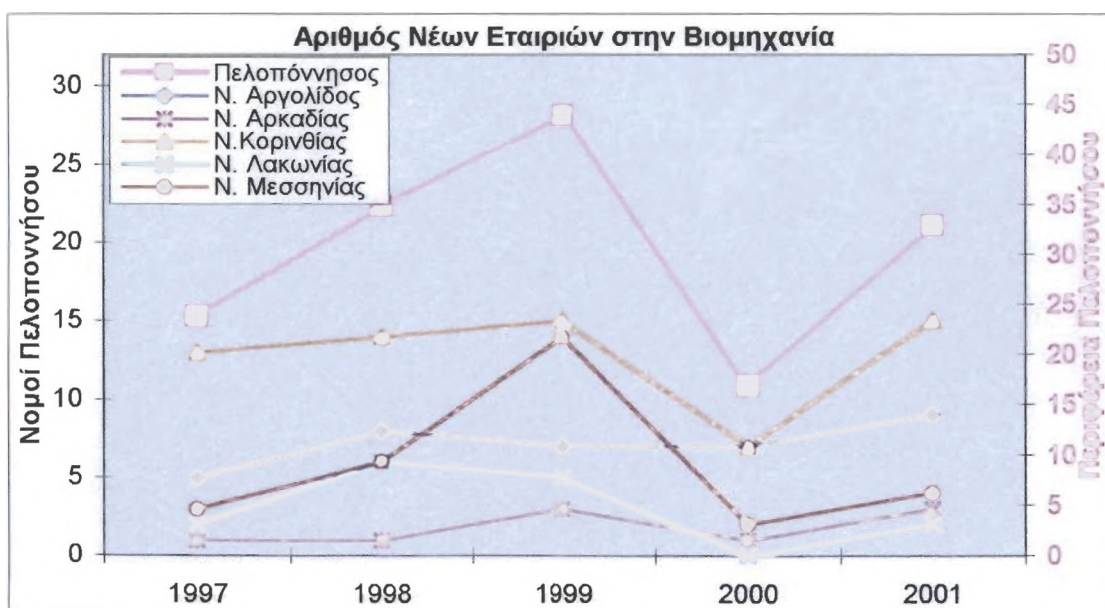
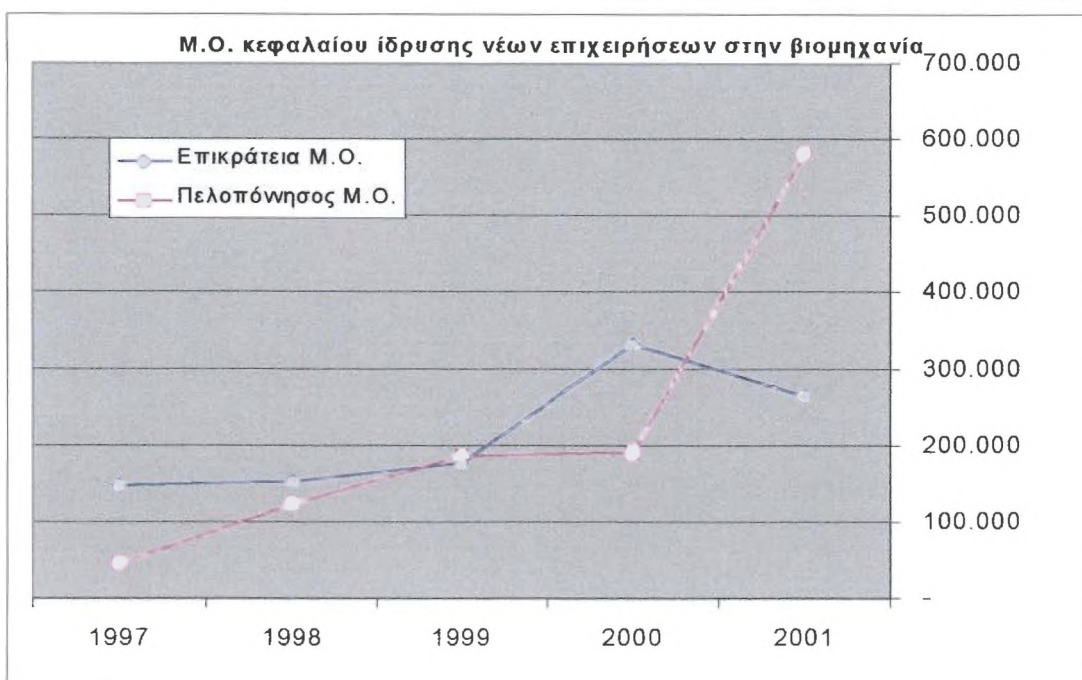
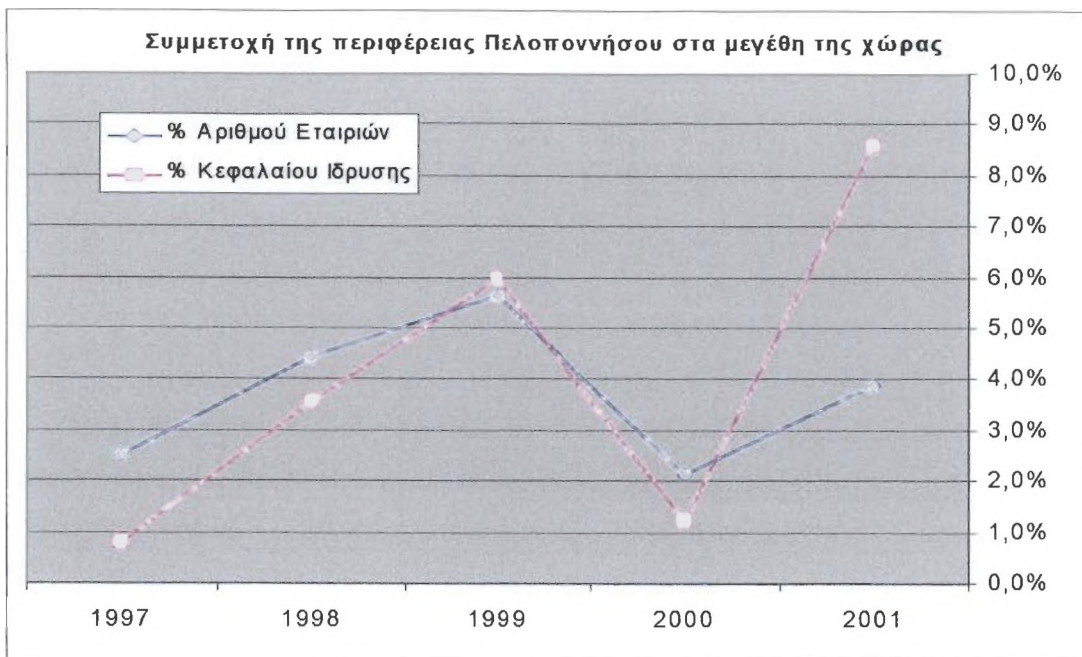
**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΚΑΛΩΔΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ)**

Πίνακας 5: Αριθμός Νέων Εταιριών, Κεφάλαια Ίδρυσής τους στην περιφέρεια Πελοποννήσου και Συμμετοχή της περιφέρειας στα αντίστοιχα εθνικά μεγέθη

Έτος	Αριθμός Νέων Εταιριών	Κεφάλαια Ίδρυσης (σε Ευρώ)	Μ.Ο. κεφαλαίου ίδρυσης ανά εταιρεία (σε Ευρώ)		Συμμετοχή της περιφέρειας στα εθνικά μεγέθη	
			μ.ό. Επικράτειας	μ.ό. Πελοποννήσου	% Αριθμού Νέων Εταιριών	% Κεφαλαίων Ίδρυσης
2001	33	19.284.824,01	264016,23	584388,61	3,9%	8,6%
2000	17	3.244.137,92	332665,26	190831,64	2,1%	1,2%
1999	44	8.225.681,57	176893,32	186947,31	5,7%	6,0%
1998	35	4.345.520,16	153558,93	124157,72	4,4%	3,6%
1997	24	1.115.187,07	147566,64	46466,128	2,5%	0,8%
<i>Μ.Ο.</i>	<i>31</i>	<i>7.243.070,00</i>				

Πηγή: ICAP, Νεοϊδρυθείσες Επιχειρήσεις 1997-2001 και υπολογισμοί δικοί μας

Πίνακας 6: Αριθμός Νέων Εταιριών στην Βιομηχανία

Έτος	Πελοπόννησος	Ν. Αργολίδος	Ν. Αρκαδίας	Ν. Κορινθίας	Ν. Λακωνίας	Ν. Μεσσηνίας
2001	33	9	3	15	2	4
2000	17	7	1	7	0	2
1999	44	7	3	15	5	14
1998	35	8	1	14	6	6
1997	24	5	1	13	2	3
Σύνολο	153	36	9	64	15	29
Μ.Ο.	30,6	7,2	1,8	12,8	3	5,8
	100%	23,5%	5,9%	41,8%	9,8%	19,0%

Πηγή: ICAP, Νεοϊδρυθείσες Επιχειρήσεις 1997-2001 και υπολογισμοί δικοί μας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μελετώντας κανείς λοιπόν την παραπάνω εργασία μπορεί να παρατηρήσει πόσο σημαντική είναι η συμβολή του Αγροτικού Συνεταιρισμού ΛΑΚΩΝΙΑ στην τοπική ανάπτυξη του Νομού.

Με την βοήθειά του χιλιάδες τόνοι πορτοκαλιών κάθε έτος -που είναι το αποτέλεσμα του μόχθου των παραγωγών βρίσκουν διέξοδο στην χυμοποίηση και στην συσκευασία μέσω των εγκαταστάσεων του και διοχετεύονται στην ελληνική και στην διεθνή αγορά αφήνοντας στον ίδιο και κατ'επέκταση στα μέλη του και στην οικονομία του νομού προστιθέμενη αξία που δεν θα υπήρχε εφόσον δεν είχε φροντίσει ο συνεταιρισμός για την διάθεση των προϊόντων του μέσα από ένα ισχυρό δίκτυο διάθεσης ,με συνέπεια την προστιθέμενη αξία να καρπώνονται κυκλώματα χονδρεμπόρων. Ο Συνεταιρισμός συμβάλλει τα μέγιστα στην καταπολέμηση της ανεργίας αφού προσφέρει εργασία τόσο στο μόνιμο όσο και σε αρκετά μεγάλο αριθμό έκτακτου προσωπικού ενώ αποτελεί παράλληλα ισχυρό ανάχωμα για την μεγέθυνση της στο νόμο και ιδιαίτερα στην πόλη της Σπάρτης που πλήττεται από την ανεργία. Επίσης μπορούμε να δούμε ότι ο Συνεταιρισμός προσφέρει στα μέλη του εκπαιδευτικές ημερίδες με επιστημονικούς φορείς , τους ενημερώνει για την βελτίωση και την προστασία της παραγωγής τους βοηθώντας τους έτσι να εξοικονομήσουν καλή σοδειά την οποία θα πουλήσουν και θα ωφεληθούν οικονομικά. Τέλος βοηθά στην ανάπτυξη της περιοχής εισάγοντας στην παραγωγική διαδικασία την σύγχρονη τεχνολογία που θα βοηθήσει στην καλύτερη ανάπτυξη της περιοχής.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο Συνεταιρισμός Αμυκλών παίζει έναν από τους σημαντικότερους ρόλους στην ανάπτυξη του Νομού. Προκύπτει λοιπόν το ερώτημα αν θα μπορέσει ο Συνεταιρισμός να συνεχίσει την καλή αυτή πορεία του και αν θα του δοθεί η κατάλληλη βοήθεια τόσο από το κράτος όσο και από τους ίδιους τους φορείς του νομού που θα τον βοηθήσει να αναπτυχθεί περισσότερο και να συμβάλλει αδιάκοπα στην ανάπτυξη του Νομού και των μελών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Η Συνεταιριστική κίνηση στη Λακωνία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ

1. Η Σύσταση

2. Ο Σκοπός

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

3. Τα Μέλη

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

4. Η Περιφέρεια Δράσης του

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΣΤΙΜΩΜΕΝΩΝ ΔΕΞΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΩΣΕΩΝ ΤΕΥΧΟΣ 67,

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ 2001

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

1. Διοίκηση οργανόγραμμα

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

2. Προσωπικό – Ειδικότητες

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΒΑΣΗ

1. Οι Καλλιεργητικές Εκτάσεις

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΡ. ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

2. Οι Καλλιεργητικές Μέθοδοι

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

3. Υφιστάμενος Κτιριακός και Μηχανικός Εξοπλισμός

4. Η Παραγωγική Διαδικασία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΚΑΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. Λογιστική Οργάνωση

2. Οικονομικά Αποτελέσματα

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΤΙΣΕΩΝ 2001-2002

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

1. Οι συνθήκες στο Εσωτερικό και Εξωτερικό

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ - ΘΕΜΑ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ

1. Περιφέρεια Πελοποννήσου Νομός Λακωνίας

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ WWW.ECONOMICS.GR

2. Στατιστικά Στοιχεία

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ και ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. Bunn & Dawson (1990), «From small shop to hypermarket: the dynamics of retailing», στο Pinder D. (ed.), *Western Europe: Challenge and Change*, London, Belhaven Press, σσ. 142-161.
2. Clark J. (1986), «Food, drink and tobacco», στο Guy K. (ed.), *Technological Trends and Employment: 1 Basic Consumer Goods*, London, Gower, σσ. 80-124.
3. ΕΣΥΕ (1995), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 1995 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
4. ΕΣΥΕ (1996), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 1996 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
5. ΕΣΥΕ (1997), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 1997 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
6. ΕΣΥΕ (1998), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 1998 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
7. ΕΣΥΕ (1999), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 1999 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
8. ΕΣΥΕ (2000), *Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα 2000 (ΕΒΕ)*, Αθήνα.
9. ΕΞΠΡΕΣ (2000), Αφιέρωμα στην Αγορά τροφίμων & Ποτών, Φεβρουάριος 2000, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.
10. ΕΞΠΡΕΣ (2001), Αφιέρωμα στην περιφέρεια Πελοποννήσου, Ιούνιος 2001, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.
11. ΕΞΠΡΕΣ (2002), Αφιέρωμα στην περιφέρεια Πελοποννήσου, Μάιος 2002, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.
12. ΕΞΠΡΕΣ (2003), Αφιέρωμα στην ΑGROTICA, Ιανουάριος 2003 σελ. 23, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.
13. ΕΞΠΡΕΣ (2003), Αφιέρωμα στην περιφέρεια Πελοποννήσου, Μάιος 2003, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.
14. Επάλογή (2000), *Η Ελληνική Οικονομία. Οι εξελίξεις και προοπτικές για το 2000*, Αθήνα, Εκδόσεις Επάλογή.
15. ΕΣΑΤ Α.Ε. (1998), *ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ*. Έκθεση για το RIS ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.
16. ΗΜΕΡΗΣΙΑ (2003), Αφιέρωμα Αγορά τροφίμων & Ποτών, Ιανουάριος 2003, ημερήσια οικονομική εφημερίδα.

17. Σοφία Σαφειάδη (1998), «Τάσεις αναδιάρθρωσης στην ελληνική βιομηχανία τροφίμων», στο Σαφειρτζή Έλενα (επιμ.) *ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, Περιτοχές – Σήματα μεταβολών τεχνολογίας και κοινωνική ανάπτυξη στην Ελλάδα*, ΟΥΤΣΙΤΑΕΡΓ, ΣΕΠΕΚ, 1998

18. ΤΑΣΣΙΩΣ (2003), *Το κρομμύδι της περιφέρειας Πελοποννήσου και των νομών της, Αθήνα*, Εκδόσεις Ευδωγή.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

► **Ελληνικές ιστοσελίδες**

www.ypa.gov.gr = Υπουργείο Γεωργίας

www.atp.gr = ΑΤΕ

www.ypa.gov.gr = ΟΤΑ

www.paseraf.gr = ΕΘΝΑΓΕ

www.pasepep.gr = ΠΑΣΕΠΕ

www.geese.gr = ΓΕΣΑΕΕ

www.soyatia.gr = ΔΙΠΣ

www.agropost.gr = ΑΓΡΟΠΟΣΤ

www.knab.gr = Ένα κλικ στον Αγρότη

www.systica.gr = ΕΣΥΣΕ

www.ia.gr = Ιστοσελίδα για τον εργατοεπαγγελματίστη στην Ελλάδα

www.ellinote.gr = Το κρομμύδι εδαφοκοσμού της Δράμας και Λοβιού και της Ελιάς". Γραμμοτυπική και Εικαστική και Ηλεκτρονική Εκμεταλλεύσιμη Αλληλεγγύη

► **Εξωτερικές ιστοσελίδες**

www.eurostat.ec.europa.eu/infocentre/info.htm = Η ιστοσελίδα της ΕΕ για την γεωργία

www.ifad.com = Διεθνής Οργανισμός για την Αγροτική Ανάπτυξη

www.cgiar.org = Συστηματικός Οργανισμός για την Διεθνή Αγροτική Έρευνα

www.fao.org = Τροφικός και Γεωργικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών

www.eiard.org = Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία της Αγροτικής Έρευνας και Ανάπτυξης

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΑΠΕ	Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν
ΑΤΕ	Αγροτική, κρέπεζ... της Ελλάδος
ΕΠΕ	Επιχειρησιακή Περιτοχή
ΕΠΣΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΣΑΕ	Γαλλική Συνοριακή Σειρά Αγροτικών ΕΠΣΑ, των ΕΠΣΑΕ
ΕΠΣΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΣΑΕ	Επιχειρησιακή Σειρά Αγροτικών ΕΠΣΑΕ
ΕΠΣΑΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΕΠΣΑΕ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 - ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΙΧΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΕΠΣΑΕ	Επιχειρησιακή Σειρά Αγροτικών ΕΠΣΑΕ
ΕΠΣΑΕ	Επιχειρησιακή Σειρά Αγροτικών ΕΠΣΑΕ
ΕΠΣΑΕ	Κ... ..
ΕΠΣΑΕ	Κ... ..

ΕΠΕ	Κοινωνικό Παιδίο Στήριξης
ΕΠΕΚ	Πρόγραμμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
ΕΠΕΣ	Μεταρρύθμιση Σχολικής
ΟΠΣΑ	Οργανισμός Παιδικών Σχολείων
ΕΠΕΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΕ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΕΚ	Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο
ΕΠΕ	Περιφερειακό Σχολικό Δίκτυο
ΕΠΕ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΕ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

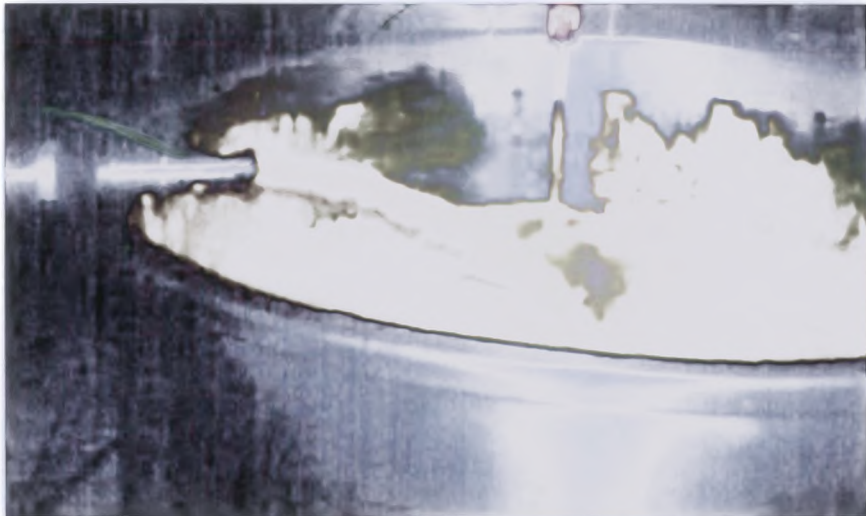
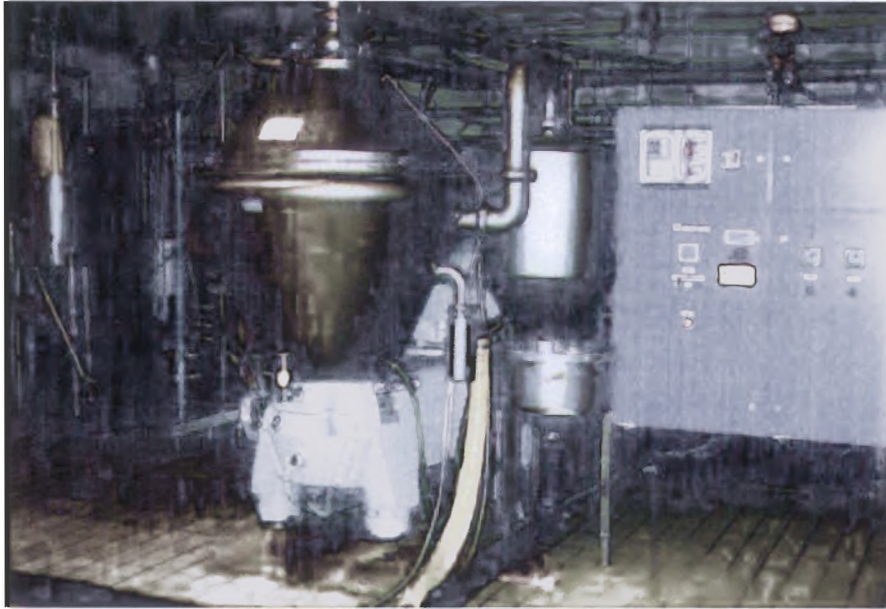
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

